

KIRMIZI BEYAZ

HAYAT KÜLTÜRÜ DERGİSİ

12 2012
YAZ

- * SAVAŞ YORGUNU KADİM
ŞEHİR TRABLUS
- * EFSANE ŞEHİR: İSTANBUL
- * AHŞAP OYMACILIĞI
- * AVİZE TASARIMINA
SANATSAL YAKLAŞIMLAR

albayrak

BİR TOPLUM METAFİZİKÇİSİ OLARAK

**İBN
HALDUN**

Derin Tarih Dergisi 3. Sayısında soruyor:

AYASOFYA'YI REHİNDEN KİM KURTARACAK?

**Derin Tarih Haziran
sayısında Ayasofya dosyası
yeniden açılıyor!**

Ahmed Akgündüz, Haluk Dursun, İsmail Kara, Mehmed Niyazi ve Abdülkadir Özcan yazılılarıyla Ayasofya'nın müze yapılmasının arka planını ve yeniden cami yapılıp yapılamayacağını tartışıyor.

48 sayfalık muhteşem "Ayasofya Camii Albümü" eki, Prof. Dr. Semavi Eyice'nin "10 Soruda Ayasofya ve Fossati" makalesiyle birlikte tüm Derin Tarih okurlarına hediye.

Mustafa Armağan yönetimindeki Derin Tarih, ilk kez yayınlanan belge ve fotoğraflarla yıllarca saklayacağınız bir hazine!

Abone Hattı: 0212 467 65 15
OkurHatti@DerinTarih.com

derintarih.com

BİR TOPLUM METAFİZİKÇİSİ OLARAK İBN HALDUN

Tarihte öncelikle içinde yetiştikleri topluma daha sonra ise bütün bir insanlığa fikirleriyle yön vermiş, geliştirdikleri düşünce sistemleriyle bir medeniyetin yeşermesine katkıda bulunmuş dehalar her zaman olagelmıştır. Hiç şüphe yok ki bir 'dâhi'nin en önemli karakteristiği, geçmişi belirli ölçütler çerçevesinde değerlendirerek bugün ve gelecek hakkında yol gösterici kaidelere ulaşarak çağını aşabilmesidir. Doğu toplumlarında 'Mukaddime', Batı'da ise 'Prolégomènes' adıyla meşhur olmuş büyük eserin sahibi İbn Haldun da İslâm medeniyetinin yetiştirdiği en büyük dehalardan biridir.

İslâm toplumunun siyasi bakımdan dağılma sürecine girdiği bir dönemde, on dördüncü yüzyılın başlarında dünyaya gelen İbn Haldun, pek çok kez tarihte ilk sosyolog ve bugün anladığımız manada Batı'daki akademik dünya görüşünün bir ürünü olarak algılanan Sosyoloji biliminin gerçek kurucusu olarak tanımlansa da aslında sadece sosyoloji değil, daha pek çok disiplinle beraber anılmaktadır. Toplumsal olaylara getirdiği farklı yaklaşımlarla medeniyet atlasımızda özgün bir yere sahip olmuş ve bu yönüyle sayısız araştırmaya konu edilmiştir. Günümüzde dünyanın çeşitli yerlerinde adına verilen konferans ve toplantılarla bilim adamlarının bir araya gelmesine vesile olan İbn Haldun, tarih, sosyoloji, iktisat, din ve daha pek çok alanda özgün yorumları ve tespitleriyle bize hâlâ yol göstermeye devam etmektedir.

Asabiyet ve umran gibi daha pek çok önemli kavramı düşünce dünyamıza kazandırmış bulunan İbn Haldun'a göre tarih, 'suyun suya benzemesinden daha çok geçmiş bugüne benzer' ilkesine göre incelenebilir. Başka bir anlatımla tarih içerisinde geçmişten günümüze kadar gelen değişik hadiselerin oluş süreci incelendiğinde olayların hep belli nedenlere göre gerçekleştiği görülecektir. Geçmişi ve bugünü hatta yarını anlamaya herhalde her zamankiden çok bugün ihtiyacımız bulunmaktadır. Bu bakımdan İbn Haldun'un yaklaşımları üzerine dikkatimizi teksif etmek yapmamız gereken işlerden başında geliyor şüphesiz. Bu çerçevede İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölüm Başkanı Prof. Dr. Tahsin Görgün ile İbn Haldun'un düşünce sistemiyle günümüzde nasıl ilişki kurabileceğimiz hakkında bir söyleşi gerçekleştirdik.

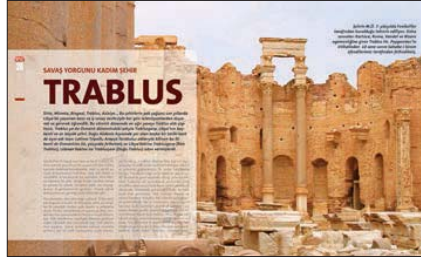
Ele aldığımız bir diğer konu da toplum hayatımızın önemli dinamiklerinden biri olarak kahvehanelerimiz ya da kıraathanelerimizdir. Kahvehaneler olarak ortaya çıktıktan sonra zamanla toplumsal gereksinimlerin karşılandığı yerler haline dönüşerek sohbet, eğlenme, dinlenme, haberleşme ve bilgilenme mekânı olarak birçok işleve aracılık etmiş, özellikle son yüzyılda entelektüel kesimin buluşma yerleri olarak kültür hayatımıza yön vermişlerdir. Bugün işsizlik sorunuyla birlikte anılan bu mekânlara bu kez farklı bir açıdan bakmayı öneriyoruz.

Geleceğimizin teminatı olan milyonlarca öğrenci Haziran'da bir eğitim dönemini daha tamamladı. Yazın fırsatlarını en iyi şekilde değerlendirip, önümüzdeki dönemde daha başarılı olmalarını temenni ediyoruz. Ayrıca yaklaşan Ramazan ayını idrak edecek olmanın sevincini hepimizle paylaşırken, Ramazan Bayramınızı şimdiden tebrik ediyoruz.

Dr. Ömer Bolat
Albayrak Grubu
Genel Koordinatörü

20 EKONOMİ TEKNOKENTLER

28 GEZİ SAVAŞ YORGUNU KADİM ŞEHİR TRABLUS

34 KÜLTÜR KAHVEHANE VE KIRAATHANELERİMİZ

46 GEZİ GÜNEY DOĞU'YA BİR İLKBAHAR YOLCULUĞU URFA

62 MEKÂN NAMLI GURME KARAKÖY&NAMPOR

66 SPOR HEYECAN VERİCİ FAKAT TEHLİKELERLE DOLU BİR DOĞA SPORU DAĞCILIK

72 SAĞLIK UYKU BOZUKLUKLARI

76 TEKNOLOJİ UZAY TEKNOLOJİLERİ

84 OTOMOBİL A NOKTASINDAN B NOKTASINA GİTMENİN EN LÜKS HALİ

KIRMIZI BEYAZ

HAYAT KÜLTÜRÜ DERGİSİ

SAYI: 12 | 2012 YAZ

albayrak

ALBAYRAK HOLDİNG A.Ş.
ADINA SAHİBİ | NURİ ALBAYRAK
GENEL YAYIN YÖNETMENİ | GÜVEN İLGÜN
SORUMLU MÜDÜR | AV. MUSTAFA DOĞAN İNAL

YAPIM TÜRK MUTFAĞI İLETİŞİM HİZMETLERİ
BÜYÜKDERE CD. NO: 157/10 ZİNCİRLİKUYU-İSTANBUL
TEL: 0212 275 7505 www.tmi.h.com.tr

BASKI | İHLAS GAZETECİLİK A.Ş. | YENİBOSNA İSTANBUL TEL: 0212 454 35 08

İRTİBAT ADRESİ
ALBAYRAK GRUBU KURUMSAL İLETİŞİM KOORDİNATÖRLÜĞÜ
ÇAYHANE SOKAK NO: 1 34010 TOPKAPI İSTANBUL TEL: 0212 467 3636
FAKS: 0212 544 4748 E-POSTA: kirmizibeyaz@albayrak.com.tr

EDİTÖR | HACI BAYRAM BAŞER SANAT YÖNETMENİ | ALİM ARAS
FOTOĞRAFLAR | HALİT ÖMER CAMCI
KATKIDA BULUNANLAR | FAHRİ SARRAFOĞLU

08 KÜLTÜR BİR TOPLUM METAFİZİKÇİSİ OLARAK İBN HALDUN'A BAKIŞ

16 TASARIM AVİZE TASARIMINA SANATSAL YAKLAŞIMLAR

40 ALBAYRAK ATIK YÖNETİMİ YEŞİL ADAMLARIN İŞİ

ALBAYRAK
Grup'tan Haberler

4-5

KÜLTÜR
Bir Toplum Metafizikçisi Olarak
İbn Haldun'a Bakış

8-15

TASARIM
Avize Tasarımına
Sanatsal Yaklaşımlar

16-19

EKONOMİ
Beyin Göçünü Engellemenin
En Kestirme Yolu Teknokentler

20-23

İŞ HAYATI
Türkiye'de İş Hayatı Terörü
Giderek Artıyor

24-27

GEZİ
Savaş Yorgunu Kadim Şehir Trablus

28-33

KÜLTÜR
Kahvehane ve Kiraathanelerimiz

34-39

ALBAYRAK
Atık Yönetimi Yeşil Adamların İş

40-45

GEZİ
Şanhurfa

46-55

KÜLTÜR
Efsane Şehir: İstanbul

56-61

MEKÂN
Namlı Gurme Karaköy&Nairport

62-65

SPOR
Heyecan Verici Doğa Sporları Dağcılık

66-71

SAĞLIK
Uyku Bozuklukları

72-75

TEKNOLOJİ
Uzay Teknolojileri

76-79

HOBİ
Ahşap Oymacılığı

80-83

OTOMOBİL
A Noktasından B Noktasına Gitmenin En Lüks Hali

84-87

BAŞARI PORTRERİ
Prof. Dr. Yunus Ali Çengel

88-89

SİNEMA
FETİH 1453

90-91

ALIŞVERİŞ
İş Yaşamında Yeni Teknolojiler

92-93

KÜLTÜR-SANAT

94-95

KİTAP

96

DERİN TARİH DERGİSİ SARAY'DA TANITILDI!

Albayrak Holding Medya Grubu bünyesinde yayın hayatına başlayan **Derin Tarih** dergisinin tanıtım toplantısı yapıldı. Toplantıya Başbakan Yardımcısı **Bülent Arınç**'in yanı sıra Albayrak Holding Yönetim Kurulu Başkanı **Ahmet Albayrak**, Yönetim Kurulu üyeleri **Nuri Albayrak**, **Kazım Albayrak**, **Mesut Albayrak**, Albayrak Grubu CEO'su **Ömer Bolat**, derginin Genel Yayın Yönetmeni **Mustafa Armağan**, Osmanlı sultanlarından **Abdülmecit**'in torunu **Arzu Enver Eroğan** ve davetliler katıldı.

Toplantıda konuşan Arınç, '**Derin Tarih**'i okumaya başladıktan sonra biz gerçek tarihi de tanımaya, bilmeye başlayacağız' ifadesini kullandı. Albayrak Holding CEO'su Dr. **Ömer Bolat** da, **Derin Tarih**'in yurtiçi ve dışından duayan tarihçilerin kalemleriyle geçmişe ışık tutacağını ve bu alandaki yayın boşluğunun kapatılmasına ciddi anlamda destek olacağını söyledi.

Bolat, 'Albayrak Holding olarak **Yeni Şafak Gazetesi**, **TV Net**, **Kırmızı Beyaz dergisi**, **Derin Tarih** dergisi ve onların yayınlarıyla ülkemize, halkımıza, değerlerimize, tarihimize, kültürümüze vefa borcumuzu ödüyoruz' dedi.

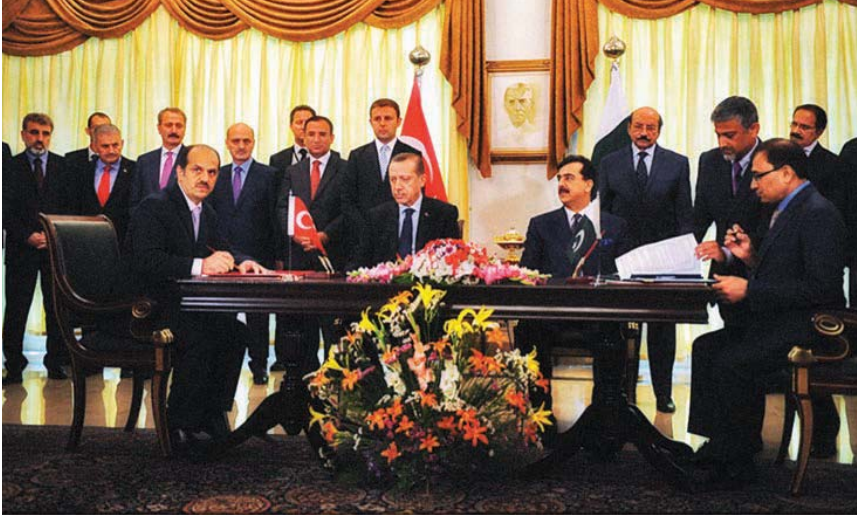
Albayrak Holding Yönetim Kurulu Başkanı **Ahmet Albayrak** toplantı sonrasında, **Bülent Arınç**'a, üzerine

de Arınç'ın 'Geçmişimize sahip çıkarak, geleceğimizi şekillendiriyoruz' sözünün yazılı olduğu '**Derin Tarih**' dergisinin kapak fotoğrafının yer aldığı bir tablo hediye etti.

Tüm bildikleriniz **tarih** olacak!

LAHOR'DAN SONRA KARAÇİ'DE YEŞİL ADAMLAR'I TERCİH ETTİ.

Türkiye ile Pakistan Hükümetleri arasında yüksek düzeyli işbirliğini öngören ortak bildiri ile birlikte 9 anlaşmaya imza atıldı. Türkiye ile Pakistan arasında '14. Dönem Türkiye-Pakistan Karma Ekonomik Komisyonu Protokolü'ne Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar, 'Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yenilenebilir Enerji Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırası'na Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, 'Türkiye Cumhuriyeti Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Haberleşme Bakanlığı Arasında Karayolu Taşımacılığı Ala-

nında İşbirliğine İlişkin Çerçeve Metni'ne Ulaştırma, Haberleşme ve Denizcilik Bakanı Binali Yıldırım ve 'Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması'na da Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan imza koydu.

320 MİLYON DOLARLIK LAHOR PROJESİ

İmzalanan anlaşmalar arasında 'Karaçi Belediyesi ile Albayrak Holding Arasında Katı Atık Yönetimi Mutabakat Muhtırası' da yer aldı. Daha önce Lahor kentinin çöp ve katı atık ihalesini kazanan Albayrak Grubu, buraya 4 bin

personel, 220 iş makinası ile günlük 2 bin 700 ton, aylık 81 bin ton ve yıllık yaklaşık 1 milyon tonluk kapasitede atık toplama ve depolama hizmeti verecek. 320 milyon dolar bedeli olan projeyi daha önce, Albayrak Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Albayrak imzalamıştı.

KARAÇİ'NİN ATIK YÖNETİMİ ALBAYRAK HOLDİNG'E EMANET

İş adamlarının imza törenine Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve Pakistan Başbakanı Yusuf Rıza Gilani katıldı. Törende, Albayrak Holding Yönetim Kurulu Üyesi Nuri Albayrak, Karaçi Belediyesi ile Albayrak Holding Arasındaki Katı Atık Yönetimi Mutabakat Muhtırası'nı imzaladı.

9 İŞBİRLİĞİ İMZASI ATILDI

Öte yandan Türkiye ve Pakistan hükümetleri arasında;

- 'Orta Doğu Teknik Üniversitesi ile Kaid-i Azam Üniversitesi Arasında Teknopark Kurulmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası',
- 'Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Arşiv Alanında İşbirliği Protokolü',
- 'Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması',
- 'Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Muhtırası' imza edilmiştir.

Bünyamin Karaca'ya En İyi Hizmet Ödülü

Eski evre bakan müsteşarı ve Enerji ile Orman Bakanının eski müsteşarı ayrıca ALBAYRAK grubunun da Yurt Dışı Genel Koordinatörü Bünyamin Karaca Pakistan'da yılın "en iyi Hizmet ödülü" kazandı.

Ayrıntılara göre, Pakistan'ın Lahor şehrinde atık yönetimi hizmetinde bulunan ALBAYRAK grubunun temsilcisi Bünyamin Karaca son model Mercedes araçlar ve modern teknolojiyle yaptığı çalışmalar vesilesiyle Pakistan Mühendislik Enstitüsü tarafından "Yılın En İyi Hizmet" ödülüne layık görüldü.

Pakistan Engineering Enstitute adındaki Mühendislik Enstitüsü Genel Müdürü Yunus Javaid Opal bir açıklama yaparak "Albayrak'ın temsilcisi Bünyamin Bey Lahor şehrimizi İstanbul gibi tertemiz yapmaya söz verdi. Bu amacıyla da sıfır Mercedes araçlar ve en son teknoloji getirdi. Yollarımız tertemiz ve çöpleri düzgün şekilde toplanıyor. Bünyamin bey bu alanda gece gündüz hizmet gösteriyor. Bu plaket onun yaptığı hizmetlere göre çok küçük bir hediyedir."

KURUMSAL OYUNLARIN ARDINDAN

Futbol, Bowling ve Yelken branşlarında katılmış olduğumuz Kurumsal Oyunlar (Corporate Games) 9- 10 Haziran tarihlerinde yapılan müsabakalar ile tamamlandı.

8 Haziran Cuma günü Taksim'de yapılan kortej yürüyüşü ile başlayan oyunlarda toplam 21 sporcumuz 3 branş da mücadele etmiştir.

Oyunlarda branşlara göre alınan sonuçlar aşağıda yer almaktadır;

FUTBOL

96 Takımın 23 grup da mücadele ettiği futbol müsabakalarında 9 Haziran Cumartesi günü yapılan grup maçlarında 3 galibiyet alıp gol yemeden grup birincisi olan takımımız 10 Haziran Pazar günü yapılan eleme maçlarını müteakip yarı final müsabakasına kadar başarı ile gelmiş, İETT ile yapılan müsabakayı kaybederek şampiyonluk maçı oynayamamıştır. Futbol takımımız, 3-4'üncülük müsabakasında ise beraberlikle sonuçlanan maçı

penaltı atışları sonucu 4-3 kaybederek ilk defa katılmış oldukları turnuvada 4'üncü olmuşlardır.

MAÇ 1	ALBAYRAK - SANOVEL İLAÇ	5-0
MAÇ 2	ALBAYRAK - ONTEX	1-0
MAÇ 3	ALBAYRAK - YAYSAT	4-0
MAÇ 4	ALBAYRAK - ZÜRİCH SİGORTA	3-0
MAÇ 5	ALBAYRAK - TEKNİK ALÜMİNYUM	3-0
Ç. FİNAL	ALBAYRAK - TAV HAVALİMANLARI	2-1
Y. FİNAL	ALBAYRAK - İETT	1-2
3-4 KARŞILAŞMASI	ALBAYRAK - KRAFT	3-4

Futbol'da dereceye giren takımların sıralaması aşağıda yer almaktadır;

1	İETT
2	BŞH
3	KRAFT
4	ALBAYRAK
5	ŞEN PİLİÇ
6	MARTİ OTEL
7	TAV HAVALİMANLARI
8	VİKO ELEKTRİK

BOWLING

110 Takımın mücadele etmiş olduğu takım müsabakalarında 9 Haziran Cumartesi mücadele eden takımımız elde etmiş olduğu toplam 1.661 puan ile genel klasmanda dereceye girememiştir.

Bowling'de dereceye giren takımların sıralaması aşağıda yer almaktadır;

1	TURKCELL
2	VODAFON
3	ECE TEKNİK

Katılmış olduğumuz tüm branşlar da grubumuzu temsil eden tüm sporcu arkadaşlarımıza teşekkür ederiz.

YELKEN

Bu yıl ikinci kez katıldığımız yelken branşın da takımımız, 9 Haziran Cumartesi toplam 36 takımın katıldığı eleme müsabakalarında grubunda en iyi ikinci dereceyi yaparak 10 Haziran Pazar günü yapılacak olan final müsabakalarında yarışmaya hak kazanmıştır.

Pazar günü gerçekleşen yoğun ve zorlu final müsabakalarında profesyonel yelken takımlarına karşı amatör ruhla yarışan takımımız 9 ekip içerisinde 7'nci olarak müsabakalarını tamamlamıştır.

Yelkende dereceye giren takımların sıralaması aşağıda yer almaktadır;

1	AVEA
2	JTI
3	THY TEKNİK
4	TOMOFİS
5	ÇELİK MOTOR
6	SÜTAŞ
7	ALBAYRAK
8	ANADOLU MOTOR

Bilgi ve Teknolojide Pakistan Kardeşliği

Kısa bir süre önce Lahor kentinin Katı Atık Yönetimi işinin yarısını 7 yıl süre ile devralan grup şirketimiz Yeşil Adamlar Atık Yönetimi adına Albayrak Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Albayrak İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş ile Lahor'da, Ulaşım A.Ş.'nin danışmanlığını yaptığı metrobüs hattının açılış töreninde hazır bulundu. Lahor Başbakanı Şerif açılışta Türk şirketlerinin ülkeye ürün, teknoloji ve hizmet satarak katkı sağladığını belirtti. Pencap Eyaleti Başbakanı Şehbaz Şerif ile basın toplantısı düzenleyen Topbaş, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin bilgi ve tecrübelerini Pakistan'a taşıdıklarını

ve 10 milyon nüfuslu Lahor kentine metrobüs, katı atık, sinyalizasyon ile park ve bahçe düzenlemesi konularında teknik destek vereceklerini söyledi.

Başbakan Şerif, Türkiye'nin Başbakanı Erdoğan'ın eski koltuğunda oturan ve 'ondan çok şey öğrenen Topbaş'ın kentlerine yaptığı katkılardan dolayı teşekkür etti. 18 milyon nüfuslu İstanbul'un sorunlarını çözmüş ve örnek bir megapol kenti haline getirmiş Büyükşehir Belediyesi'nin en değerli ekiplerini ülkelerine gönderdiği için Topbaş'a minnettar olduğunu söyledi.

Albayrak Sosyal Medyada!

Albayrak Grubu, sosyal medyanın kitleler üzerindeki güçlü etkisinden yararlanmak, grubun ve grup şirketlerinin tanınırlığını artırmak, bilgi paylaşımlarında bulunmak ve potansiyel bir yetenek havuzu oluşturmak için sosyal medyanın çeşitli alanlarında yerini aldı. Pek çok bankacılık işlemlerinin dahi sosyal medya üzerinden gerçekleştirildiği günümüzde bu imkânı etkin kullanabilen kurumların büyük bir başarı elde ettiği görülmektedir. 10.000'in üzerinde çalışanı bulunan Albayrak Grubu daha etkili iletişim için sizleri Facebook sayfalarına bekliyor:

Bowling Turnuvası Şampiyonu Belli Oldu

Albayrak Grubu bünyesinde faaliyette bulunan 10 farklı şirket ve 25 takımın iştiraki ile düzenlenen 1. Bowling turnuvasında şampiyon 15 Nisan Pazar günü belli oldu. Eleme müsabakalarının ardından gerçekleşen çeyrek, yarı final ve final karşılaşmalarının sonucunda BKS Turizm 598 puanla turnuva şampiyonluğunu, Yeşil Adamlar 543 puan ile ikinciliği, Platform Turizm ise 443 puanla turnuva üçüncülüğüne elde etti.

BİR TOPLUM METAFİZİKÇİSİ OLARAK İBN HALDUN'A BAKIŞ

İslâm düşüncesinin nevi şahsına münhasır isimlerinden biri olan İbn Haldun (1332-1406), İslâm devletinin siyasi anlamda çöküş sürecine girdiği bir dönemde yaşamıştır. Bu nedenle olsa gerek, etkili bir devlet görevlisi iken mesleğini terk edip, tarih ve toplum üzerine incelemelerini derinleştirdi ve kendisinden sonra İslâm düşüncesinin seyrini değiştiren Mukaddime isimli eserini yazdı. Amacı, bir toplumun gerilemesine neden olan etkenleri tespit edip sonraki nesillere yol göstermekti. Hiç kuşkusuz günümüzde onun yaklaşımlarına derinden ihtiyaç duyulmaktadır. Bu vesileyle İbn Haldun'u ve günümüze söyleyebileceklerini, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Felsefe Bölümü Başkanı Prof. Dr. Tahsin Görgün ile konuştuk.

Söyleşi: Hacı Bayram Başer

İbn Haldun pek çok bakımdan İslâm düşüncesinin özgün temsilcilerinden biri sayılmaktadır. Öncelikle İbn Haldun'un hangi anlamda 'nevi şahsına münhasır' bir düşünür olduğu üzerinde durmak istiyorum. İki sorum olacak bununla ilgili... Birincisi şu: İbn Haldun'un kendine özgü olması onun herhangi bir geleneğe bağlı olmadığı anlamına mı gelmektedir? Daha geniş bir ifadeyle, İbn Haldun İslâm düşüncesinin neresinde durmaktadır?

İbn Haldun'un özgünlüğü, kendi ifadesi ile bir ilmi ilk defa keşf etmesidir. Bir ilim keşf etmek ve onu tedvin etmek, o güne kadar bilinmeyen bir "mevzu" keşfetmek ve burada ortaya çıkan meseleleri, çözmek ve çözüm yollarının genel geçer olduğunu göstermek, yani bunu bir yönteme bağlı olarak gerçekleştirmektedir. İbn Haldun tam da bunu gerçekleştirmiştir.

Kendi ifadesi ile o, yepyeni bir ilim vaz etmiştir: Umran ilmi. Umran ilminin vazedilmesi, kısaca varlığın insanın varoluşu cihetinden kavranması neticesinde bir mevzu'un, tarihi-toplumsal varlık alanı, taayyün etmesi; bu mevzu'un mahiyetine uygun, insanların birlikte var olmasının halleri olarak

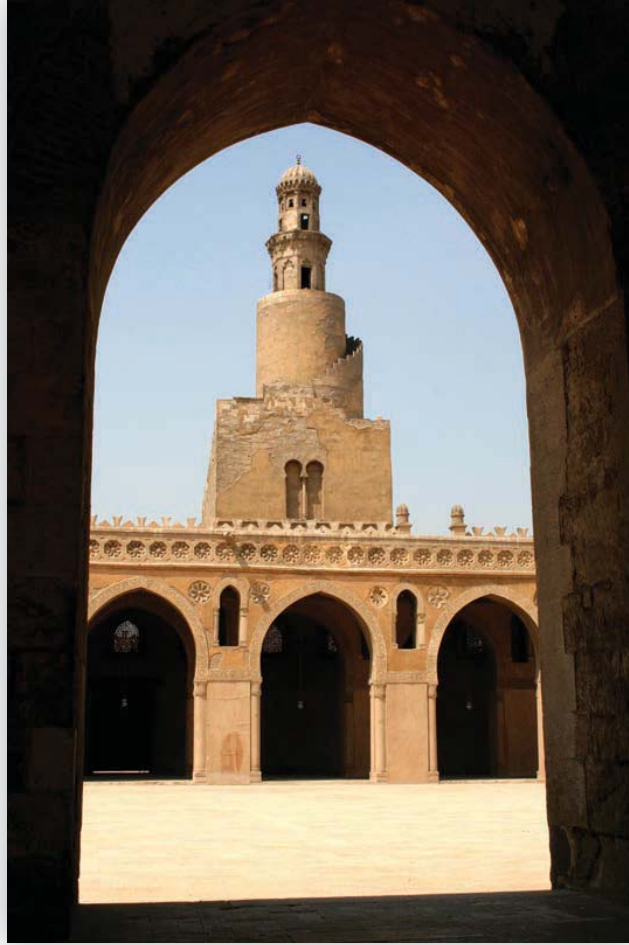
ifade edilebilecek meselelerin/soruların ortaya çıkması ve nihayet bu meselelerin ehil olan herkes tarafından anlaşılabilir ve uygulanabilir bir yolla halledilmesini/cevaplandırılmasını ifade eder.

İbn Haldun bu faaliyeti yürütürken tek başına, öncesiz ve öncesiz, değildir; o, kendisinden önce Fahreddin Râzî tarafından geliştirilmiş olan metafiziği üstlenerek, insan ve insani etkinlik alanına tatbik etmiş ve adına kısaca "tahkik" yöntemi dediğimiz yöntemi, mevzu'un zati arazlarını dikkate alarak tadil etmiştir.

İbn Haldun, Fahreddin Râzî mektebi içinde varlığını ve anlamını kazanan bir düşünürdür.

Buradan hareketle ikinci sorum da şu: Pek çok farklı alanda etkili yaklaşımlar geliştirebilmiş olan bir mütefekkirin düşünce sitemini bütüncül bir şekilde ortaya koymak hangi anlamda mümkündür? Söz gelimi İbn Haldun günümüz akademisinin hangi alanlarında ele alınırsa daha iyi anlaşılabilir? Spesifik olarak bir disiplinin İbn Haldun'u sahiplenmesi gerektiğini düşünüyor musunuz? Cevabınız olumlu ise bu hangi disiplin olabilir?

İbn Haldun'un özgünlüğü, kendi ifadesi ile bir ilmi ilk defa keşf etmesidir. Bir ilim keşf etmek ve onu tedvin etmek, o güne kadar bilinmeyen bir "mevzu" keşfetmek ve burada ortaya çıkan meseleleri, çözmek ve çözüm yollarının genel geçer olduğunu göstermek, yani bunu bir yönteme bağlı olarak gerçekleştirmektir. İbn Haldun tam da bunu gerçekleştirmiştir.

Neredeyse her disiplin İbn Haldun'da kendisi ile ilgili bir cihet, kendi meseleleri üzerinden düşünürken istifade edebileceği bir bakış noktası bulabilir. Bunda şaşılacak bir taraf da yoktur: İbn Haldun en geniş anlamı ile manevi ilimlerin metafiziğini geliştirmeye yönelmiş; bu çerçevede esaslı bir şekilde bir "toplum metafiziği" ortaya koymuştur.

İbn Haldun'un düşüncesinde sosyolojik unsurlar bulunmakla birlikte, onun yaptığı sosyoloji değildir; toplum metafiziği veya sosyal ontolojidir.

İbn Haldun'u herhangi bir disiplinin sahiplenmesi, onun eserleri dikkate alındığında, uygun olmaz. Mevcut disiplinlerin hiç birisi, İbn Haldun'un düşüncesi ve eserlerinin ilgi alanı ile birebir örtüşmez.

Ancak bu hiçbir disiplinin onunla ilgilenemeyeceği anlamına gelmez; aksine neredeyse her disiplin İbn Haldun'da kendisi ile ilgili bir cihet, kendi meseleleri üzerinden düşünürken istifade edebileceği bir bakış noktası bulabilir. Bunda şaşılacak bir taraf da yoktur: İbn Haldun en geniş anlamı ile manevi ilimlerin metafiziğini geliştirmeye yönelmiş; bu çerçevede esaslı bir şekilde bir "toplum metafiziği" ortaya koymuştur. Bu toplum metafiziği tarihi-toplumsal varlık alanını, bir süreç olarak kavrama imkânını verirken, bunu değişmez ilkelerin tahakkuku olarak kavrar ve kavramlaştırır.

İbn Haldun, teferruatta birçok cihetten araştırma konusu olmuş ve olmaya devam edecektir. Ancak esas mesele günümüzde İbn Haldun'un yaptığı gibi bir bütün olarak tarihi-toplumsal varlık alanını ele alacak ve bunun üzerinden bütün manevi ilimleri kendi gerçeklik ve gerçekleşme formları içinde kavrayıp, geliştirecek adımları atmak noktasında ortaya çıkmaktadır. Mesele İbn Haldun'u tekrar etmek değil, bun kavrayıp, aşmak; onun ötesine geçmek gibi gözükmektedir.

Günümüzde İbn Haldun, sosyoloji, tarih, tarih felsefesi gibi pek çok disiplinle irtibatlı olarak ele alınabilmektedir. İbn Haldun'un düşüncesinin 'metafizik' yönleri de sizin üzerinde durduğunuz hususlardan birisi. Ortaya koyduğunuz 'toplum metafiziği' kavramıyla irtibatlı olarak, İbn Haldun'un İslâm metafizik düşüncesine yaptığı katkılardan bahsedebilir misiniz?

İbn Haldun kendisinden önce en azından Tûsi tarafından yapıldığını açıkça bildiğimiz bir varlık tasnifini ciddiye alarak, bunu derinleştirmiş ve bunun esaslarını, içeriğini ve neticelerini ortaya çıkarmaya yönelmiştir. İbn Haldun'un metafizik içindeki konumu, onun tarihi-toplumsal varlık alanını metodik bir araştırmaya uygun olduğunu hem nazari hem de ameli bir şekilde göstermesi ile temayüz eder.

'Umran ilmi' bildiğimiz kadarıyla İbn Haldun'a özgü bir düşünce. Bu, İslâm ilim geleneğinde yeni bir bilgi alanını mı temsil ediyor? İbn Haldun'un bilimler tasnifinden hareketle onun İslâm ilim tartışmalarına bakış açısını anlatabilir misiniz? Başka bir ifadeyle İslâm ilim atlasında nasıl bir boşluk vardı da 'umran ilmi' bu boşluğu doldurdu?

"Umran ilmi" İbn Haldun'a ait bir isimlendirme olsa da, umran kavramı daha önceden bilinen ve kullanılan bir tabir. Umran kelimesinin "ömür" ile aynı kökten geldiğini dikkate alırsak bu alanın ne kadar geniş ve köklü bir geçmişi olabileceğini düşünebiliriz. Ancak bütün bunlar İbn Haldun'un başarısını küçültmez; aksine hakiki bir keşfin sıfırdan bir yaratma olmayıp, mevcut üzerinde gerçekleşen ve varlığın yolunu takip eden bir keşif ve inkişaf faaliyeti olduğunu gösterir.

Umran kelimesinin kök manası "yaşamak" ve buna bağlı olarak da, "yaşanılacak hale gelmek" yönündedir. Buna göre zaten insanların yaşadığı bir yer, yaşanabilir bir mekân haline gelmiş olacağı

için, bu anlamıyla umranı ifade ediyor. Ancak mesele burada kalmıyor: İbn Haldun tam da burada kalmayarak, yaşamanın ve yaşanabilir kılmanın tam olarak ne anlama geldiğini; bunun nasıl bir varoluş tarzını gerektirdiğini araştırıyor. Bu araştırma olanın ve olması gerekenin ötesinde, olanın öyle olmasını mümkün ve zorunlu kılan temeli keşfe yöneliyor. Bu, o zamana kadar, bu anlamda yapılmış bir şey değil.

Olandan ve olması gerekenden sarf-ı nazarla, vücûb, imkân ve istihale kategorileri çerçevesinde insani varoluşu kavramak, başarıldığı zaman hayatın bütün alanlarında olması gereken ile olan arasındaki irtibatı tayin etmek isteyeninin önünü aydınlatmak amacını taşıyor. Bu çerçevede siyasetçi veya devlet adamı kadar fakih ve tarihçi ile insan hayatını çok çeşitli cihetlerden kavramak isteyen herkese yol gösteriyor ki bu diğer bir tabir ile kısaca yeni disiplinler geliştirme imkânını açığa çıkarmak demektir. Bugün de bu imkân hala açık gözüküyor.

İnsanın toplumsal bir varlık oluşu genelde sosyal bilimlerin özelde ise sosyolojinin en temel ilkelerinden biri. Aynı zamanda İbn Haldun'un düşüncesinde de merkezi bir yere sahip. Peki, ama, bu tam olarak ne anlama geliyor? Acaba insan ancak toplumla birlikte varlık sahibidir denilebilir mi? Asabiyet kavramını da dikkate aldığımızda İbn Haldun'un

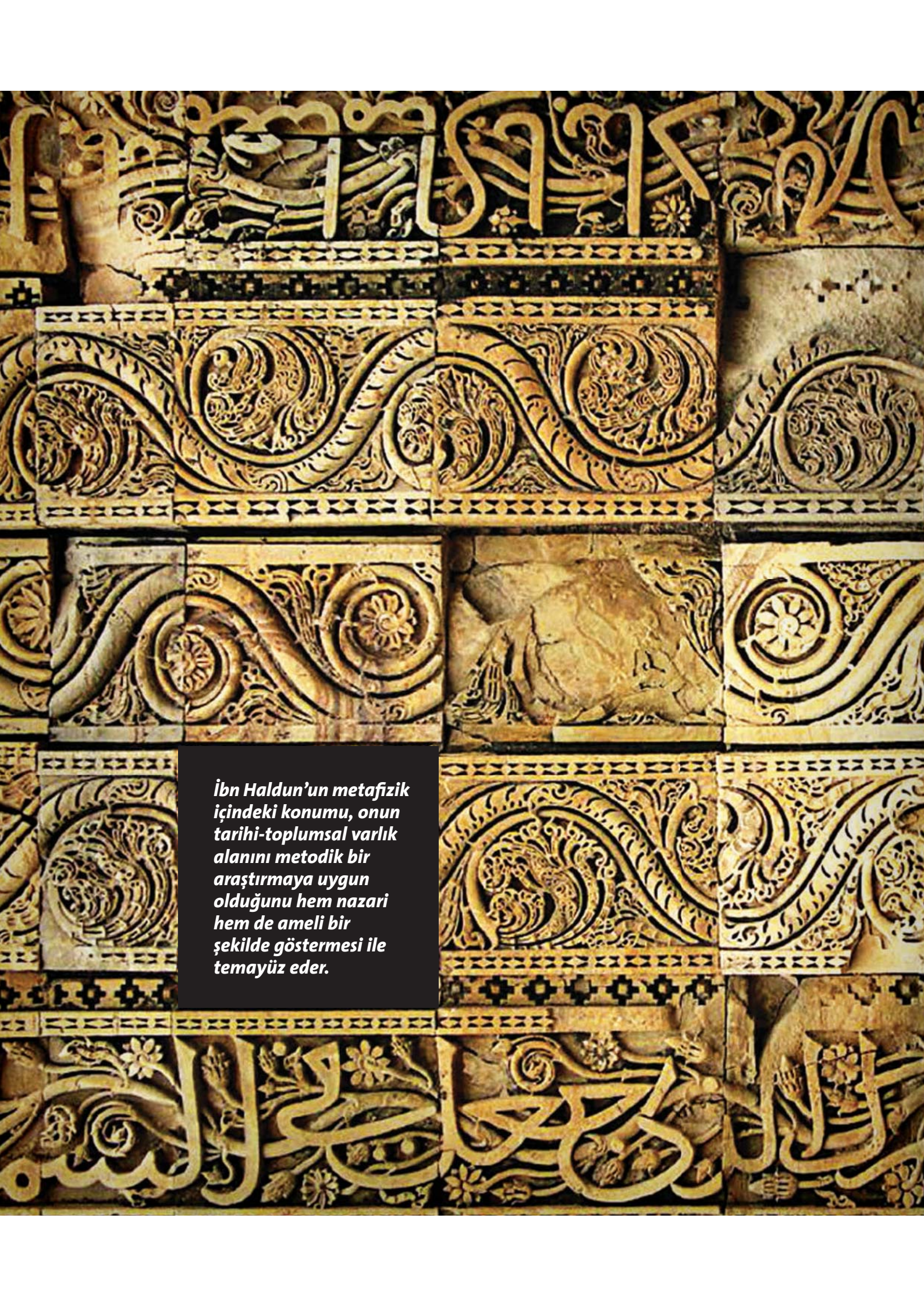
düşüncesinde 'insan'a nasıl bir yer biçiliyor?

Gerçek verili şartlarda düşündüğümüzde mesele gayet açıktır. Nitekim insan yavrusu hiçbir dönemde ve hiçbir zaman kendi ihtiyaçlarını kendisi karşılayamaz. Yeni doğmuş olan bir bebeği insan ilgisi dışına bırakırsanız, ölür. Bunun anlamı herhangi bir insanın varlığının, bir insan grubu himayesini iktiza etmesidir. Sosyoloji meseleyi bu şekilde ele almaz. Sosyoloji sadece verili şartlarda insanların diğer insanları ilgilendiren fiillerini, bu cihetten araştırır. Bunun neticesinde birçok iddialar ortaya atılabilir ve atılmıştır ki, bunlar arasında her şeyin toplumsal olduğunda dair ve sosyolojizm adı verilen bir tavır da bulunmaktadır. Bu tavır ilk bakışta görüldüğünün aksine İbn Haldun'un "insanın zorunlu toplumsallığı" düşüncesi ile alakalı bile değildir.

Sosyoloji bir metafizik değildir. Metafizik de sosyoloji olmaz. Metafizik ve sosyoloji biri diğerinden tamamen ayrı iki düşünme ve araştırma/düşünme biçimidir. Metafizik sosyolojiyi temellendirebilir; sosyoloji bu çerçevede bazı ilke ve tanımlarını metafizikten üstlenebilir. Bu aynı zamanda araştırma kavramı ve yöntemi için de geçerlidir. Kısaca İbn Haldun'un düşüncesinde sosyolojik unsurlar bulunmakla birlikte, onun yaptığı sosyoloji değildir; toplum metafiziği veya sosyal ontolojidir.

Sadece İbn Haldun'un eserlerini okuyup, ifadeler hakkında yorumlar yapmak, olsa olsa işin başında olmak anlamına gelir. Esas mesele işin içinde olmaktır. İbn Haldun kendi döneminde işin içinde idi; neticesi Mukaddime oldu. Bugün ancak işin içinde olanlar benzer metinler ortaya koyabilir.

*İbn Haldun'un metafizik
içindeki konumu, onun
tarihi-toplumsal varlık
alanını metodik bir
araştırmaya uygun
olduğunu hem nazari
hem de ameli bir
şekilde göstermesi ile
temayüz eder.*

TAHSİN GÖRGÜN: 1961 yılında Sivas'ta doğdu. Sivas İmam-Hatip Lisesini bitirdikten sonra Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde lisans eğitimini tamamladı. 1985 yılında Almanya'ya gitti; Berlin Freie Universitaet'de Sprache, Handlung und Norm (Dil, Davranış ve Hüküm) başlıklı tezi ile Fıkıh Usulü ve Felsefe doktorası yaptı. 1995 yılında Türkiye'ye dönerek Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi'nde (İSAM) araştırmacı olarak çalışmaya başladı. 2004 yılında doçent oldu. 2005-2007 yıllarında Frankfurt Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi'nde yeni açılan İslâm Dini Kürsüsünde ve Viyana Üniversitesi Felsefe ve Kültürbilimleri Fakültesi'nde (Fakultaet für Philosophie und Kulturwissenschaften) 2006-2007 yıllarında Misafir Profesör olarak ders verdi. Temel ilgi alanlarından bazıları Fıkıh Usulü, Osmanlı dönemi ve Meverâünnehir ağırlıklı olmak üzere İslam Düşüncesi Tarihi; Felsefenin Dil, Bilgi, Ahlak, Tarih, Siyaset, Bilim, Toplum gibi muhtelif konuları yanında Kur'an araştırmaları; Osmanlı-Batı ilişkileri ve Osmanlı'nın Batı'ya tesiri; bu çerçevede Batı felsefesi tarihi; Alman İdealist Felsefesi ve Hermeneutik'tir. İbn Haldun'un Toplum Metafiziği, Avrupa'nın Sosyo-Politik Oluşumunda Osmanlı Tesiri, İmam Şafii'nin Düşünce Sistemi ve İslam Düşüncesi İçindeki Yeri, Osmanlı Medresesinde İlim ve Eğitim Anlayışının Felsefi Temelleri, Kadı Abdülcebbar'ın Düşünce Sistemi üzerinde çalıştığı projelerden bazılarıdır. Arapça, Almanca, İngilizce ve Fransızca bilen Görgün hâlen İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Felsefe Bölümünde öğretim üyesidir.

Bildiğimiz kadarıyla 'itidal' kavramı İbn Haldun'un düşüncesinde önemli bir yere sahip. Fakat insanın ve dolayısıyla toplumsal yapının sürekli değiştiği ve dönüşüme uğradığı bir durumda hem toplum düzeni hem de insanın ahlâkî dünyasında bir itidalden söz edilebilir mi? İbn Haldun bu çelişkiyi açıklamak için nasıl bir yaklaşım önermiş olabilir?

İtidal kavramını klasik adalet tanımı çerçevesinde anladığımızda, arada bir çelişki olmayacağını görebiliriz. İtidal bu anlamda mutlak değil, verili durumların her defasında yeniden keşfedilmesi ve belirlenmesi gereken itibari bir hali ifade ediyor. Bu ise nihai olarak kurallara dayalı olmayan, kuralları uygulaya uygulamaya ilgili alanda meleke kesbetmiş olan birisinin bu melekesini kullanmasını ifade eder. İtidal verili şartlarda en uygun olanı keşfetme kabiliyetini ifade eder.

İbn Haldun'un insanlığın tarihi seyrini bedâvet-hadâret-fesad şeklinde formüle ettiği bilinmektedir? Bu süreci bir anlamda 'zorunlu' kılan unsurlar nelerdir? Eğer her toplum bu süreci yaşıyorsa, bu durumda, günümüz toplumlarını hangi açıdan bedevî ya da hadarî sayabiliriz? İbn Haldun'un buna cevabı nasıl olurdu?

Bedavet'i önceleyen bir de "vahşet" kategorisi bulunmaktadır. Bedavet ve Hadaret, insanların yaşarken yaşadıkları çevreye bir değer kattıkları umran kategorileridir. Buna karşılık "vahşet" yaşadıkları çevreyi, ona herhangi bir katkıda bulunmaksızın sömüren insanların halini ifade etmek için kullanılmaktadır. Vahşet bir umran kategorisi değildir. Bedavette insanların hareketliliği, hadarete ise istikrarı ön plandadır. Ama her iki halde de insanların hayatlarında bir

düzen, bir ahlak, bir hukuk bulunmaktadır. Vahşette böyle bir şey söz konusu değildir.

Daha farklı bir ifade ile vahşette insanlar tabiatı ve mevcut olan her şeyi kullanılacak şeyler yığını olarak görürler; buna karşılık bedevi olsun hadari olsun, umranda mevcut olan şeyler, insanın bilgi ve kabiliyetleri ile korunarak geliştirilir.

Bir misal üzerinden vahşet ile umran arasındaki farkı şöyle gösterebiliriz: ağaçların bulunduğu bir bölgeyi vahşiler harap ederler; ağaçları keser ve duruma göre yakarlar; yerine hiçbir ağaç dikmezler. Buna karşılık umran'ı olan veya umran içinde davranan insanlar, ağaçların bulunduğu yeri, oradaki ağaçları yok etmeksizin, düzenleyip bakarak Elhamra sarayının bahçesi gibi bir bahçeye çevirirler. Ağaçları bir ihtiyaca binaen kesmek durumunda kalırlarsa, kestiklerinin yerine fazlasıyla ağaç dikerler. Vahşilerin çevresi, bedevi ve hadarî umranda yaşayanların dünyası vardır. Umrân, arzı dünya haline getirir.

Günümüze bu cihetten bakılacak olursa sömürgeleşme döneminin umrandan vahşete geçiş alametleri taşıdığı söylenebilir. Son yıllarda İstanbul'un başına gelen de bu çerçevede imar olmayıp, vahşet örneğidir. İstanbul'a gelen insanlar burada bir dünya oluşturmak yerine, burayı imar etmeden, sonuna kadar sömürdüler. Umulur ki yavaş yavaş burası imar edilerek, insanların imha ettiği unsurlar zaman içerisinde ihya edilir. Ancak yakın gelecekte bunun gerçekleşeceğini beklemek biraz zor gibi gözüküyor.

Kısaca son asırda İslam dünyası umrandan vahşete bir seyir yaşadı. Şimdi vahşetten umrana yolculuk zamanı.

**Son asırda
İslam dünyası
umrandan
vahşete bir
seyir yaşadı.
Şimdi
vahşetten
umrana
yolculuk
zamanı.**

İbn Haldun umran ilminin amacını 'insanları taklitten kurtarıp geçmişle gelecek arasındaki irtibatı kurarak gelecek hakkında bir bakış açısı kazandırma' olarak tespit eder. Bu yaklaşım günümüzün toplumsal sorunları açısından ne tür imkânlar sunabilir?

Burada kısaca şunu söyleyebilirim: Mesele İbn Haldun'un sözlerini tekrar etmek ve bir şeye yakıştırmak değildir. Mesele İbn Haldun'un zamanında yaptığı bugün ve bugün için yapmak, yapabilmektir. Bugün tarihi toplumsal varlık alanının halleri nelerdir? Diğer taraftan varlıkta bir değişim ve dönüşüm gerçekleşti mi? Bu soruyu ve cevabını anlamlı bir şekilde ortaya koymanın ön şartları nelerdir?

Mesela yine günümüzde daha fazla etkin olan sanal dünyanın, bu cihetten önümüze çıkardığı ne gibi sorular ve sorunlar vardır? Bu sorunları yine benzer bir şekilde, tarihi toplumsal varlık alanı yanında, sanal dünyanın varlığının mahiyeti ve anlamı üzerinden müzakere etmek, İbn Haldun ile irtibat kurmanın bir alameti ve sıradan neticeleri olarak düşünülebilir.

Benzer soru ve sorunlarla uğraşmadan, sadece İbn Haldun'un eserlerini okuyup, ifadeler hakkında yorumlar yapmak, olsa olsa işin başında olmak anlamına gelir. Esas mesele işin içinde olmaktır. İbn Haldun kendi döneminde işin içinde idi; neticesi Mukaddime oldu. Bugün ancak işin içinde olanlar benzer metinler ortaya koyabilir.

Teşekkür eder, çalışmalarınızda kolaylıklar dileriz.

İbn Haldun yaşamanın ve yaşanabilir kılmanın tam olarak ne anlama geldiğini; bunun nasıl bir varoluş tarzını gerektirdiğini araştırmaktadır.

KIRMIZI
BEYAZ

15

kültür

İbn Haldun, Fahreddin Râzî mektebi içinde varlığını ve anlamını kazanan bir düşünürdür.

AVİZE TASARIMINA SANATSAL YAKLAŞIMLAR

Aydınlanmak her insanın ihtiyacı. Karanlıkları giderip odamızı ışıldatan mumların, gaz lambalarının ve ampullerin dönemi belki de geçmiş olabilir. Fakat insanın estetik duygusunu ilmek ilmek işlediği avizeler daha uzunca bir müddet hayatımızda olacaklar muhtemelen.

Avizelerin diğer aydınlatma gereçlerinden ayrılan en önemli karakteristiği, tasarım teknikleri açısından sanatsal yaklaşımlara daha açık olması.

Ülke içindeki çalışmalarına ek olarak pek çok yurt dışı merkezine ihracat da yapan Gülşen Avize, mimari özelliklere göre dekoratif aydınlatma tasarımlarıyla her çeşit kamusal alan, otel, restoran, cafe, camii ve benzeri mekânlara aydınlatma çözümleri üretmektedir.

KIRMIZI
BEYAZ

17

tasarım

Evimizde bir salonun, camiinin ya da büyük bir yapının lobi kısmının olmazsa olmazıdır avizeler. Aslına bakılırsa bir salonu 'salon' yapan şeydir. Mimari yapıya kattığı estetik değer ile avizeler daha on ya da yirmi yıl öncesine kadar toplumumuzdaki sosyal statü farklılığının bir göstergesi olarak algılanmıştı. Avizeli evi olanlar nispeten daha zengin ve müreffeh sayılıyor, basit ampulleriyle evlerini aydınlatanlar 'orta direk' olarak görülüyordu. Bu yüzden olsa gerek, fakirlik damgası yememek için çevremizdeki pek çok insanın varını yoğunu avizelere yatırıp zenginliğin yansıttığı ihtişamdan bir yudum olsa da tadabilmek istemelerine şahit olmuşuzdur.

Avizeler her insanda farklı duygular oluşturabiliyor.

Ama en çok da çocuklar için bir neşe kaynağı herhalde. Her çocuk, tavanda asılı görkemli avizenin elmaslarından birinin kopup yere düşmesini ve onunla ılık oyunları oynamanın keyfini çıkarabilmeyi istemiştir.

Avizeler bir bakıma evimizin küpeleridir. Nitekim 'avize' kelimesi Farsça'dan gelmektedir ve hâlâ bu dille 'asmak' anlamın gelir ve bizdeki bir karşılığı da küpedir. Her ne kadar göz alıcı bir estetiğe sahip olsalar da ev hanımları için temizlik söz konusu olduğunda en zor yerlerin de başında gelir avizeler. Buna rağmen sanırsanız hiçbir zaman evimize avize almaktan vazgeçmeyeceğiz. Çünkü artık günümüzde bu işi yapanlar o kadar profesyonelleşti ki bir gereklilik olarak değil, evimize renk katan bir 'sanat eseri' olarak görülüp alınabiliyor.

Avize tasarımına sanatsal kaygılarla yaklaşan ender firmalardan biri de Ankara'daki **Gülşen Avize**. Kurulduğu 1980 yılından itibaren hem klasik hem de modern tarzda kendini yenileyen firma geçen süreç içerisinde sektörün öncü ülkelerinden yaptığı ithalatlar sayesinde ürün çeşidini çok zengin hacimlere ulaştırmayı başardı. Son on beş yıl içinde ise iç-dış aydınlatma planlama ve tasarım alanındaki yaklaşımları ile mimari sektörle de işbirliği içine girmiş bulunmaktadır.

Ülke içindeki çalışmalarına ek olarak pek çok yurt dışı merkezine ihracat da yapan Gülşen Avize, mimari özelliklere göre dekoratif aydınlatma tasarımlarıyla her çeşit kamusal alan, otel, restoran, cafe, camii ve benzeri mekânlara aydınlatma çözümleri üretmektedir. Günümüzde çok yaygın bir kullanım alanına sahip LED aydınlatma sistemleri de firmanın çalışma alanları içinde. Yurt içi ve yurt dışında büyük başarı yakalayan Gülşen Avize'nin referansları arasında dünyanın en lüks

oteli seçilen **Antalya'daki Mardan Palace**, Başbakanlık Konutu, Genelkurmay Başkanlığı Köşkü, Milan Otel (Moskova), Amerikan ve İngiliz Büyükelçilikleri, Ankara Hacı Bayram Camii, Kazakistan'daki Astana Camii ile Almanya'daki pek çok camii gösterilebilir.

A. Ayrancı /Ankara,
0 312 426 18 18 – 0 312 468 73 78
info@gulsenavize.com

**Mimari yapıya kattığı
estetik değer ile avizeler
daha on ya da yirmi
yıl öncesine kadar
toplumumuzdaki sosyal
statü farklılığının
bir göstergesi olarak
algılanmıştı.**

Ülke içindeki çalışmalarına ek olarak pek çok yurt dışı merkezine ihracat da yapan Gülşen Avize, mimari özelliklere göre dekoratif aydınlatma tasarımlarıyla her çeşit kamusal alan, otel, restoran, cafe, camii ve benzeri mekânlara aydınlatma çözümleri üretmektedir.

BEYİN GÖÇÜNÜ ENGELLEMENİN EN KESTİRME YOLU

TEKNOKENTLER

Yazı: Fahri Sarrafoğlu

Teknolojik ve ekonomik gelişmenin en önemli unsurlarından biri olarak gösterilen teknokentler, firma için arazi sağlamanın yanında ona her türlü olanağı (kesintisiz elektrik, telekomünikasyon santralleri, resepsiyon ve güvenlik hizmetleri, idare ofisleri, lokantalar, banka şubeleri, toplantı merkezi, otopark, toplu ulaşım araçları, eğlence ve spor tesisleri) sağlıyor. Hizmet masrafları paylaşılabacağından, teknokentler kiralık mekânlardan daha avantajlı konumda. Üstelik yurt dışına yaşanan beyin göçünü önlemenin de en etkili yolu teknokentler.

1950'li yıllarda ABD'de kurulan Silikon Vadisi ile ortaya çıkan teknoparklar, dünyada üniversite- sanayi işbirliğini sağlama konusundaki en başarılı model olarak gösteriliyor. Günümüzde, birçok sanayileşmiş ülke, teknoparkları teknolojik ve ekonomik gelişmenin en önemli aracı olarak gösterilen teknokentler ABD, İngiltere, Fransa, Japonya, Çin, Kore, Hindistan, İsrail, Finlandiya gibi birçok ülkede gözde. Bu ülkelerdeki üretim ve hizmet sektörleri, ürettikleri katma değer önemli bölümü teknoparklar bünyesinde yürütülen Ar-Ge çalışmalarına borçlu. Teknoparklarda ağırlıklı olarak ileri ve yeni teknoloji alanında Ar-Ge çalışmaları yapılarak yeni ürünler ve yeni teknolojiler üretilmesi amaçlanıyor. Teknoparklar, büyüklüğüne, işlevine, yapısına, bulunduğu ülkeye bağlı olarak farklı isimlerle anılıyor. Bilim parkı, araştırma parkı, endüstri parkı, teknokent, teknopolis kullanılan isimlerden bazıları.

Türkiye'de Turgut Özal'ın teknokentlerin kurulmasında özel bir katkısı olduğu biliniyor. İlk kez DPT tarafından 1989 yılında gündeme getirilen teknokentler için DPT'nin davetiyle Birleşmiş Milletler Kalkınma İçin Bilim ve Teknoloji Fonu (UNFSTD) tarafından görev-

lendirilen Rustam Lalkaka ve Norman Schiff Türkiye'ye gelmiş ve bazı incelemelerde bulunmuşlardı. Bu çalışma doğrultusunda 1990'ların başında İTÜ, ODTÜ, Ege Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi ve TÜBİTAK MAM Araştırma Merkezi'nde 5 teknokent kurulmasına karar verildi.

Peki, teknokentler niçin önemli? ABD, bilgisayar teknolojisi alanındaki üstünlüğünü dünyada kurulmuş ilk teknopark olan Silikon Vadisinde geliştirilen ürünler ve teknolojiye borçlu. Fransız sanayisi, oluşturduğu katma değer yüzde 24'ünü ülkedeki çok sayıda teknoparktan sadece Sophia Antipolis teknoparkında yapılan Ar-Ge çalışmalarından elde ediyor. Teknoparklarda üretilen teknoloji doğrudan ihraç edilebiliyor. Sanayi ve Ticaret Bakanı Nihat Ergün, Türkiye'yi dünyanın 10 büyük ekonomisinden biri yapmanın yolunun, teknoloji üreten ülkeler sınıfına sokmaktan geçtiğini belirterek Teknopark'ların önemine dikkat çekti. Ergün, 2002'de ülkemizde kurulu teknopark sayısı sadece 2 olduğunu vurgulayarak bugün ülkemizde kurulu teknopark sayısının 40'i geçtiğini ve bunların 26 tanesinde de Ar-Ge faaliyetleri yapılarak teknoloji üretimine başlandığını söyledi.

İstanbul Üniversitesi İstanbul Teknokent A.Ş. Genel Müdürü Dr. Yük. Mak. Müh. İsmail Kasap, yaptığı açıklamada, Üniversite-Kamu-Sanayi işbirliğinin giderek arttığına dikkat çekerek şunları söyledi: “Üniversite-Kamu-Sanayi işbirliği ile teknolojik ürün geliştirilmektedir. Teknolojik ürün bir yazılım, sistem, süreç, teknoloji ve ürün olabilir. 10 yıllık ilk dönemde bu amaca ulaşıldığını düşünüyorum. 2023’e kadar sayıları ve büyüklükleri artacak olan Teknoparklar ihracatın yüzde 20’sini oluşturacak teknolojik ürünlerin geliştirilmesine önemli katkısı olacağını düşünüyorum.”

Türkiye’deki teknokentlerden biri olan Atateknokent, Atatürk Üniversitesi bünyesinde, üniversite-sanayi işbirliğini sağlamak, Ar-Ge ve bilimsel verilerin pratiğe aktarılmasına öncülük etmek, bölge ve milli ekonomiye destek olmak amacıyla faaliyete geçerek Erzurum’u geleceğe taşımaya devam ediyor. Atatürk Üniversitesi Atateknokent Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Orhan Erdoğan şu bilgileri verdi: “Teknokentte, Nanoteknoloji, Biyoteknoloji, Yazılım-Bilişim, İnşaat, Tarım gibi birçok alanda devam etmektedir. Firmalarımız tarafından 38 adet Proje üzerinde çalışılmaktadır. Atateknokent bünyesinde 31 firma fiilen çalışmalarına devam etmektedir.

Firmalarımız tarafından 38 adet Proje üzerinde çalışılmaktadır.” Atateknokentin 2012 yılı çalışmaları hakkında bilgi veren Erdoğan, bu yıl ki hedeflerini de şöyle açıkladı: “Yeni girişimcilerimize büro tahsis ederken ilk 6 ay kira almıyoruz. Ayrıca 6 aydan sonra da yine ikinci altı aylık dilimde kira ve ortak giderlerin masraflarından yüzde 50’sini alınmayarak yeni kurulan firmalarımıza destek verilmektedir.” Erzurum ve çevresine özellikle tarım ve hayvancılık konusundaki katkılarında da dikkat çeken Erdoğan, Üniversite-Sanayi işbirliğiyle daha yeni, daha kaliteli ve rekabet edebilme kabiliyetleri yüksek ürünlerin geliştirilmesine katkıda bulunacağını söyledi.

Yönetim Kurulu Başkanı Erdoğan, Atateknokent bünyesinde faaliyet gösteren firmalar, yazılım ve Ar-Ge çalışmaları sonucu elde ettiği kazançlarından, 31.12.2023 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden muaf olduğunu belirtti. Erdoğan, bu bölgede faaliyet gösteren firmalar çalıştırdıkları Ar-Ge ve Destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri, 31.12.2023 yılına kadar her türlü vergiden muaf olduğunu da vurguladı. Ayrıca, firmalar ürettikleri ve sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, sektörel, internet, mobil askeri komuta

kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetleri katma değer vergisinden de muaf oluyorlar. Erdoğan teknokentlerin diğer faydalarını da şöyle sıraladı: “ Teknokent bünyesinde yer alan firmalara, çalıştırdıkları personelin sigorta primlerinin işveren hissesinden yüzde 50'sine indirim imkânı sağlanmaktadır. Bunun yanında, firmalarla ortak proje yürüten,

danışman olan, kendi firmasını kurup Ar-Ge çalışmaları yapan veya projelerde Ar-Ge personeli olarak çalışan akademik personel döner sermayeden muaf ve ücretleri de gelir vergisinden muaftır. Atateknokent olarak, firmalara çalışabilecekleri nitelikli ofis imkânları sunuyoruz. Bu ofislerde internetten TV yayınına kadar birçok imkân mevcuttur.”

Türkiye’yi dünyanın en büyük on ekonomisinden biri yapmanın yolu, teknoloji üreten ülkeler sınıfına girmekten geçiyor. Bunun en hızlı yolu teknokentlerin sayısını çoğaltmak.

2007 yılının Mayıs ayında resmi gazetede yayınlanan bakanlar kurulu kararıyla kurulan Fırat Teknokent Doğu Anadolu’nun ilk ve Türkiye’nin 21. faal bölgesidir. Fırat Teknokent Müdürü Prof. Dr. Erhan Akın, 2008 yılından itibaren yürütülmekte olan İPA destek projesi tahmini olarak 7 milyon 500 bin Euro (17.650.000 TL) tutarında bir bütçe ile ihaleleri tamamlanmak üzere olduğunu ifade etti. Akın, sözlerini şöyle devam ettirdi: “ Bu kapsamda 10 bin m2 kapalı alana sahip ve tüm altyapılarıyla bir bina yapılacaktır. Ayrıca içerisinde bir Teknoloji Transfer Ofisi kurulacaktır. Binanın tüm mefruşatı proje kapsamında tamamlanacaktır. Ayrıca modern bir ölçümleme merkezi kurulacaktır. Bölgenin mental hazırlığı için yabancı uzmanlarca iki yıllık bir çalışma sürdürülecektir.”

2012 yılında teknogirişim başvuru sayısı bir önceki yıla göre yüzde 100 arttığına dikkat çeken Erhan Akın, Teknoparkların kendi üretkenlikleri içi ortalama 10 yıllık bir

zaman ihtiyaç olduğunu belirtti. Akın, sözlerini şöyle tamamladı: “Bu Teknokent sayesinde her yıl en az 20 yeni Ar-Ge firmasının kurulmasını hedeflemekteyiz. Ayrıca orta ve uzun vadede Fırat Üniversitesinin bilgi birikiminin ticarileştirilmesi için öncülük etmeyi hedeflemektedir. Fırat Teknokent kurulduğu bölgenin emlak değeri olarak yükselmesini sağlamış ve yeni bir yerleşim alanı oluşmasına yol açmıştır. Üniversitede okuyan gençlere önemli bir ve staj sağlayan kurum haline gelmiş durumdadır.”

Bu arada tamamlandığında Avrupa’nın en seçkin Ar-Ge ve teknoloji merkezlerinden biri olacak olan ‘Teknopark İstanbul’ için ilk somut adım da atıldı. Savunma Sanayi Müsteşarlığı (SSM) ve İstanbul Ticaret Odası’nın (İTO) ortaklaşa kuracağı dev bilişim üssü Sabiha Gökçen Uluslararası Havaalanı içindeki 250 hektar alanda yer alacak. Teknopark’ta onlarca teknoloji şirketine ev sahipliği yaparak 10 milyar dolarlık katma değer ve 30 bin nitelikli elemana istihdam edilecek. Teknopark İstanbul’a 50 milyon liralık bir yatırım harcaması yapılacağını vurgulayan İTO Başkanı Murat Yalçıntaş, Teknopark projesinin Türkiye için çok önemli olduğunu belirtti. Başkan Yalçıntaş, yapılacak olan Ar-Ge çalışmaları ile özellikle savunma sanayide kullanılan teknolojilerin bir

adım önde olmasının sağlanacağını da sözlerine ekledi. Projenin ekonomik getirisiyle ilgili çarpıcı rakamlar da veren Yalçıntaş; “Teknopark İstanbul’da binin üzerinde firma faaliyet gösterecek, 30 binin üzerinde nitelikli personel istihdam edilecek ve oluşturulacak yerli katma değer yaklaşık 10 milyar dolar olacak” dedi.

***Teknokent ya da
teknoparklarda ağırlıklı
olarak ileri ve yeni teknoloji
alanında Ar-Ge çalışmaları
yapılarak yeni ürünler ve
yeni teknolojiler üretilmesi
amaçlanıyor.***

Rakamlarla Teknopark İstanbul’un özellikleri şöyle;

- 900’ün üzerinde firma ve 18.000’den fazla uzman, Ar-Ge personeli ve nitelikli eleman çalışacak
- Yaklaşık 720.000 m² kapalı alana sahip olacak
- Savunma endüstrileri ağırlık olarak Ar-Ge çalışmaları yapılacaktır
- Bilimsel araştırmaların yüksek teknoloji ürünlerine dönüştürülmesi ve beyin göçünün önlenmesiyle ekonomik, teknolojik ve bilimsel ilerlemeye önemli ölçüde katkıda bulunacak.
- Uzun vadede, bilim ve teknoloji dünyasının saygı duyulan bir marka olacak.
- Teknopark’ta İTO’nun yüzde 40, SSM’nin (Sivil Savunma Müsteşarlığı) yüzde 45, diğer SSM şirketlerinin de toplam yüzde 5 hissesi olacak.
- Teknopark İstanbul’da, başta savunma, uzay ve havacılık olmak üzere ileri malzemeler, nano-teknoloji, denizcilik

teknolojileri üzerine faaliyet gösterilecek ve bilimsel çalışmaların ticari değeri olan teknolojik ürünlere dönüşmesi ile yeni şirketlerin kurulması ve mevcut şirketlerin büyümesi teşvik edilecek.

- Türkiye’de çoğu üniversitelere bağlı 37 teknopark ve teknokent bulunuyor. Teknopark İstanbul, Pendik’in ulaşım açısından zengin olması sebebiyle diğerlerinden bir adım öne çıkıyor.

İŞYERİNDE POZİTİF İLETİŞİM MÜMKÜN MÜ? TÜRKİYE'DE İŞYERİ TERÖRÜ GİDEREK ARTIYOR

Fahri Sarrafoğlu

Araştırmalar, Türkiye genelinde iş yerlerinde mobbing (bezdiri, duygusal taciz, yıldırma) maruz kalma oranının yüzde 40 olduğunu gösteriyor. Verilere göre, 2 yıl içinde 16 bin mobbing mağduruna yardım eli uzatıldı. Araştırmalardan ortaya çıkan sonuç bezdiri uygulamalarına askerlik, polislik gibi üniformalı mesleklerde daha yaygın rastlandığı yönünde. İş hayatında pozitif iletişimin önemini ve bu konudaki yanlış uygulamaları konunun uzmanları ile konuştuk.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletişim Merkezi'ne 19 Mart 2011'den bugüne kadar bin 723 adet mobbing şikâyeti yapıldı. Şikâyetlerin 371'i kamu sektöründe, 544'ü ise özel sektöre ait iş yerleri hakkında oldu. Buna göre, en fazla mobbing şikâyetinin yapıldığı iş yeri kamu hastaneleri oldu. İş yerleri ve sektörleri göre yapılan şikâyetlerin sayıları şöyle: "Kamu hastaneleri 112, Milli Eğitim Bakanlığı 106, özel hastaneler 85, mağazalar 93, üniversiteler 52, taşeron şirketler 44, Türk Silahlı Kuvvetleri 32, iletişim 28, inşaat 28, güvenlik 27, turizm 26, Emniyet Genel Müdürlüğü 21, bankacılık 17, Tarım ve Köy İşleri 11, , Kültür ve Turizm Bakanlığı 10, Maliye Bakanlığı 9, Adalet Bakanlığı 9, hizmet 18 ve kaymakamlıklar 9." Mobbing mağdurları, birçok emsal yargı kararıyla hukuk mücadelesi verirken önümüzdeki Temmuz ayında yürürlüğe girecek yeni Türk Borçlar Kanunu'yla 'mobbinge mücadele'ye yasal dayanak da gelecek. Kanunda 'işçinin kişiliğinin korunması' başlıklı maddede mobbing şöyle ifade ediliyor: 'İşveren; hizmet ilişkisinde, işçinin kişiliğini korumak ve saygı göstermek ve işyerinde dürüstlük ilkelerine uygun bir düzeni sağlamakla, özellikle işçilerin psikolojik ve cinsel tacize uğramamaları ve bu tür tacizlere uğramış olanların daha fazla zarar görmemeleri için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.'

Mobbing ile Mücadele Derneği Başkanı Hüseyin Gün, yaptığı açıklamada, bezdiri uygulamalarının mesleklere göre değiştiğini, buna karşın Türkiye'de hemen hemen her iş yerinde görüldüğünü belirtti. Hüseyin Gün, yapı-

lan araştırmaların bezdirinin öğretmenler arasında da oldukça yaygın olduğunu ortaya çıkardığını, öğretmenlerde bu oranın yüzde 60'a vardığını kaydetti. Gün'ün açıklamalarına göre bezdiri daha çok yöneticiler tarafından astlarına uygulanıyor. Eşitler arasındaki bezdirinin de hatırı sayılır düzeyde olduğunu belirten Gün, çok az bir oranda olsa bile astların da birleşerek üstlerine bezdiri uygulayabildiğini söyledi. Çalışanın çeşitli şekillerde zarar göreceğine yönelik tehditvari yaklaşımlar bezdiri uygulamaları içinde en çok yer alan uygulama arasında yerini alıyor. Bu tür bezdiriye daha çok bankalarda rastlandığını anlatan Gün, aslında bu şekilde bezdiri uygulayanların hem kendilerine hem de kurumlarına zarar verdiklerini belirtti.

İş Psikologu Prof. Dr. Pınar Tınaz

mobbing'in tarifini yaparak, "işyerinde psikolojik taciz" olarak tanımlanabileceğini söyleyen Tınaz, konu ile ilgili olarak şunları söyledi: "Mobbing, diğer ortamlarda gerçekleşen taciz türlerinden ayırt edilmek amacıyla sadece işyerinde gerçekleşen tacizi ifade eder. Ancak mutlaka taciz sözcüğünün önüne psikolojik tanımları da getirilmelidir. Zira mobbing, diğer taciz türlerinden farklı olarak sinsî ve gizlice yapılan bir taciz türüdür. Mobbing sözcüğü, yalnız işyerinde gerçekleşen psikolojik taciz olgusunu tanımlayan bir kavramdır. Mobbing sözcüğünün Türkçe karşılığı olarak benim önerdiğim

sözcük, “yıldırkaçır”dır. Zira süreç içerisinde eylem, çalışan bireyi yıldırmaq; amaç ise, kurban bireyi bir şekilde o işyerinden uzaklaştırmaktır.”

Hedef seçilmiş bir kişiye mobbing uygulanmasının çeşitli nedenleri vardır, diyen Tınaz, bu nedenleri, sadece “psikolojik” olarak sınırlamak pek doğru olmayacağını belirterek açıklamasını şöyle sürdürdü: “Mobbing uygulamasının ilk akla gelen nedenleri arasında ayrıcalıklı hak sahibi olduğuna inanmak, sahip olamadıklarının acısını çıkarmak, bencillik, düşmanlıktan zevk almak gibi psikolojik temelli nedenler sayılabilir.

Sosyal imajın tehdit edilmesi, rekabet, kayırma, ırkçılık, farklı bir bölgeden gelmiş olma, politik nedenler de hedef bireye uygulanan mobbingde etkin olabilir. İşveren veya daha uygun bir deyişle üst yönetimin uyguladığı mobbing sürecinde ise, kurumun küçülme politikasından ötürü istihdamın daraltılması, işgücünün genç çalışanlardan oluşturulması veya kurum içinde istenmeyen bir kişiden kurtulmak istenmesi gibi nedenlerden söz edebiliriz.”

İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mustafa Doğan Karaçoşkun, sadece iş

yerinde değil her alanda pozitif iletişim içerisinde olunması gerektiğine işaret ederek, “Karşılıklı olarak olumlu duyguların var olduğu iletişim biçimlerinde karşındakini başkası yahut öteki olarak görmek yerine, onu sevebilmek, anlayabilmek ve onunla paylaşımlarda bulunabilmek esastır,” dedi. Bu nedenle birlikte çalışma ortamlarındaki sağlıklı iletişim süreçleri duygusal ilişkilere dayanır, diyen Karaçoşkun, görüşlerini şöyle sürdürdü: “Duygusal olumlu yaşantılar, ortak çalışma ve üretebilmeyi zorunlu ve isteksiz bir görev olmaktan çıkararak, benimsenen ve heyecan verici bir sürece dönüştürebilecektir. Çünkü olumlu duyguların nesnesi, eğer öncelikle birlikteliğin olduğu kimseler olursa, bu durum doğal olarak ortak yapılan işlere de yansiyacaktır.”

Duygular davranışların gerisindeki temel belirleyiciler arasında olduğuna dikkat çeken Karaçoşkun, iş yerindeki olumlu atmosferin iş yeri verimini de artıracığını vurguladı. Karaçoşkun, sözlerini şöyle sürdürdü: “Bu durumda iş ortamlarındaki yönetim mekanizması veya işveren pozisyonunda olanların yapmaları gereken en

KIRMIZI
BEYAZ

25

iş hayatı

önemli işlerden biri, sözünü ettiğimiz olumlu duygusal atmosferin oluşumunu sağlamaktır. Bu konudaki çalışmalar veya emekler, gereksiz ve anlamsız görülmemelidir. Zira iş verimini arttırmanın temel motivasyonları arasında yer alan bu sağlıklı iletişim ve paylaşım süreci, gerçekte çok zor olmayan ama çok getirisi olan bir durumdur.”

İş ortamlarında nasıl davranıldığı sorusundan önce, duyguların öncülleri olan hisleri de dikkate alarak orada çalışanların “neler hissettikleri” sorusu üzerinde durulmalıdır, diyor Karaçoşkun, eğer sağlıklı ve olumlu bir iletişim süreci sağlanılmak isteniliyorsa bu olumlu duygusal havanın oluşumu için kafa yorulması gerektiğini hatırlattı. Böylece iş ortamında güven, içtenlik ve paylaşım dayalı davranışlar egemen olacak ifadesini kullanan Karaçoşkun, böylece ortamın sağladığı bu olumlu durum, çalışanların psikolojilerine ve dolayısıyla çalışma ve üretme süreçlerine yansiyabilecektir, görüşünü savundu.

İnsan Kaynakları Yönetimi ve Kişisel/Organizasyonel Gelişim konusunda 18 yıldır çalışan İdil Türkmenoğlu, Pozitif Yönetim ilkeleri çerçevesinde sorularımıza verdiği cevapta, işyeri ile olan ilişki evliliğe benzer, diyerek işyerinde her alışveriş bu ilişkinin sağlamlığını, enerjiyi etkilediğini ifade etti. Türkmenoğlu, iş yerindeki pozitif iletişimin sırrı ile ilgili sorumuza şöyle cevapladı

:“İşyerindeki bir olumsuz etkileşime karşı üç olumlu etkileşim, bağlılık, güçlenme ve üretkenlik için gerekli; yani işyerlerinin sihirli oranı 3 / 1. Gün boyunca inişler ve çıkışlar yaşıyoruz. Ama daha iyi bir performans için “Kötülerin yanında iyi şeyler de oluyor” diye kendimizi avutmak yeterli değil. Kötülerin en az üç katı kadar iyi deneyimler gerekiyor. Aynı işi yapan benzer bölgelerde çalışan takımları performanslarına göre sıralamışlar. Ardından bu takımların içindeki iletişimi incelemişler. Performansı yüksek takımlarda, aynı iyi giden evliliklerdeki gibi, ekip üyelerinin birbirlerine yaklaşımı ve iletişim biçimi belirleyici oluyor. Eğer üyeleri birbiriyle olumlu iletişim kuruyorsa, kendilerine olduğu kadar başkalarına da ilgi gösteriyorlarsa, fikirlerini savunmak yerine karşılıklı olarak anlayış geliştirmeye çalışıyorlarsa o ekip başarılı olur, sergileyebileceği en yüksek performansa ulaşır.”

Psikolog / Psk. Danışman Nazım Serin, Sizce pozitif iletişim nedir?

Özellikle işyerinde pozitif iletişim nasıl olmalıdır? Şeklindeki sorumuza şöyle cevap verdi: “Esasen pozitif iletişim kavramı yerine “etkili iletişim” kavramını tercih etmek gerekir. Çünkü eğer pozitif iletişimden kastedilen insanların iyi niyet, saygı ve anlayış çerçevesinde birbirine yaklaşması ise, buna

“nezaket kuralları” demek daha doğru olur. Etkili iletişim nezaket kurallarından daha öte, daha kapsamlı bir kavramdır. Çünkü iletişim sürecini etkili kılan bu unsurlardan başka masa, koltuk, oda, renkler, telefon, faks gibi fiziksel unsurlar ve kurallar, değerler, ritüeller, sistemler gibi manevi unsurlar da yer alır. “Her iletişim biçimi etkili iletişim sayılır mı sorumuza yönelik olarak da Serin şunları kaydetti: “İnsan ilişkilerinde sözlü ve söz dışı (jest – mimik, duruş gibi) her mesaj bir iletişim biçimine yol açar ama her iletişim biçimi “etkili iletişim” sayılmaz. Örneğin, birbirini hiç dinlemeden kavgaya eden iki kişi iletişim halindedirler ama bu tarz bir iletişimin olumlu ve çözüm doğuran bir hedefi olmadığı için etkililiği de yoktur.”

Psikolog / Psk. Danışman Nazım Serin, işyerinde pozitif iletişim artırmak için önerileriniz kısaca nelerdir? Sorumuza da önce insan odaklı yönetimin esas olduğuna dikkat çekerek şöyle cevap verdi: “İşyerinde etkili bir iletişim süreçlerinin olabilmesi için çalışanların yetenek, kişilik ve ihtiyaçlar açısından bireysel farklılıklarını gözeterek “insan odaklı” bir kurum kültürü oluşturmak şarttır. Bu kültür biraz önce saydığımız tüm olumlu özellikleri barındıracak bir zihniyetle inşa edilmelidir. İnsan kaynakları bünyesinde bir iç iletişim politikası oluşturulması son derece isabetli bir karar olacaktır. Hatta bu politikayı yürütecek ayrı bir bölüm dahi düşünülebilir. Bu politika çerçevesinde iletişim planları

oluşturulmalı, etkili şekilde uygulanmalı, uygulamaların performansı izlenerek gereken iyileştirmeler yapılmalıdır. Ancak unutulmamalıdır ki, sağlıklı iletişim, kurumun bütünselliği içindeki sağlıklı yapı ve düzenlemelerle birlikte mümkündür.”

Uzman Psikolog Taner Tokuçcu’ya göre de iş yerinde sözlü iletişime daha dikkat verilmesi gerektiğinin altını çizerek, dinlemeye önem verilmesine işaret etti. Tokuçcu konu ile ilgili olarak açıklamalarında şunlara yer verdi: “İşyerinde sözlü iletişim en çok video-konferans, telefon, sesli e-mail ile yapılmaktadır. Sözlü iletişimde konuşmayı anlamak için dikkatle dinlemek gerekir. Konsantrasyon sağlanamazsa karşıdaki yanlış anlaşılabilir veya konuşmanın birkaç kez tekrar edilmesi gerekebilir ki bu da zaman kaybıdır. Sözlü iletişimde beden dili de rol oynar, konuşma tonu, konuşma tarzı mesela kelimeleri uzatarak konuşma, sessiz konuşma karşımızdakine bir mesaj verir. Şirketlerdeki sözlü iletişimde bir “kazan-kazan” felsefesi vardır. Müşteri kazanmak büyük rol oynar. Karşıdaki kişi bir amaç için aranır ya bir şey satmak ya da bir sorun çözülmek istenir. Ticari bir amaç vardır. İşyerinde telefon konuşması kısa ve öz olmalıdır çünkü telefon hizmetlerinin ve kullanılan zamanın maliyeti vardır ve minimize etmek gerekir.

İşyerinde etkili bir iletişim süreçlerinin olabilmesi için çalışanların yetenek, kişilik ve ihtiyaçlar açısından bireysel farklılıklarını gözeterek “insan odaklı” bir kurum kültürü oluşturmak şarttır.

SAVAŞ YORGUNU KADİM ŞEHİR

TRABLUS

Sirte, Misrata, Bingazi, Trablus, Aziziye... Bu şehirlerin pek çoğunu son yıllarda Libya'da yaşanan kaos ve iç savaş vesilesiyle her gün televizyonlardan duyarak ve görerek öğrendik. Bu sıkıntılı dönemde en ağır yarayı Trablus aldı şüphesiz. Trablus ya da Osmanlı dönemindeki adıyla Trablusgarp, Libya'nın başkenti ve en büyük şehri. Doğu Akdeniz kıyısında yer alan başka bir tarihi kent de aynı adı taşır. Latince Tripolis, Arapça Tarabulus adlarıyla bilinen bu iki kenti de Osmanlılar 16. yüzyılda fethetmiş ve Libya'dakine Trablusgarp (Batı Trablus), Lübnan'dakine ise Trablusşam (Doğu Trablus) adını vermişlerdi.

Yazı ve fotoğraflar: Yaşar Şadoğlu

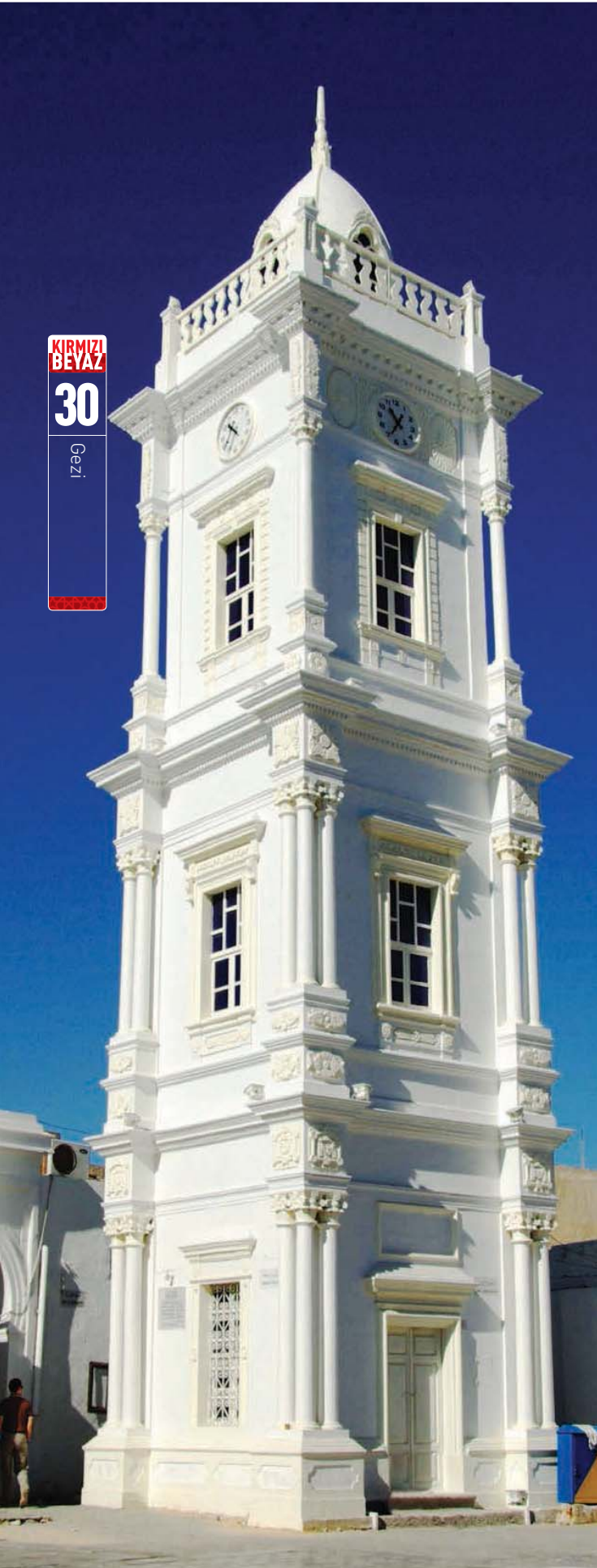
İstanbul'dan iki buçuk saat süren ve büyük bölümü Akdeniz üstünde gerçekleşen bir uçuşun ardından Trablus üzerinde alçalmaya başladığınızda, çorak ve sarı bir görüntü ile karşılaşmayı beklerken, yeşil ekili alanlar ve zeytinlikler ile karşılaşmak sizi şaşırtabilir. Ama Akdeniz kıyısında bir şehir olduğu hesaba katılırsa normal bir görüntü bu aslında. Gittiğimiz hiçbir yere önyargılarımızı da götürmememiz gerekiyor. Libya'yı çöllerle özdeşleştirmenin getirdiği yanlış beklentiler gibi...

Havaalanından çıkıp şehre doğru yaklaşık 30 km süren yolculuğunuz sırasında ilk dikkatinizi çeken şey otoyolun iki yanındaki modern uydu kentler ve yerleşimler oluyor. Bazıları tamamlanmış ve yaşama geçilmiş, bazıları hala inşaat aşamasındaki bu binaların büyük bölümünün Türk şirketlerince yapıldığını bilmeniz gerekiyor. Çünkü Libya'daki yeni yatırımların çoğu Türk şirketlerince yapılmış. Şehrin merkezine yaklaşıp otoyoldan ayrılınca, tam bir trafik karmaşasının içinde bulursu-

nuz kendinizi. Kuralların olmadığı daha doğrusu uygulanmadığı bir trafik içinde nasıl ilerlenebildiğini ürker ve şaşkınlıkla gözlemlersiniz. Bu açıdan bakıldığında Trablus, 'Her düzensizliğin kendi içinde bir düzeni vardır' ilkesinin en güzel müşahade edildiği yerlerden biri. Fakat Trablus'un sizi şaşırtabilecek yönlerinden birisi de trafikte erkek sürücü kadar bayan sürücü görebilecek olmanızdır. Hayatınızda görmediğiniz kadar da trafik kuralı ihlali görürsünüz. Ufak çarpmalar burada çok normal karşılanır. Arabadan dahi inmeden geçip gitmeniz gerekmektedir. Her an, karşınızdand, sağınızdand, solunuzdan ya da tepenizden geçebilecek arabalara karşı tetikte olmanız gerekir. İstanbul'un trafiğinde usta sürücü olmanın burada hiçbir hükmü yoktur. Burada yüksek risk altında, araba kullanmayı yeniden öğrenirsiniz. Zaten Türk ehliyetinizin de burada geçerli değildir. Türk ehliyetinizi gösterip, bir de Libya ehliyeti almanız gerekmektedir. Trafik, akşam 7 ila 9 civarı tıkanmaya başlar.

Şehrin M.Ö. 7. yüzyılda Fenikeliler tarafından kurulduğu tahmin ediliyor. Daha sonraları Kartaca, Roma, Vandal ve Bizans egemenliğine giren Trablus Hz. Peygamber'in irtihalinden 10 sene sonra Sahabe-i kiram efendilerimiz tarafından fethedilmiş.

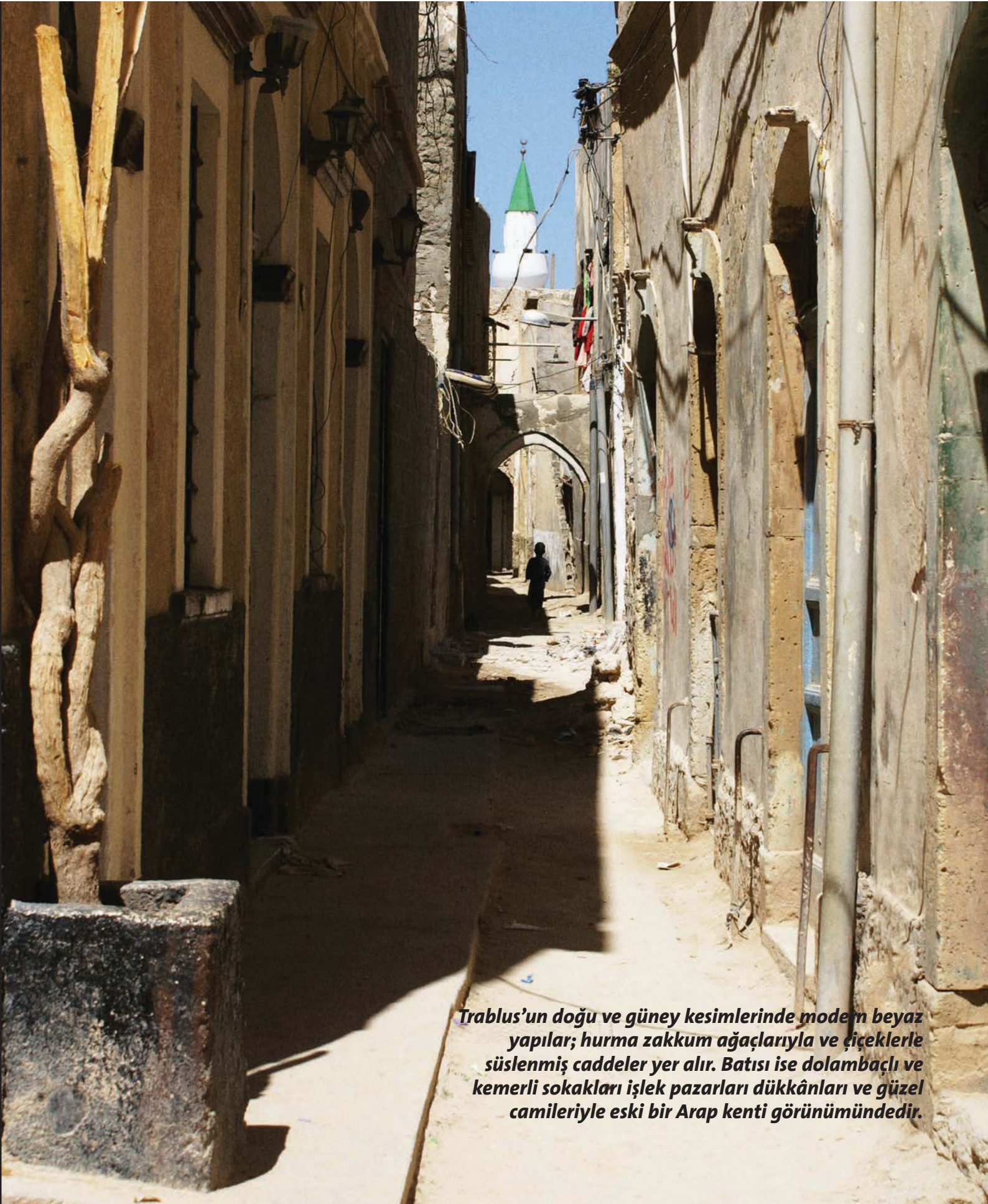

Devrimden önceki resmi adı “Büyük Sosyalist Libya Arap Halk Cemahiriyesi” olan Libya’nın başkenti olan Trablus (Tripoli) aynı zamanda ülkenin en büyük şehridir. Tripoli (Üç Şehir) adını üç kıyı şehrinden alıyor: Sabrata, Leptis Magna ve Oya. Trablus şehri Oya’nın kalıntıları üzerine kurulmuş ancak günümüze o dönemden sadece birkaç kalıntı ulaşabilmiş. Şehri gezerken gördüğünüz tarihi eserlerin çoğu Osmanlı ve İtalya egemenliği dönemlerine ait. Leptis Magna ve Sabrata şehirleri ise, tüm doğal yıpranma ve istilalara rağmen büyük oranda günümüze kadar gelmeyi başaramışlar.

Trablus’un tarih öncesi dönemlerine ait Fizan çölleri ve bazı mağara duvarlarında bulunan resimler ve kalıntılar dışında çok fazla bilgi bulunmamaktadır. Şehrin M.Ö. 7. yüzyılda Fenikeliler tarafından kurulduğu tahmin ediliyor. Daha sonraları Kartaca, Roma, Vandal ve Bizans egemenliğine giren Trablus Hz. Peygamber’in irtihalinden 10 sene sonra Sahabe-i kiram efendilerimiz tarafından fethedilmiş. Yaklaşık 1000 sene sonra 1510’da Don Pedro Navarro tarafından istila edilen ve İspanyolların eline geçen şehir, İspanya Kralı II. Ferdinand tarafından şövalyelere bırakılmıştır. Yavuz Sultan döneminde ülkenin Bingazi ve Tacura bölgesi Osmanlı yönetimine girmiştir. Kanuni döneminde Trablus’un fethiyle görevlendirilen Turgut Reis, 1551 Ağustos’unda şehri fethetmiştir. Ancak, Kanuni’nin kesin emrine rağmen şehrin beylerbeyliği sadrazam tarafından Murat Reis’e verilir. Daha sonra padişah emriyle Turgut Reis beylerbeyi olur ve Trablus’ta imar faaliyetlerine başlar, bölgedeki egemenliği korumak amacıyla yeniçeriler getirterek buraya yerleştirir. 17. yüzyılda Berberiler ve Hollandalılar arasındaki çatışmalardan yararlanan bu yeniçeriler, yönetimi ele geçirerek Trablus’ta Dayılar Yönetimi sürecini başlatırlar. Daha sonra Karamanlı soyunun bölgeye egemen olmasıyla Osmanlı yönetimi zayıflar. 19. yüzyıl başında Trablus, Cezayir ve Tunus korsanlarının Akdeniz’deki ABD gemilerine saldırması sonucunda yaşanan haraç krizi ABD ile savaşa neden olur ve bu savaş antlaşma ile biter. Kuzey Afrika’daki Osmanlı egemenlik alanlarının daralması ve sömürgecilik hareketleri sonucunda Trablus İtalyanlarca işgal edilir. Bu sürecin sonunda Ouchy Antlaşması ile Trablusgarp ve Bingazi İtalyanlara verilir.

1943 yılında İngiliz egemenliğine giren Libya, 1951 yılında bağımsızlığına kavuşmuştur. Libya’nın bağımsızlığını kazanmasıyla İdris Senusi kral ilan edilmiştir. Ülkedeki Senusi yönetimi Eylül 1969’a kadar sürdü. Bu tarihte Kaddafi yönetimindeki askeri darbeyle krallığa son verildi. Önce geri planda kalan Kaddafi, ihtilal sırasında yüzbaşı olan rütbesi albaylığa yükselince yönetimi eline aldı ve geçtiğimiz yıla kadar da Libya’nın lideri oldu. Bu süreçte özellikle de 80’li yıllarda ABD ile yaşanan sorunlar sonucunda uygulanan ambargodan ülke ekonomisi oldukça kötü etkilendi. Daha sonra yeniden toparlanmaya çalışan Libya, halk devrimi sonrasında tekrar başa döndü. Şu an ülkede hala bazı bölgeler tehlikeli sayılabilir. Ülkede herhangi bir kurala bağlanmamış bir silahlanma durumu mevcut. Siyasi ve ekonomik istikrarın tekrar kazanılması biraz zaman alacak gibi görünüyor.

Trablus'un doğu ve güney kesimlerinde modern beyaz yapılar; hurma zakkum ağaçlarıyla ve çiçeklerle süslenmiş caddeler yer alır. Batısı ise dolambaçlı ve kemerli sokakları işlek pazarları dkknları ve güzel camileriyle eski bir Arap kenti görünümündedir.

Trablus'ta şehir içinde kısa bir tur... Trablus'un doğu ve güney kesimlerinde modern beyaz yapılar; hurma zakkum ağaçlarıyla ve çiçeklerle süslenmiş caddeler yer alır. Batısı ise dolambaçlı ve kemerli sokakları işlek pazarları dükkanları ve güzel camileriyle eski bir Arap kenti görünümündedir. Derme çatma evler ve yıpranmış yollardan oluşan şehrin batısındaki eski yüzünü gördükten sonra sahile ulaşıyorsunuz. Şehrin kıyısından doğuya doğru ilerledikçe lüks oteller ve limanı geçip, doğuya Tacura'ya doğru ilerlersiniz. Burada konumlandırılması bakımından ilginç olan "Beş Şişe" adı verilen binalardan söz etmeden geçmemek gerekir. Beş tane binadan oluşan bu komplekse ne taraftan bakarsanız bakın sadece dört bina görüyorsunuz. Bu binalara "Şişe" denilmesinin nedeni binaların şeklinin ters çevrilmiş şişeye benzemesi imiş. Osmanlı döneminden kalan kale ve günümüzde Merkez Bankası olarak kullanılan binayı geçtikten sonra Türk Konsolosluğu'na ulaşıyorsunuz. Şehrin bu bölümü kendi koşulları içinde değerlendirildiğinde diğer yerlere göre çok daha modern ve temiz.

Kentin en önemli yapılarından biri olan Gurgi Camisi (1883) eski kentte bir Roma zafer takının yanındadır. MS 163'te Marcus Aurelius onuruna yapılan bu zafer takı eskiden kentin başlıca giriş kapısıydı. Trablus'un önemi 1911-43 arasındaki İtalyan egemenliği döneminde modern kesimiyle birlikte yapılmış olan limanından kaynaklanır. Libya'nın petrolü de kapsayan dış ticaretinin büyük bir bölümü Trablus'tan yapılmaktadır.

Şehir ayrıca zeytin, sebze, turuncgiller, tütün ve tahıl yetiştirilen verimli bir vahanın ticaret merkezidir. Balıkçılığın yanı sıra halıcılık ve deri tabaklama kentteki önemli sanayi kollarıdır.

Yol boyunca Tacura'ya kadar muhteşem ve upuzun bir kumsalı olan sahil bulunuyor fakat bu kadar güzel bir kıyının büyük bölümü atıl vaziyette ve oldukça bakımsız. Ancak Libya'nın bir turizm ülkesi olmadığını düşünürsek ve ülkede yaşayan insanların ekonomik ve sosyal durumlarını da değerlendirdiğimizde buna çok şaşırmamak gerektiğini anlıyorsunuz. Modern sosyal yaşamın alıştığımız anlamıyla neredeyse olmadığı bir ülkede sahilde lüks ve şık mekânlar görmeyi istemek biraz abartı bir beklenti olacaktır. Trablus'ta gezilecek, görülecek yerler var tabii ama sayıları oldukça sınırlı ve birkaç gün yeterli bunun için.

Birkaç yıl öncesine kadar ülkede çalışan çok sayıda Türk vardı. Resmi bilgilere göre çeşitli şehirlerde çalışan ve yaşayan 30 bin Türk bulunuyordu Libya'da. Tabii devrim sırasında pek çoğu Türkiye'ye dönüş yapmak zorunda kaldı. Orada yaşamayı ya da kısa süreli konaklamayı düşünen yabancılar için en sosyal olabilecekleri mekânlar 4 ya da 5 yıldızlı oteller. Corinthia ve Rixos şehirdeki en büyük oteller olarak dikkatleri çekiyor. Şehirde dünya mutfağından restoranlar mevcut. Özellikle İtalyan ve Türk restoranları oldukça yaygın. Trablus ile ilgili dikkati çeken unsurlardan birisi de havasının temizliğidir. Deniz kıyısında yer almasına rağmen insanı boğan bir

nemin olmaması ve sanayinin azlığından kaynaklanan temiz havası rahat soluk aldırıyor insana. Masmavi gökyüzü ile yüksek binaların az olması nedeniyle hayatınızda görebileceğiniz en muhteşem gündoğumu ve günbatımları Trablus'tadır.

Dağınık bir yapılaşma ve kurumlaşma olduğu için her aradığınızı bulamayabilirsiniz. Fakat 'niye burada şu yok-bu yok' diye sorgulamak, kendinizi mahrumiyet bölgesinde gibi hissetmenize neden oluyor. Aramakta olduğumuz her şey, bugüne kadar edindiğimiz alışkanlıklardan başka bir şey değil. Buraya yerleşmek gibi bir planınız varsa ve yaşam tarzınızı biraz olsun esnetirseniz Libya'ya uyum sağlamanın sanıldığı kadar zor olmadığını göreceksiniz. Libya, sanıldığı aksine hızla geliyor, değişiyor ve dışa açılıyor. Yaşanan kargaşa ve iç savaşa rağmen Libya ve özellikle çok önemli bir liman kenti olan Trablus, gelişime ve büyümeye olan potansiyelini her zaman korumaktadır. Trablus ve genel anlamda Libya'da devlet daireleri, bankalar ve okullar Cuma ve Cumartesi günleri tatil. Özel firmalar ise genellikle Cuma günleri tatil yapıyor.

Benzin gerçek anlamıyla, sudan ucuz. Ortalama bir arabanın benzin deposunu 7 Dinar (~8.5 TL.) civarına doldurmak mümkün. Bunun dışında fiyatlar, Türkiye ile hemen hemen aynı. Tekstil ve plastik ürünlerinin çoğu Türkiye'den geliyor. Türkiye'de bulunan birçok

ünlü giyim markasını burada da bulabilirsiniz. Kozmetik, Türkiye'ye göre %25 civarında daha ucuz. Güzel kumaşlar ve takılar alabileceğiniz Kapalı Çarşı tadında kocaman bir Osmanlı Çarşısı var. Marketlerde Türk, İtalyan, İspanyol ve diğer Arap ülkelerinin ürünlerini bulmak mümkün. Türk gıda üreticileri piyasada yavaş yavaş artış göstermeye başlıyor.

Burada özellikle Trablus'taki 'Old City' denilen Eski Şehir ve çevresini gezmenizi tavsiye ederiz. Bingazi de mutlaka görülmesi gereken yerlerden biri. Ayrıca Sab-ratha ve Leptis Magna, Mayıs-Ekim arası hem denize girilebilecek, hem de tarihi şehirleri olan bölgeler. Ülkenin güney batısında bulunan ilk insanların mağaraları -Ghat ve Akakous bölgeleri mutlaka görülmeli. Tunus da Trablus'tan çok yakın olduğu için arabayla iki saatte sınıra ulaşılabilir.

Trablus, çöl ikliminden bir miktar nasibini almakla birlikte çoğu zaman çöl iklimine göre nemli ve kışlar yağışlı geçiyor. Akdeniz iklimi kıyıda ağır basıyor. Nisan ve Mayıs aylarındaki kum fırtınaları dışında hava sakın oluyor. Ayrıca çöl deyip geçmeyin, biz Aralık, Ocak, Şubat aylarında insan resmen donuyor.

Her ne olursa olsun, Libya'daki toplumsal mutabakatın biraz daha yerleşmesini bekledikten sonra Trablus'u ziyaret etmenizi kesinlikle tavsiye ederiz.

Entelektüel Hayatın Merkezleri Olarak

KAHVEHANE VE
KIRAATHANELERİMİZ

Günümüzde kahvehane denildiği zaman işi gücü olmayanların vakit geçirdiği mekânlar anlaşıyor. Oysa çok eski değil, bundan yarım asır öncesine kadar kahvehaneler, özellikle İstanbul'da aydın kesimden pek çok ismin müdavimi olduğu sözlü iletişim merkezleriydi. Bu yönüyle kahvehaneler, kültür hayatımızın şekillenmesinde çok önemli yere sahip olan kurumların başında gelmektedir.

Kahvehaneler, XVI. yüzyılın sonlarında bugünkü Türkiye coğrafyasına gelmiş, ilk örnekleri yine bu yıllarda İstanbul'un Tahtakale semtinde görülmüştür. Öteden beri limana yakınlığı sebebiyle ticaret alanı olarak bilinen bu semtten İstanbul'un diğer bölgelerine kısa zaman içinde bine yakın örneğiyle yayılmıştır. Farklı kesimlerin ilgilerine bağlı olarak zamanla çok farklı fonksiyonlar icra eden kahvehane türleri ortaya çıkmıştır.

Kahvenin geniş bir tabanda rağbet görmesiyle de insanlar bu içecek etrafında sosyalleşmeye başlamıştır. İlk açıldığı zamanlar kahve içilen yer olmasıyla bir tüketim mekânı olan kahvehaneler zaman içerisinde toplumsal gereksinimlerin karşılandığı yerler haline dönüşerek sohbet, eğlenme, dinlenme, haberleşme ve bilgilenme mekânı olarak birçok işleve aracılık etmiştir.

Toplumsal yapıyla bütünleşen kahvehaneler, tarihte görüldüğü üzere siyasî ve dinî anlamda en çok tartışılan ve hakkında çeşitli fetvalar çıkartılan bir kurumdur. Buna rağmen varlığını koruması kahvehanelerin önemini ortaya koyar.

Peyami Safa şöyle der: "Gerçekten o devirde kahve, akademinin, meslek cemi-

yetinin, kulübün, salonun, fikir ve sanat meclislerinin bütün vazifelerini küçük tahta masaların etrafında elinden geldiği kadar icra ediyordu. O zaman anladım ki, biz bir kahve milletiyiz. Köyde kahve, mahallede kahve, mektebin önünde, cezvesinde bütün millî ve dinî şuuru pişiren, ibriğinde kolektif vicdanı demlendiren, tezgâhın dibinde halkı ve münevveri birbirine kenetleyen, iptidai olduğu için basit fakat geleneği olduğu için derin ve canlı tek ve tam bir cemiyet mihrakıdır." Peyami Safa'yı haklı bulan Sait Faik de "Kıraathaneye gitmemiş bir üniversitelinin tahsilini yarım sayarım" der. Elbette Sait Faik bugünkü kahvehaneleri kastetmiyordu.

Bilindiği gibi toplumumuzu şekillendiren çeşitli kurumlar vardır. Ev, cami-tekke ve çarşı şeklindeki üçlü ana yapı her zaman etkinlik alanını korurken bunların yanına özellikle son iki yüz yıldır bir dördüncüsü eklenmiştir: Kahvehaneler. Bu yeni toplumsallaşma mekânları mahalle kahveleri, esnaf kahveleri, yeniçeri kahveleri, tulumbacı kahveleri, âşık kahveleri ve semai kahvehaneleri gibi pek çok türde hayat bulmuştur. Özellikle belirli meslek gruplarının kurduğu kahvehaneler toplumsal yapının parçaları olarak kendilerine has ritüeller üretmişler ve bu durum kullanılan jargonlar ve 'dil' aracılığı ile topluma ulaşmıştır.

Türk toplumunda kahvehanelerin bu kadar benimsenmesinin temel nedeni olarak sohbeti seven bir mizaca sahip olmamız gösterilir.

Türk toplumunda kahvehanelerin bu kadar benimsenmesinin temel nedeni olarak sohbeti seven bir mizaca sahip olmamız gösterilir. İstanbul'da ilk kahvehanelerin açıldığı on altıncı yüzyıl, sözlü iletişimin ve şifahi kültürün egemen olduğu zamanlara işaret eder. Ancak sözlü kültürün egemenliği Türk tarihi için daha eski bir geçmişe sahiptir. Kültür tarihçileri eski Türk kültürünü yorumlarken 'sohbet medeniyeti' demeyi tercih ederler. Bu, coğrafyamızda sözlü kültürün gücünü ortaya koyan bir tespittir.

Tüm toplumlar için etkin bir mekân olan kahvehaneler ilk kez İstanbul'da ortaya çıkmış ve daha sonra Doğu-Batı farkı gözetmeksizin tüm dünyaya yayılmıştır. Ama bir kültürün yayılması ve dünyayla bütünleşmesinin yerleşim yerlerine ya da zamana göre farklılık gösterdiği bilinmektedir. Yani ilgili süreçte bu yapı da iç ve dış dinamikler doğrultusunda bütüncül toplumsal yapıya uyum sağlamıştır. Örneğin, Doğu'da nargile ya da iskambil kağıtlarıyla bütünlenen kahvehanelerin, Batı'da daha çok café tarzı bir görünümle karşımıza çıkması ya da eski dönemlere bakıldığında daha çok edebiyat, tiyatro, müzik gibi sanatsal alanlarla günümüzde ise birtakım oyunlarla bağdaştırılması gibi. İlk ortaya çıktığı dönemde hiyerarşiyi azaltarak toplumsal bütünleşmeyi arttıran kahvehaneler günümüz toplumunda, azımsa-

namayacak oranda bir kesimin boş zamanlarını geçirdikleri mekânların başında gelmektedir.

Kahvehanelerde geçirilen boş zaman etkinlikleri, kıraathanelerle birlikte daha verimli hale gelerek 'tam anlamıyla' bir dönüşüm gerçekleştirmiştir. Kıraathanelerde gündelik sohbetten çok tartışma, şiirler söyleme, kitap okuma ve çeşitli geleneksel sahne sanatları gibi kültürel etkinliklere ağırlık vermiştir. Müşterilerin çeşitli konulardaki bilgi ihtiyaçlarının karşılanması için, gazete, dergi gibi süreli yayınların bulunduğu mekânlara dönüşen kahvehaneler çeşitli yayınların müşterilere ulaştırılması ve dar bütçeli okurların da bir çay ya da kahve parasına çok sayıda gazete, dergi, kitap gibi kaynaklardan yararlanabilmesini sağlamıştır. Bu dönemde kahvehanecilerin meddahlarla, gölge oyuncularıyla kahvehanelerini daha da çekici kılma çalışmaları sayesinde kahvehaneler/kıraathaneler aynı zamanda halk edebiyatının sunulduğu ve geliştiği yerler olmuştur. Meddahların aktardığı kültürel birikimler, kültürel kimliğimizi oluşturan unsurlar bu mekânlardan tüm halka sunulmuştur. Özellikle de okuryazarlığın azınlıkta olduğu ve yazılı kültürün henüz gelişmediği dönemlerde bu mekânlarda düzenlenen eğlenceler, oyunlar sayesinde halk kendi kültürünü daha iyi tanıma fırsatını bulmuştur. Halk edebiyatının canlı bir şekilde üretimine tanıklık eden kahvehaneler,

çeşitli manzumelere de konu olmuş, kahve ya da kahvehanelerle ilgili birtakım deyimler-atasözleri ortaya çıkmış ve hatta türkülerde de yer almıştır.

Tarihte kahve ve kahvehaneler, ilk anlarda tıbbi açıdan sağlığa zararlı bir madde olarak görülmüş ve daha sonra bu anlayış dinî bir niteliğe bürünerek kahvenin yasaklanmasına dair fetvalar verilmiştir. Bunun yanı sıra devlet otoritesinin eleştirildiği mekânlar olarak algılandığında bizzat yönetimce zaman zaman güçlü engellerin uygulanması söz konusu olmuştur. Fakat kahve ve kahvehanelere ilişkin olarak yasak konga da, kahve tiryakiliği ve kahvelerin açılması engellenemeyince, yasaklar hep kaldırılmış ve yasaklamaya yönelik girişimlerden hiçbirini başarıya ulaşmamıştır. Başka bir deyişle kahvenin tadı, kahve sohbetleri ve kahvehanelerin insanları bir araya getiren cazibesi hiçbir zaman yenilememiş ve günümüzde de aynı şekilde kahve içme alışkanlığı ve kahvehane sohbetleri derinden kök salmıştır denebilir.

Kahvehaneler, bireylerin farklı sosyal bir alana girerek, karşılıklı bir sohbet ortamının sağlandığı ve bireyin bir gruba aidiyet duygusunun oluştuğu mekânlar olarak algılanmaktadır. Bu durum da her kesimden bireyin yer aldığı kahvehane ortamında sosyo-ekonomik faktörleri bir kenara bırakarak, kendini herkesle eşit seviyede görme-

sine ve buradaki iletişimin daha akıcı bir şekilde gerçekleşmesine olanak tanımaktadır. Özellikle kahvehanede bulunan süre içerisinde, bireylerin çoğunlukla tanışıklıklarının uzun bir geçmişe dayandığı mahalle arkadaşlarıyla birlikte olduklarını belirtmeleri, buralarda yaşanan birincil ilişkilerin bireyler arasındaki paylaşım açısından boyutunu ortaya koymaktadır. Hatta bireyler büyük bir çoğunlukla bu arkadaş çevreleriyle birlikte olabilmek için sürekli aynı kahvehaneyi tercih ettiklerini vurgulamaktadır. Bu bağlamda yüz yüze iletişimin verdiği samimiyet ve güven duygusu, bunun yanı sıra mekân içerisinde oynanan oyunla yaşanan ortak heyecanlar bir süreliğine de olsa bireye, iş ve aile ortamındaki sorunlardan uzaklaşarak, bir kaçış ve rahatlama olanağı sağlamaktadır. Her ne kadar bu süreç, bireylerin sorunları açısından kesin bir çözüm sunmasa da, en azından sorunlarla aralarında bir süre için belli bir mesafe olmasını sağlayarak onları, bir ölçüde rahatlatmaktadır. Böylelikle daha sonraki aşamada mevcut sorunların çözümünde bireyin yenilenerek, sorunla uğraşabilmesi konusunda daha sağlıklı bir ortamın oluşmasına zemin hazırlamış olmaktadır.

Daha önemli bir fonksiyonu olması bakımından kahvehaneler özellikle Osmanlı ve ilk dönem Türkiye tarihinde entelektüel hayatın bütün canlılığıyla sürdürüldüğü mekânlar olarak dikkat çekmektedir. Aydın kesimin bir

**Bazı
yazarlara
göre 1857'de
kurulan Sarafim
Kıraathanesinde
Osmanlı'nın ilk
gazetelerinin bütün
nüshaları ile on bin
cilde yakın kitap
bulunmaktaydı.**

***İlk ortaya çıktığı dönemde
hiyerarşiyi azaltarak
toplumsal bütünleşmeyi
arttıran kahvehaneler
günümüz toplumunda,
azımsanamayacak
oranda bir kesimin boş
zamanlarını geçirdikleri
mekânların başında
gelmektedir.***

araya geldiği kahvelerin XIX. yüzyılın ortalarından itibaren çoğaldığı bilinmektedir. Tanzimat'tan sonra yaşanan toplumsal değişim sürecinde entelektüel hayata katılan gazete, dergi vb. medya araçlarının da katkısı ile okur-yazar memur-bürokrat kesim kahvehaneleri birer buluşma yeri olarak algılamışlardır. Bu süreçte içerisinde pek çok kitap, dergi, gazete barındıran kahvehaneler de 'kırathane' (Okuma Evi) olarak adlandırılmaya başlanmıştır. Bu dönemde entelektüel hayatın can damarı olan başlıca kahvehaneler İstanbul'da toplanmıştır.

1857'de kurulan Beyazıt'taki Sarafim Kırathanesi, gazete ve dergilerin bulunduğu hatta kalem oynatan kişilerin yazılarının ya da eserlerinin satış imkânı bulduğu ilk kırathane olarak bilinir. Bazı yazarlara göre Sarafim'de Osmanlı'nın ilk gazetelerinin bütün nüshaları ile on bin cilde yakın kitap bulunmaktaydı.

Yine Beyazıt'ta bulunan fakat ne zaman tesis edildiği bilinmeyen Küllük Kırathanesi de özellikle Cumhuriyetin ilanından sonra edebiyatın nabzının attığı mekân olarak bilinmektedir. Üniversite, kütüphane ve sahaflar çarşısı gibi komşuları bulunan Küllük'e edebiyatçı, bilim adamı, sanatçı vb. pek çok entelektüel ilgi gösteriyordu. Bunlar arasında Ahmet Hamdi Tanpınar, Mukrimin Halil, Peyami Safa, Asaf Halet Çelebi, Rifat Ilgaz, Sait Faik, Neyzen Tevfik ve Necip Fazıl Kısakürek dikkat çeken isimlerdir. Kaynakların verdiği bilgilere göre, adı sanı bi-

linmeyen fakat Fuzuli'nin divanını ya da Mevlana'nın binlerce beytini ezbere okuyabilen kişilere burada rastlamak mümkündü. Küllük 1950'lerde Beyazıt meydan düzenlemesi sırasında yıkılmıştır.

Onun yerine kurulduğu anlaşılan Marmara Kiraathanesi de Beyazıt'ın bir diğer önemli mekânıydı. Ziya Nur Aksun, Mehmet Niyazi Özdemir, Mehmet Genç, Erol Güngör, Necip Fazıl, Sezai Karakoç, Arif Nihat Asya ve Muzaffer Özak gibi pek çok isim Marmara'nın müdavimleri idi. Sultanahmet'teki bir öğrenci kahvesi niteliğindeki Adliye Kiraathanesi de Aziz Nesin, Orhan Kemal, Yaşar Nabi, Çetin Altan, Melih Cevdet, Abdi İpekçi, Yaşar Kemal, Oktay Akbal, Falih Rıfkı ve Bülent Ecevit gibi pek ismi ağırlamıştı.

Bugünkü Cağaloğlu-Şehzadebaşı civarlarında konumlanan Acemin, İhsan, İkbâl, Meserret, Hacı Reşit, Yavrunun, Fevziye, Darü'ttâlim ve Halk kahveleri ile Beyoğlu'nda yer alan Eftalikus Kiraathanesi ve Lebon, Markiz, Nisuz, Baylan ve Elit Pastaneleri İstanbul'da kültür hayatının yeşerdiği yerler olarak bilinmekteydi.

Bugünlerde kahvehanelerde bu seviyeyi yakalamamız zor görünse de günün birinde yine eski canlılığı ile buraların birer bilgi-sohbet yuvalarına dönüşmelerini umuyoruz.

İlk kıraathanelerde gündelik sohbetten çok tartışma, şiirler söyleme, kitap okuma ve çeşitli geleneksel sahne sanatları gibi kültürel etkinliklere ağırlık vermiştir.

KIRMIZI
BEYAZ

39

kültür

Özellikle İstanbul'daki kıraathanelerde, adı sanı bilinmeyen, saçı-başı dağınık fakat Fuzuli'nin divanını ya da Mevlana'nın binlerce beytini ezbere okuyabilen kişilere rastlamak mümkündü.

ATIK YÖNETİMİ YEŞİL ADAMLARIN İŞİ

KIRMIZI
BEYAZ

40

albayrak

Geçtiğimiz yüzyılın başından beri hızla gelişen medeniyet ve yaşam standartlarındaki yükselme insanlar tarafından üretilen atık miktarlarının hızla artmasına neden oldu. Başlangıçta insan ve çevre için çok büyük problem olmayan atıklar 1960'lı yıllardan itibaren gelişmekte olan bütün ülkelerde ve nüfusun yoğunluğunun bulunduğu metropol şehirlerde çevre problemlerini de beraberinde getirmiştir. Yerel yönetimlerin yöntem ve donanım açısından yetersiz kaldığı geçtiğimiz yıllardan itibaren atık yönetimi konusunda uzmanlaşan kurumlar ortaya çıktı. Albayrak Grubu Yurt Dışı Projeler Genel Koordinatörü Bünyamin Karaca ile bu kurumların en önemlilerinden biri olan Yeşil Adamlar Atık Yönetimi AŞ hakkında konuştuk.

Öncelikle atık yönetiminin anlamı ve Yeşil Adamlar Atık Yönetimi AŞ'nin geçmişi hakkında bilgi verebilir misiniz? Ne zaman kuruldu ve hangi aşamalardan geçerek günümüzdeki yapısına ulaştı?

Kelime anlamı ile Atık Yönetimi; Atığın kaynağında azaltılması, özelliğine göre ayrılması, toplanması, geçici depolanması, ara depolanması, geri kazanılması, taşınması, bertarafı ve bertaraf işlemleri sonrası kontrolü ve benzeri işlemleri içeren bir yönetim biçimidir.

Albayrak Grubu, 1992 yılında İstanbul'da çevre ve insan sağlığını tehdit edecek boyutlara ulaşan atık probleminin ortadan kaldırılması amacıyla atıkların toplanması, taşınması, depolanması ve cadde ve sokakların süpürülüp yıkanması konusunda Türkiye'de Atık Yönetimi ile ilgili özel sektörün ilk girişimini üstlenerek bu sektörün temellerini atmıştır. Böylece gerek kullanılan yöntemler

ve donanımların modernleşmesi konusunda, gerekse sektörün büyük bir kısmının özelleşmesi konusuna büyük bir katkı sağlanmıştır.

Günümüzde Albayrak Grubu bünyesinde Yeşil Adamlar Atık Yönetimi adı altında hizmet vermekte olan Atık Yönetimi Grubumuz, sektörün öncülüğünü yaparak hizmet vermeye devam etmektedir.

Albayrak Şirketler Grubu 1992 yılında atıkların toplanması, taşınması, depolanması ve cadde ve sokakların süpürülüp yıkanması konusunda Türkiye'de yeni bir adım atarak bu sektörün oluşmasını sağladı. Böylece gerek kullanılan yöntemler ve donanımların modernleşmesi konusunda, gerekse sektörün büyük bir kısmının özelleşmesi konusuna büyük bir katkı sağladı.

Yeşil Adamlar Atık Yönetimi AŞ'nin iş konusu hakkında bilgi verebilir misiniz? Hizmetlerinizde neleri önemsiyorsunuz? Hizmet alanınız ile ilgili süreçten bahsedebilir misiniz?

Atık Toplama işini şehrin sokaklarında, yılda 365 gün hiç durmadan bayram ve genel tatil günlerinde bile

Atık Toplama işini şehrin sokaklarında, yılda 365 gün hiç durmadan bayram ve genel tatil günlerinde bile ara vermeden gece ve gündüz olmak üzere üstün bir hizmet anlayışıyla yapıyoruz.

*Toplanan katı
atıkların depolama
alanlarını yerleşim
yerlerinden
olabildiğince uzak
bölgelere kurarak
çevre koruma
mevzuatına uyuyor
ve halkın sağlığını
önemsiyoruz.*

ara vermeden gece ve gündüz olmak üzere üstün bir hizmet anlayışıyla, yapıyoruz. Toplanan atıkları, istasyonlarımızda gereken iş sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerini de alarak en hijyen yöntemlerle ayrıştırarak geri dönüşüm için hazır hale getiriyor ve ayrıştırma, presleme vb. işlemlere tabi tutarak ekonomik değere dönüştürüyoruz. Toplanan katı atıkların depolama alanlarını yerleşim yerlerinden olabildiğince uzak bölgelere kurarak çevre koruma mevzuatına uyuyor ve halkın sağlığını önemsiyoruz. Atık toplama, ayrıştırma ve depolama faaliyetleri üzerinde düzenli olarak kontrol ve denetimler yapıyor, olumsuzlukları anında gideriyoruz.

Kurumumuz, İstanbul Ümraniye, Küçükbakkalköy ve Aydınlı'daki aktarma istasyonlarının kurulumu ve işletmesi faaliyetini, 1994 yılından devam ettirmektedir. Şehirden toplanan atıkların, aktarma istasyonlarından düzenli depolama alanlarına transferi, tamamen kapalı kasa tırlarla gerçekleştirilmektedir. Atık transferi yapılırken; gerek aktarma istasyonlarımızda gerekse taşıma güzergahlarında çevre koruma mevzuatına uyulmakta, çevre ve insan sağlığına zarar vermemeye ve trafiğin olağan akışına en gel olunmamaya özen gösterilmektedir. Aktarma istasyonlarında yapılan transfer öncesi işlemlerde, iş sağlığı ve iş güvenliği mevzuatına uygun sistemler geliştirilmiştir.

Ayrıştırmaya tabi tutulduktan sonra arta kalan katı atıkların depolandığı, çevreye yayılacak kokuyu azaltmak için üzeri toprakla kapatılan ve havalandırma ve sızıntı suyu kontrolü sistemine, sahip çevre sever düzenli depolama yerleri, yerleşim bölgelerinden olabildiğince uzak bölgelere kurulmaktadır.

Ülkemizde oluşan çöplerin özellikleri genel olarak; %65-70 oranında biyolojik olarak bozulabilir organik atıklardan, %20-24 oranında geri kazanılabilir atıklardan ve %13-16 oranında ambalaj atıklarından oluşmaktadır.

Hizmet vermekte olduğumuz kamu kuruluşları adına oluşturulan motorize ekiplerle ve vardiyada görevli amirler tarafından 24 saat çöplerin toplanmasının ve çevre temizliğinin kontrolü yapılmaktadır.

Yeşil Adamlar Atık Yönetimi tarafından kullanılmakta olan araç takip sistemi ile GPRS üzerinden araçların konumunu gerçek zamanlı olarak Internet'e bağlı herhangi bir bilgisayardan canlı takip edebilirsiniz. Kullanılan sistem ile, araçlarla sesli iletişim kurulabilmekte, hız ve konum bilgileri anında öğrenilmekte, istenildiği zaman geçmiş bilgiler raporlanabilmektedir.

Yeşil Adamlar Atık Yönetimi bünyesinde faaliyetlerini sürdüren bina içi temizlik hizmetleri faaliyeti, kamu ve

özel sektöre ait binaların iç temizliğinin insan sağlığını gözeterek modern yöntemlerle yapılmasını temin etmek üzere başlamıştır. İlk olarak 1987 yılında İstanbul Üniversitesi Avcılar Kampüsü temizliği ile faaliyete başlayan bina içi temizlik departmanı, bugün, kamu ve özel sektör firmalarının taleplerine cevap vermeye devam etmektedir.

Yeşil Adamlar Atık Yönetimi AŞ'nin personel durumu hakkında bilgi verebilir misiniz?

Yeşil Adamlar Atık Yönetimi A.Ş. halihazırda 830 araç ve 4.000 personelle ülke çapında hizmet vermektedir. Albayrak Atık Yönetimi, 1993'te kurulduğundan bu yana, atık toplama ve nakliyesi sektöründe kurulan ilk özel teşebbüs olarak, deneyimli ve uzman kadrosuyla hizmet vermektedir.

Görevini, sosyal sorumluluğunun bilinciyle yerine getirirken "Daha temiz bir dünya, daha sağlıklı nesiller" konseptiyle faaliyette bulunan Yeşil adamlar Atık Yönetimi, Yurt içi ve Yurt Dışı faaliyet ağını geliştirmeye devam etmektedir.

Güçlü Altyapı, Uzmanlık, Yaygın, düzenli ve zengin lojistik ekipman, Profesyonel kadro, Özenli ve disiplinli çalışma sistemi ile sektöründe ülkemizdeki en profesyonel kurum olarak çalışmalarını devam ettiren Yeşil Adamlar Atık Yönetimi, 10.000'e yaklaşan personeli ve modern araç filosu ile atık malzemelerin ayrıştırılması, geri dönüştürülerek ekonomiye yeniden kazandırılması, katı atıklardan elektrik üretilmesi ve kompost tekniğiyle verimli bahçe gübreleri üretilmesi gibi konularda gelecek için projeler geliştirmeye devam etmektedir.

Yeşil Adamlar Atık Yönetimi AŞ olarak hâlihazırda yurt içinde hangi noktalarda hizmet vermektesiniz?

Hizmet verilmekte olan İl, İlçe ve Belediyelerin 2012 yılı itibariyle listesi aşağıda ki gibidir;

İSTANBUL

Kağıthane, Beyoğlu, Sarıyer, Esenyurt, Arnavutköy, Üsküdar Belediyeleri

ANKARA

Sincan Belediyesi

ŞANLIURFA

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi

GAZİANTEP

Şahinbey Belediyesi

***Atık transferi yapılırken;
gerek aktarma
istasyonlarımızda gerekse
taşıma güzergahlarında
çevre koruma mevzuatına
uyulmakta, çevre ve insan
sağlığına zarar vermemeye
ve trafiğin olağan akışına
en gel olunmamaya özen
gösterilmektedir.***

İSTANBUL

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Asya Yakası Transfer hizmetleri

KOCAELİ / İZMİT

İzaydaş Körfez Transfer
İzaydaş Derince Transfer

Yeşil Adamlar Atık Yönetimi, sahip olduğu kapasite ve imkânlar çerçevesinde Türkiye’de atık yönetimi sektörünün yüzde 10’undan fazlasını gerçekleştiriyor. Bu anlamda ülke ekonomisine yaptığınız katkılardan bahsedermisiniz?

Yeşil Adamlar Atık Yönetimi olarak 4000 civarında personel çalıştırmak ülke ekonomisine istihdam açısından katkı sağlamasının yanı sıra, çöp toplama ve taşınmasında kullandığımız yaklaşık 1000 araçlık filomuzun yedek parçalarının Türk firmalarından tedarik edilmesi, ayrıca geri dönüşüm projelerinde doğal kaynakların kullanımının arttırılması, çöpten enerji üretimi elde etme gibi unsurlar ekonomimize büyük katkı sağlamaktadır.

Ulusal ve evrensel bir marka olma yolunda ilerleyen Yeşil Adamlar Atık Yönetimi AŞ’nin yurt dışında da yatırımları olduğunu biliyoruz. Özellikle Irak ve Pakistan’daki yatırımlarınız hakkında ayrıntılı bilgi verebilir misiniz?

Irak’ın Nəcəf ve Kufe şehirlerinde hizmet vermeye başlayarak yurt dışında açılan grup şirketimiz Yeşil Adamlar Atık Yönetimi, Pakistan’ın ikinci büyük şehri Lahor’da

kısa bir süre içerisinde hizmet vermeye başlamıştır. Lahor şehrinin ½ ’nin 7 senelik atık yönetimi hizmetini alan Yeşil Adamlar Atık Yönetimi, 4.000 personel, 220 iş makinası ile 2.700 Ton /Gün - 81.000 Ton/Ay ve yıllık yaklaşık 1.000.000 Ton’luk kapasitede atık toplama ve depolama hizmeti vermektedir.

Pakistan’ın diğer büyük şehri olan Karaçi ile de iyi niyet anlaşması hususunda, Yurt Dışı Projeler Genel Koordinatörü Sayın Bünyamin Karaca’nın Karaçi Belediye Başkanı ile yaptığı görüşmeler sonucunda, iş adamlarının imza törenine Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve Pakistan Başbakanı Yusuf Rıza Gilani katıldı. Törende, Albayrak Holding Yönetim Kurulu Üyesi Nuri Albayrak, Karaçi Belediyesi ile Albayrak Holding Arasındaki Katı Atık Yönetimi Mutabakat Muhtırası’nı imzaladı.

Atık Yönetimi projeleri çerçevesinde, Yurt Dışı Projeler Genel Koordinatörü Sayın Bünyamin Karaca'ya Pakistan Mühendisler Odasından Uluslararası Başarı Ödülü verildi.

Yurt içinde edindiğiniz yaklaşık 20-25 yıllık tecrübenizin bu yatırımlarda etkili olduğu söylenebilir mi? Yurt dışında sizinle çalışmak isteyenlerin dikkatini çeken konular nelerdi?

Kesinlikle söylenebilir, Yeşil Adamlar Atık Yönetimi A.Ş. ile çalışmak isteyenlerin dikkatini çeken en önemli unsur şirketimizin Atık Yönetimi alanındaki tecrübesi, profesyonelliği ve uzman kadrosu ile her yeni projesinde başarıya imza atmasıdır.

Yeşil Adamlar Atık Yönetimi olarak yurt dışı yatırımlarınız sayesinde ülkeler arası ikili ilişkilere de katkılarda bulunuyorsunuz. Acaba yurt dışı çalışmalarınızda sizi bu ülkelere götüren sebepler nelerdi ve orada sizi nasıl karşıladılar, tepkiler olumlu mu?

Yurtdışında yaptığımız projelerde hiçbir zaman sadece kar amacı gütmeyip ülkemizin en iyi şekilde temsil edilmesi ve Atık Yönetimi konusundaki uzmanlığımızın farklı ülkelerde tanıtılması bizim bu ülkelerde yatırım yapmamızı etkileyen önemli sebeplerden birisidir. Bu ülkelerde başlatılan projelerde, firmamıza karşı olan bakış hem Türk şirketi olmanın hem de işinizde uzman olmanızın etkisiyle olumlu tepkiler hat safhadadır.

Son olarak Yeşil Adamlar Atık Yönetimi AŞ'nin gelecek ile ilgili hedefleri ve planlarından bahsedebilir misiniz?

Atık Yönetimi işinde uzun yıllar boyunca yurt içi ve yurt dışı projelerinden kazandığımız tecrübeler babında, mevcut yönetim başarısını korumakla kalmayıp her yeni projede üzerine koyarak hem Yeşil Adamlar Atık Yönetimi A.Ş. yi hem de bir Türk şirketi olarak ülkemizi her alanda en iyi şekilde hizmet etmeye devam etmek en önemli hedefimizdir.

Teşekkür ederiz.

Yeşil Adamlar Atık Yönetimi A.Ş. halihazırda 830 araç ve 4.000 personelle ülke çapında hizmet vermektedir.

KIRMIZI
BEYAZ

45

albayrak

KIRMIZI
BEYAZ

46

gezi

GÜNEYDOĞU' YA BİR İLKBAHAR YOLCULUĞU

URFA

İlk kez gidilen bir şehre özellikle gece karanlığında girmek çoğu zaman büyüleyici bir tecrübe. Kusurları örtbas edilmiş bir güzel oluveriyor şehir birden bire. Modern çirkinlikler, gökyüzünü kaplayan kablolar, biçimsiz binalar kayboluyor.

Yazı ve fotoğraflar: Halit Ömer Camcı

Evet doğu. Işığın doğduğu yön. Doğu hakkında hepimizin aklında oluşan 'kavramlar' vardır. Çoğumuz biraz izlediklerimiz biraz da tecrübelerin verdiği imajlarla bakarız. Bu bakışta, 'bize sunulanın' da etkisi oldukça fazla. Evlerimizden herhangi bir hafta sonu çıkıp iki günlüğüne dahi olsa şöyle uzaklara doğru açılanımız, 'Merhaba Doğu, ben geldim' diyenimizin sayısı oldukça sınırlı. Tatil fırsatlarını biraz da tatil turizmini organize eden yetenekli kişilerin yönlendirmeleri ile sahillerde, lüks otellerde geçirmeyi tercih ediyoruz genel itibari ile. Gezgini ekibi olarak bu dosya ile başlamak üzere yeni yol haritaları, yeni fikirler sunmak istedik. Pusulamızın ibresi Güneydoğuyu gösteriyor. Önden buyurun.

Nüans Tur'un organizasyonu ile Sabiha Gökçen Havaalanından Cuma öğleden sonra uçağımıza bindik. Gaziantep'te bizi karşılayan rehberimizle birlikte ilk uğrak noktamız İmam Çağdaş Restoranı oldu. Keyifli bir akşam yemeğinin ardından kısa bir şehir turu ile asıl yolculuk güzergâhımız olan Urfa'ya doğru özel kiralalmış bir minibüsle yola çıktık.

İlk kez gidilen bir şehre özellikle gece karanlığında girmek çoğu zaman büyüleyici bir tecrübe. Kusurları örtbas edilmiş bir güzel oluveriyor şehir birden bire. Modern çirkinlikler, gökyüzünü kaplayan kablolar, biçimsiz binalar kayboluyor. Biraz da tarihi mekânların aydınlatılması ile o şehrin zaman üstü bir çağına erişmiş oluyor insan. Turkuvaz mavi bir gecede aydınlatılmış

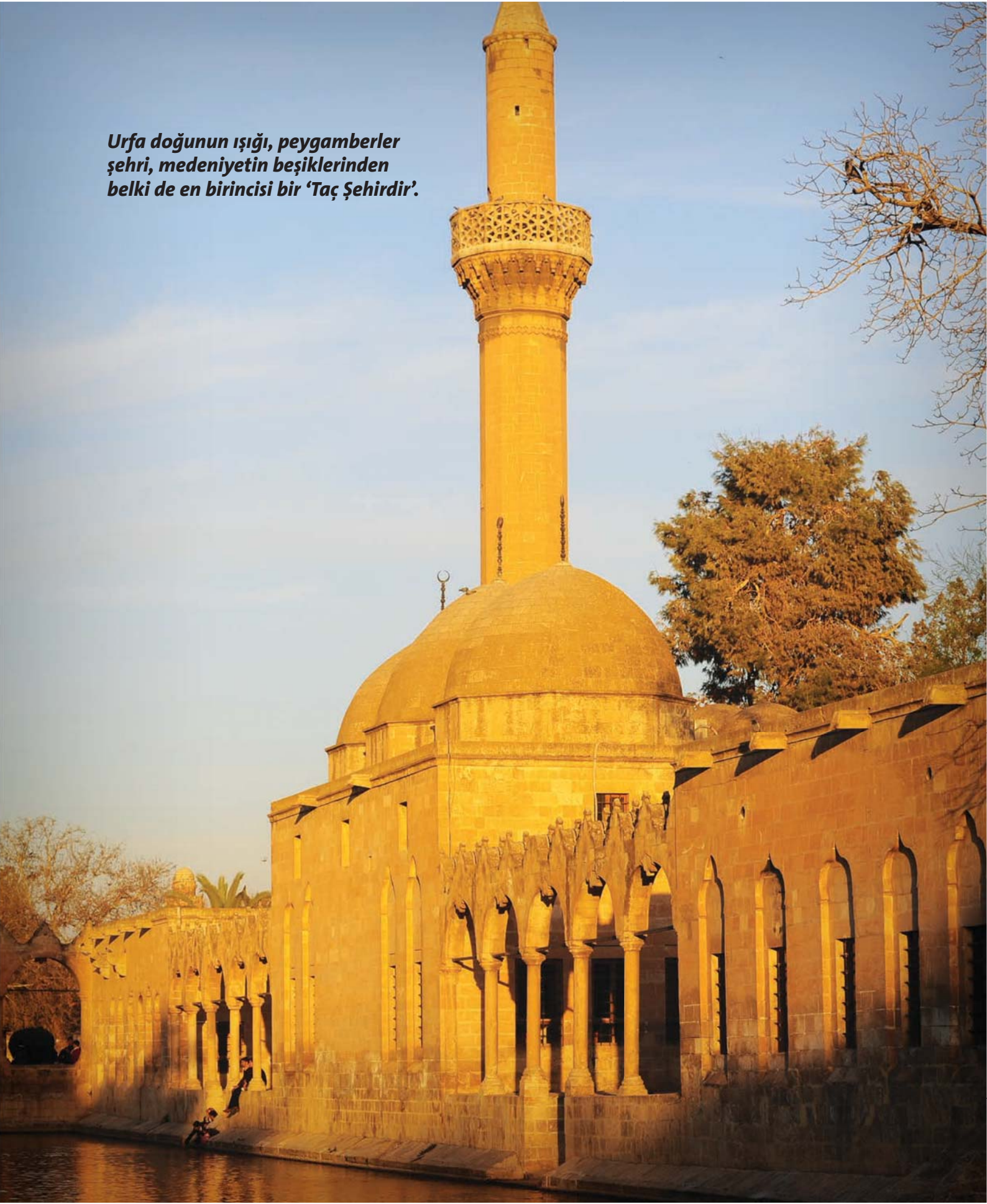
bir mabet görüntüsü lâl olmuş dillerimizi çözüyor. Uykuya meyyal gözlerimiz daha bir canlı bakıyor. Sezai Karakoç'un 'eski şehirlerin kimi göğe çekilmiş, kimi yedi kat yerin dibine batmıştır.' cümlesinden ilhamla Urfa bizi göğe çekilen şehirler gibi karşılıyor.

Yedinci Şehir

Tanpınar'ın *Beş Şehri* (ki İstanbul, Ankara, Erzurum, Bursa ve Konya'yı anlatır), Ahmet Turan Alkan'ın 6. Şehir diye isimlendirdiği *Sivas Kitabı*'nı bir seri olarak düşünecek olursak ülkemizde yedinci şehir -yedi rakamının gizemini de içinde barındırarak- hiç şüphesiz Urfa olmalıdır. Urfa doğunun ışığı, peygamberler şehri, medeniyetin beşiklerinden belki de en birincisi bir 'Taç Şehirdir'. İçimizdeki kanaat bu iken uyuklar gibi geçirdiğimiz bir dinlenme gecesinin sabah beş'inde Halil İbrahim makamındaki camilerden birine gittik ve inanmış gönüllerin günün bu en 'serin', en selametli saatinde uyanık ruhlarını izledik. Hepsini geçmiş yüzyıllardan karpıp gelmiş birer gezgin gibiydiler. Biraz da sabaha çalan gece ışığının etkisi ile zaman tecrübesi bir saatin içine çok zamanları sığdırmış gibi hissettirdi. Namazlar bitti ve bir Kadiri neşesi ile ilahiler okuyan topluluğun bulunduğu bir başka mekâna yöneldik. Güneşin doğuşunu da kapsayan bu uzun 'dinleti'den arınmış ruhlarla ayrılan

Sezai Karakoç'un 'eski şehirlerin kimi göğe çekilmiş, kimi yedi kat yerin dibine batmıştır.' cümlesinden ilhamla Urfa bizi göğe çekilen şehirler gibi karşılıyor.

***Urfa doğunun ışığı, peygamberler
şehri, medeniyetin beşiklerinden
belki de en birincisi bir 'Taş Şehirdir'.***

*Van bölgesindeki
en eski medeniyetin tarihi
M.Ö. 4000 yıllarına kadar uzanır.*

kalabalıktan mütebessim bir yüz bize doğru yaklaştı. Ürkek bir selamla nereden geldiğimizi ve kim olduğumuzu sordu. Taa Urfa'ya biz çok uzak İstanbul'dan geldiğimizi söyleyince, 'Lütfen bizimle kahvaltıya buyurun.' dedi. Yanında bir sürü su şişesini siyah bir poşetle sırtlanmış en az kendisi kadar aydınlık yüzlü 15'lerinde oğlu da vardı. Yalnız olmadığımı, kalabalık bir ekiple gezdiğimi ve bir plan dâhilinde dolaşacağımızı, nazık daveti için çok müteşekkir olduğumuzu söyledim. İsmimin Ali Dolu olduğunu sonradan öğrendiğim beyefendi mahcup ama ısrarcı davetlerini sürdürüyordu. 'Kaç kişi olursanız olun, isterseniz yüz kişi olun lütfen kahvaltıya buyurun, Halil İbrahim Hazretleri'nin kesesinden. Bizden değil. Bereketi ile hepimize yeter.' diyordu. Hz. İbrahim'in misafirperverliğini miras alan Ali Bey ve oğlunu ikna edene kadar oldukça zorlandık. Gezi-
lecek çok yer, yetişilecek çok şey vardı. Bir şefkat, merhamet ve cömertlik abidesi Ali Bey'in gönlünü alıp rehberimizin Balıklı göl civarında bir araya getirdiği ekiple buluşmak üzere uzaklaştık.

Rehberimize durumu özetlediğimizde o da bize bu mekanın binyıllardır yolculara, fakirlere, gariplere sahip çıkan insanlarla dolu olduğunu, Hz. İbrahim'in makamının olduğu bu yerde Osmanlı dönemi de dâhil olmak üzere tarih boyunca insanların gelip konakladığını, ücretsiz olarak karınlarının doyurulduğunu anlattı. Biz de bu anlatıma bir şahit ararken Evliya Çelebi'nin (doğum yılını da kutlayarak) Urfa ve Hz. İbrahim makamı hakkında yazdıklarına ulaştık. Çelebi, keyifli üslubu ile bakın neler anlatmış:

Çelebi bize böyle anlatır Urfa'yı

Sözü uzatmaya hacet yoktur ama hala anılan Nemrud ateşi içinde ortaya çıkan hayat suyu Halilurrahman Tekkesi içinde büyük bir kaynaktır ki bütün şehrin camilerini, han ve hamamlarını, bütün hanelerini, saraçhane ve debbağhaneyi sulayan o hayat suyu Halilurrahman pınarıdır ki içinde nice bin türlü balıklar yüzgeçlik ederler. Hatta sultan 4. Murad Han efendimiz Bağdad fethine giderken bu türbe ziyaretinde gelip seyr ederken iki adet balık avlattırıp kulaklarına birer altın küpe geçirmişlerdir.

Sözün kisası, acaip ve garip gezinti yeri bir tekkedir ki övülmesinde dil kısa kahr. Çeşit çeşit sofralar, gül-i gülistanlı odalar, kiler, mutfak ile süslenmiş ve türlü türlü misafirhaneler ile bezenmiş büyük bir tekkedir. Şeyhi Hazret-i Seyh Ali Efendi yârından ârif-i bilah sofrası sahibi, gurbete düşmüşleri sever bir er, hünerli bir yiğit, nefes sahibi, tarikat önderi, sadık amil, araştırmacı âlim kimse idi.

Balıklı göl

Hz. İbrahim'in kıssasını bilmeyen yoktur. Farklı kutsal dinlere mensup insanların ortak paydası Hz. İbrahim'in kıssasının detaylarını merak edenlere başta Kuran-ı Kerim ve İbrahim Suresi'ni refere ederek kıssadan bir detayı aktarmak isterim. Hz İbrahim, kendisi de bir put yapıcısı olan (heykeltıraş olarak adlandırabiliriz sanırım) babasına, dönemin ve muhitin firavnu olan Nemrut ve halkına akıl dışı tapınmalarını, sapkın

**Urfa başta olmak üzere
doğunun şehirlerinde
ve birçok yerinde
insanların birçoğunun
yaz kış kullandıkları
puşiler dikkatinizi
çekebilir. Aynı renkte
puşi kullanan kadınlar,
kadınlar gibi puşi kullanan
erkekler dikkatinizden
kaçmayacaktır.**

inançlarını göstermek üzere kimsenin olmadığı bir zaman put haneye girer ve elindeki balta ile en büyük put hariç bütün putları kırar. Baltayı da en büyük putun omzuna asar. Bir zaman sonra putların olduğu yere gelen halk deliye döner. Sorumluyu ararlarken zaten bu mevzularda uzun zamandır 'bişeyler' söyleyen İbrahim akıllarına gelir. Hemen çağırırlar ve 'Putları sen mi kırdın?' derler. O da en büyük putu gösterir ve 'Belki o kırdı!' diye cevap verir. Nemrut ve avenesi 'O nasıl kırsın, görüyorsun yapabileceği hiçbir şey yok.' derler. Kendileri de aslında içi boş taş ve tahtalara ibadet etmiş olmanın boşluk hissi ile birbirlerine bakarlar. Nemrut'un ceberutluğu devam eder ve 'tanrılarına' saygısızlık eden bu genci dünyada eşi görülmemiş bir idamla; onu ateşler içine atıp yakarak cezalandırmaya karar verir. Gerisi malum, Hz. İbrahim, mancınıkla ateşin içine atılınca dahi Cebrail'in yardım tekliflerini reddederek sadece Yüce Yaratıcının hoşnutluğunu istediğini bildirir. Düştüğü yer güllük gülistanlık bir bahar bahçesine dönüşür. Halk arasında güzel bir benzetme ile (gerçeklikten uzaklığı mevzuumuz değil) Hz. İbrahim'i yakmak için ateşlenen odunlar birer balığa döner. Kendi sembolizmi içinde çok manidar duran bu hatıra binyıllardır saygıyla saklanır. Balıklı göl'ün balıkları nerede ise kutsiyet atfedilerek avlanıp öldürülmez. İtina ile bakılır beslenir, yüzdürülür, gezdirilir. Ziyaretçiler tarafından balıklara yem atmak inanç 'neşvesi' ile yapılan bir hareket haline gelir bu mekânda. Balıkların yüzdüğü büyük havuzlar kanallarla birbirine bağlanarak devri daim yaparken kimi yerde güvercinler suyun içinde makul yerlere konarak su içiyorlar. Çelebi'nin ifadesi ile tam seyirlik bir manzara.

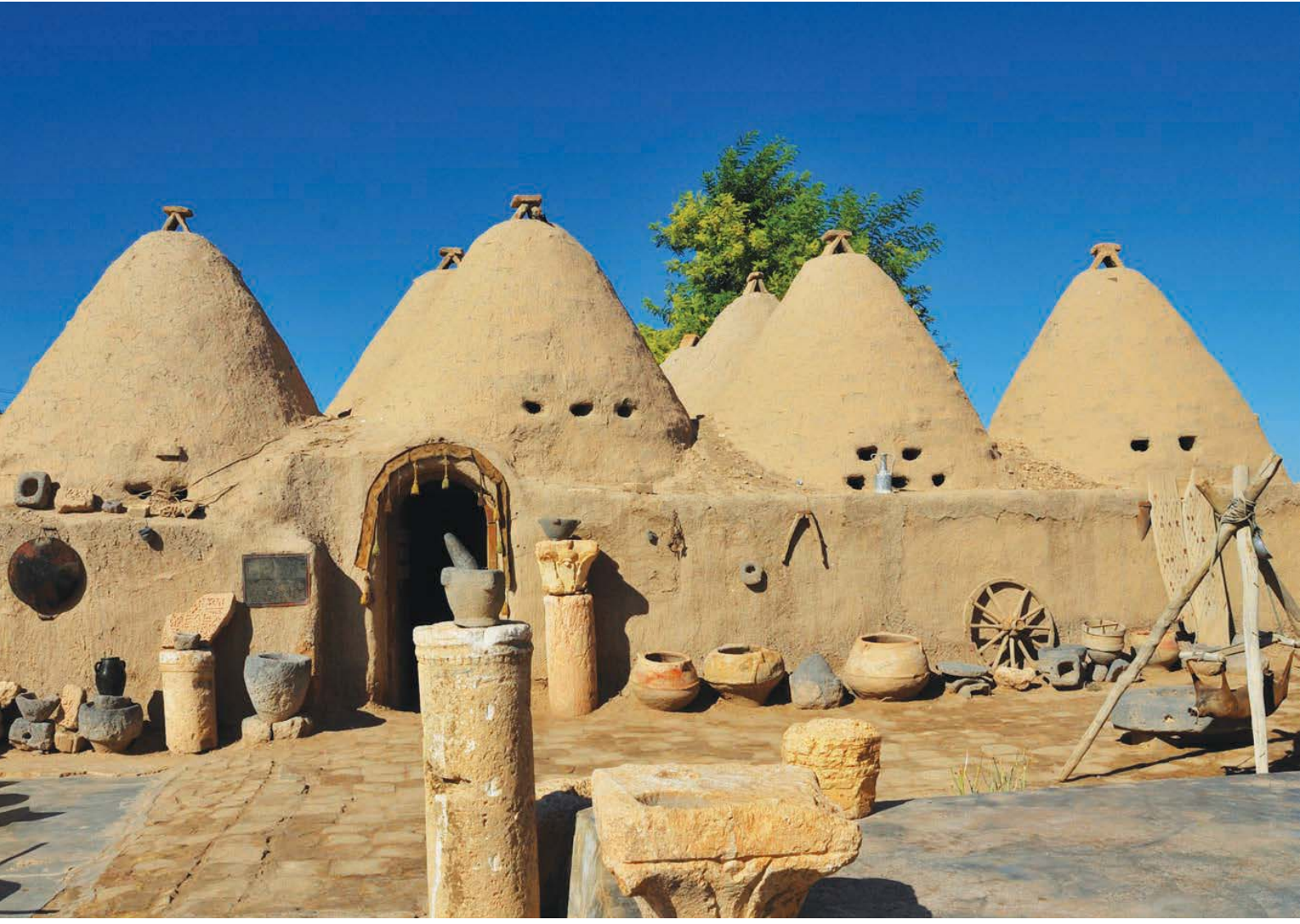
Urfa / Peygamberler şehri

Urfa'yı aziz, kıymetli, huzurlu bir şehir yapan sadece Hz. İbrahim'in memleketi olmasından mıdır? Başkaları da uğramamış, içinde yaşamamış, onunla dost olmamış mıdır? Bu sorunun cevabını bu ülkede yaşayan herkes biliyordur sanırım. Elbette, Kur'anda Allah'ın 'dostum' diye tanımladığı Hz. İbrahim'in dostluğundan başka dostları da vardır Urfa'nın. Sabri ile bildiğimiz Hz. Eyyub peygamber de Urfalı'dır. Varlıklı, çoluk çocuk sahibi, gönüllerin sevgilisi, şefkat abidesi Hz. Eyyub yeryüzünde zenginliği huzuru ile yaşarken 'varlık içinde makbul bir kul ve peygamber olmanın' sebebinin varlıklılık ve mutluluk olmadığını, fakir ve hastalıklı iken dahi Rabbi'ne sadık bir bende olduğunu göstermiştir. Hastalıklar içinde geçirdiği yılları bir mağarada 'sabır' ile demlenerek yaşamış olan Hz. Eyyub, sabrının ve sadakatının karşılığı olarak hastalıklarından ve yoksunluklarından kurtulduğunda yine şükreden bir kul olmuştur. Bu sadık kul, sabırlı peygamberin çilesini çektiği mağara ve civarı binyıllar sonra bile ziyaretçilerin, inanmış kalplerin uğrak yeri.

Başa takılan puşiler ve renkleri ne anlam taşıyor

Urfa başta olmak üzere doğunun şehirlerinde ve birçok yerinde insanların birçoğunun yaz kış kullandıkları puşiler dikkatinizi çekebilir. Aynı renkte puşi kullanan kadınlar, kadınlar gibi puşi kullanan erkekler dikkatinizden kaçmayacaktır. Kışın sıcak

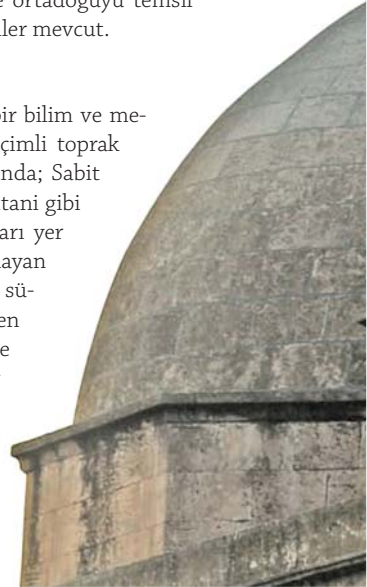

Dünyanın ilk üniversitesinin kurulduğu bir bilim ve medeniyet şehri olmasının yanında huni biçimli toprak evleri ile de meşhur şehrin ünlüleri arasında; Sabit İbni Kurra, İbni Teymiyye, Harrani, el-Battani gibi bütün zamanlar için değerli bilim adamları yer alıyor.

tuttuğu için kullanılan puşiler ilginçtir yazın da serin tutuyor. Güneyin yaz sıcaklığında insanların baş ve boyun bölgesini güneşin ışıkları ile direkt olarak muhatap etmeyen puşilerin kimlik bilgisi vermek gibi bir özelliği de var. Siyah beyaz kareli ve kalın kumaştan yapılan puşileri kürt menşeliler, mor renkli puşileri arap olanlar takıyor. Bu puşiler haricinde ortadoğuyu temsil eden ve farklı tasarım ve renklerde de puşiler mevcut.

İlk üniversite ilk medeniyet / Harran

Dünyanın ilk üniversitesinin kurulduğu bir bilim ve medeniyet şehri olmasının yanında huni biçimli toprak evleri ile de meşhur şehrin ünlüleri arasında; Sabit İbni Kurra, İbni Teymiyye, Harrani, el-Battani gibi bütün zamanlar için değerli bilim adamları yer alıyor. Şehir, M.S. VIII-IX. yüzyıllara rastlayan bu medeniyet merkezliği görevini çekirge sü-rüsü gibi dünyayı ve tarihi deforme eden Moğol ve Haçlı istilaclarınca yıkılıp yerle bir edilene kadar sürdürüyor. Bugün birer taş yığını halinde duran kalabalık mimari kalıntıya bakarken, taşların bile bir hafı-

zasının olduğunu, dilleri olsa anlatacak çok hikâyelerinin bulunduğunu hissediyoruz.

Lezzetlerini de unutmamalı Urfa'nın

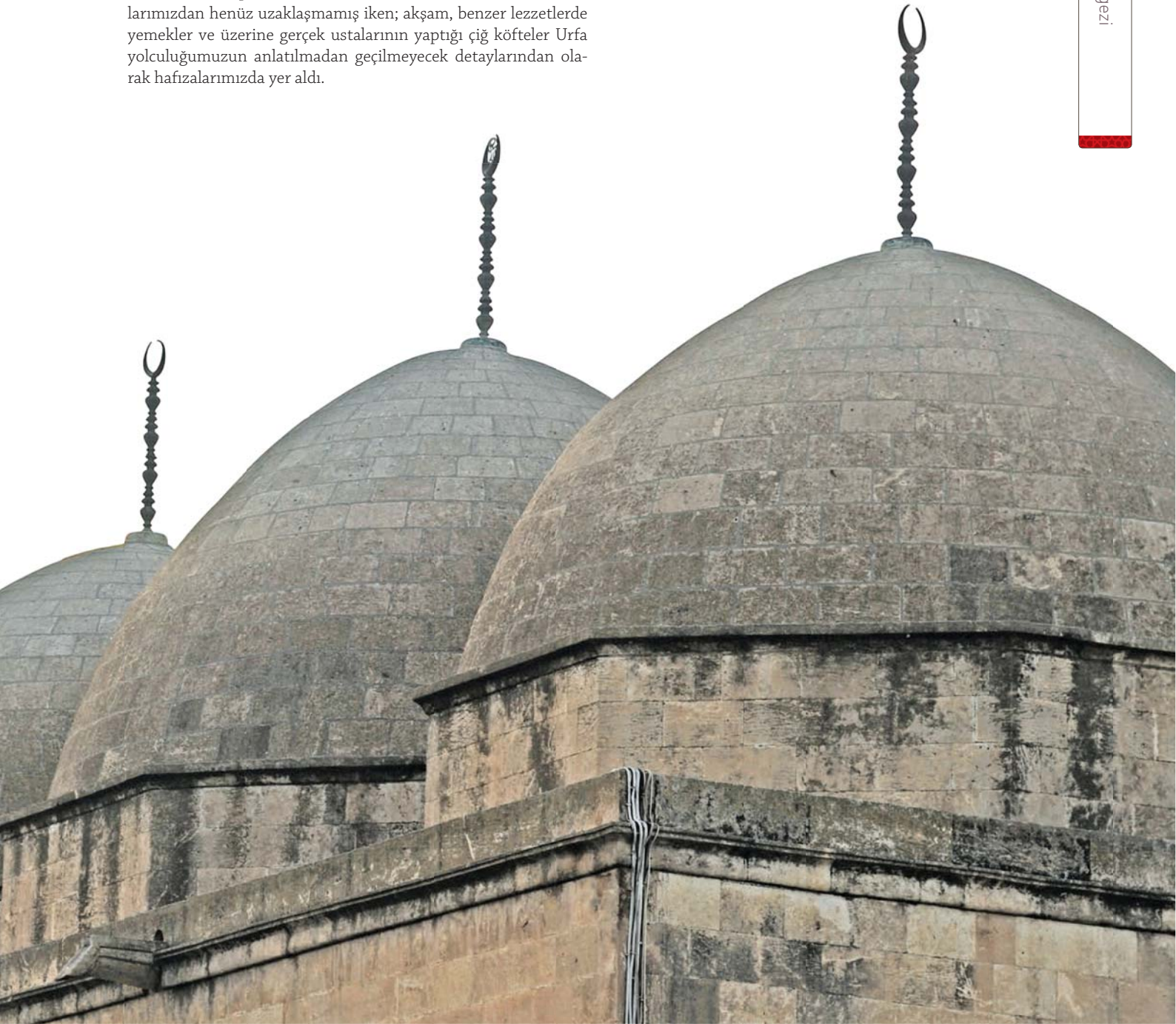
Harran dönüşümüz akşam vaktini buluyor. Kaldığımız otelin modern yapısının içinde lobiden geçerek 'mağara' isimli odalarda akşam yemeğimizi yiyoruz. Bu mağaralar kelimenin tam anlamı ile mağara. Otelin içinde mağaraları barındıran bir yerin üzerine inşa etmişler. Urfa gecelerinin vazgeçilmezi olan 'sıra gecesı' eşliğinde akşam yemeklerimizi yiyoruz. Gündüz öğle yemeğı niyetine yediğimiz ismi ile dikkatimizden kaçmayan 'terbiyesiz' tavuk ve kuşbaşı kebablarından sonra 'şıllık' isimli tatlının tadı damaklarımızdan henüz uzaklaşmamış iken; akşam, benzer lezzetlerde yemekler ve üzerine gerçek ustalarının yaptığı çiğ köfteler Urfa yolculuğumuzun anlatılmadan geçilmeyecek detaylarından olarak hafızalarımızda yer aldı.

***Harran dönüşümüz
akşam vaktini buluyor.
Kaldığımız otelin modern
yapısının içinde lobiden
geçerek 'mağara'
isimli odalarda akşam
yemeğimizi yiyoruz. Bu
mağaralar kelimenin tam
anlamı ile mağara.***

KIRMIZI
BEYAZ

55

gezi

TARİHTEN GÜNÜMÜZE İSTANBUL'LA İLGİLİ EFSANELER

EFSANE ŞEHİR:

KIRMIZI
BEYAZ

56

kültür

İstanbul dünyada başka hiçbir şehre nasip olmayacak kadar zengin bir tarihi geçmişe ve köklü bir kültüre sahiptir kuşkusuz. Öyle ki pek çok imparatorluğa başkentlik yapmış İstanbul, geçmişinden beslenmiş mitolojik, tarihi, dînî ve hayali pek çok öğeyi içinde barındıran zengin bir sözlü geleneğe de sahiptir. İstanbul'un zaman, mekân, olay ve şahıslarının etrafında teşekkül eden efsaneleri bu şehrin dünyanın en güzel yeri olduğunu vurguluyor.

İSTANBUL

***Efsanelere göre İstanbul,
ilâhî dinlerin kendisini
pek çok mucizeye, güç ve
kudrete sahip dünyanın
en önemli hâkimi
olarak kabul ettiği
Hz. Süleyman tarafından
kurulmuştur.***

KIRMIZI
BEYAZ

57

kültür

Halk için önemli olan bazı tarihi olaylar ve şahısların maceraları, zamanla, halk muhayyilesinden katılan hayali unsurlarla birlikte efsaneye dönüşmüştür. Bu tür efsaneler kronolojik tarih olmamakla birlikte tarihten de ayrı düşünülemezler. Başka bir deyişle tarihle ilgilidirler fakat tarih değildirler. İstanbul'a ilgili efsaneler zamanın yok edici etkisine karşı kentin binlerce yıllık tarihini ve kültürel zenginliğini unutulmuşluğun karanlıklarını yırtarcasına nesilden nesile aktarmış, yeryüzünün bu eşsiz sözlü kültür hazinelerini yaşatmış ve İstanbullulara şehrin ruhunu üflemiştir.

Pek çok efsaneye göre İstanbul yeryüzünde insanlığın yaratılmasından önce de yaşanan bir mekân olarak karşımıza çıkar. Bu efsanelere göre İstanbul, ilâhî dinlerin kendisini pek çok mucizeye, güç ve kudrete sahip dünyanın en önemli hâkimi olarak kabul ettiği Hz. Süleyman tarafından kurulmuştur.

İstanbul'un kuruluşu ile ilgili en meşhur efsane hiç kuşkusuz 'Körler Şehri' adını taşıyan hikâyledir. Ev-

liya Çelebi'nin naklettiğine göre Koressa'nın oğlu, Yunanistan'ın Megara kentinden genç Byzas, yandaşlarıyla birlikte, bölgedeki baskılardan kurtulmak, yeni bir kent kurmak ve özgürlüğünü ilan etmek için yola çıkar. Her şey iyiydi de, kent nerede kurulacaktı? O çağda, bilinmeyenleri bilinir kılan birisine, Delfi kentindeki kâhine danışır genç adam. Delfi kâhini gideceği yeri tarif eder:

-Kentini kuracağın yer, körler ülkesinin tam karşısında olacak!

Byzas yola çıkar, arar tarar, ama körler ülkesi diye bir yer yoktur. Sonunda, mola verdikleri bir deniz kıyısında, karşı sahile bakar ve bağırır:

-Bu insanlar kör mü, burası varken orada oturulur mu?

Hemen Delfi kâhinini hatırlar genç adam: "Körler ülkesinin karşısında kuracaksın kentini."

Körler ülkesi, günümüzün Kadıköy'üdür! İstanbul'dan çok yıllar önce kurulmuştur "Khalkedonia", yani Kadıköy. Byzas ordusuyla gelip soluklanmak için durduğu şimdiki Sarayburnu'nda, manzaranın muhteşem görüntüsünden adeta büyülenmişti. Khalkedonia'nın neden "Körler Ülkesi" tanımlamasını hak ettiğini anlar artık. Çünkü böyle cennet benzeri bir yer dururken, tam karşıda ve korumasız bir yerde kent kuranlar, ancak kör olabilirlerdi! Hikâye böyle. Temelleri Sarayburnu sırtlarında atılan kente, kurucusunun adı olan Byzas'tan dolayı, "Byzas'ın kenti" anlamında "Byzantion" denilmiştir.

İstanbul'la ilgili bir diğer efsanenin konusu ise Yedikule Zindanları'dır. Bilindiği gibi Yedikule Zindanları 390 yılında İmparator I. Theodosius tarafından inşa edilmiştir. Kayıtlarda bu yapının devlet evraklarının saklandığı, yerli ve yabancı esirlerin hapsedildiği bir yapı olduğu yazmaktadır. Ama kayıtlarda yazmayan bir efsane halk arasında dolaşır. Bu hikâye özellikle Osmanlı İmparatorluğu'nun son yılları ile Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk elli yılı süresince halk arasında

yaygındı, fakat günümüzde unutulmaya yüz tutmuştur. Hikâyeyi bilenler çoğunlukla yaşlılar olup sayıları çok azdır. Efsaneye göre, zindanlara hapsedilen önemli esirler arasında bir pagan da bulunmaktaydı. Fakat ne zindan görevlileri ne de diğer komutan vb. kişiler bu adamın bir pagan olduğunu bilmiyorlardı. Onu Avrupa devletlerinde üst düzey devlet görevlisi bir misyoner sanıyorlardı. Bazı gardiyanlar ise onun casus olduğunu söylemişlerdi. Ve bu yüzden ona türlü işkenceler yaptılar. Hatta işkenceleri abarttılar ve yeni işkence yöntemleri bile denediler bu adamın üzerinde. Pagan ise kendini acıyla eğitmiş olduğundan dolayı acıya dayanıklıydı ve ne işkencelerin istediği itirafları yapıyor, ne de acı dolu çığlıklar atıyordu. Bu da işkencenin dozunun yükselmesine sebep oluyordu her geçen gün. Sonunda pagan bu işkencelere daha fazla dayanamadı, ama ölürken anlaşılmasın bir lisanda, arada antik Latince'ye benzer kelimeler kullanarak dua tarzı sözler söyledi. Tabii kimse bu sözleri önemsememişti. Paganın cesedi ise umulmadık bir hızla eriyip gitmişti. Sonradan bu olaylar halkın kulağına gitti ve bazı insanlar paganın lanet okuduğunu anladılar. Ölen pagan, orada işkence gören

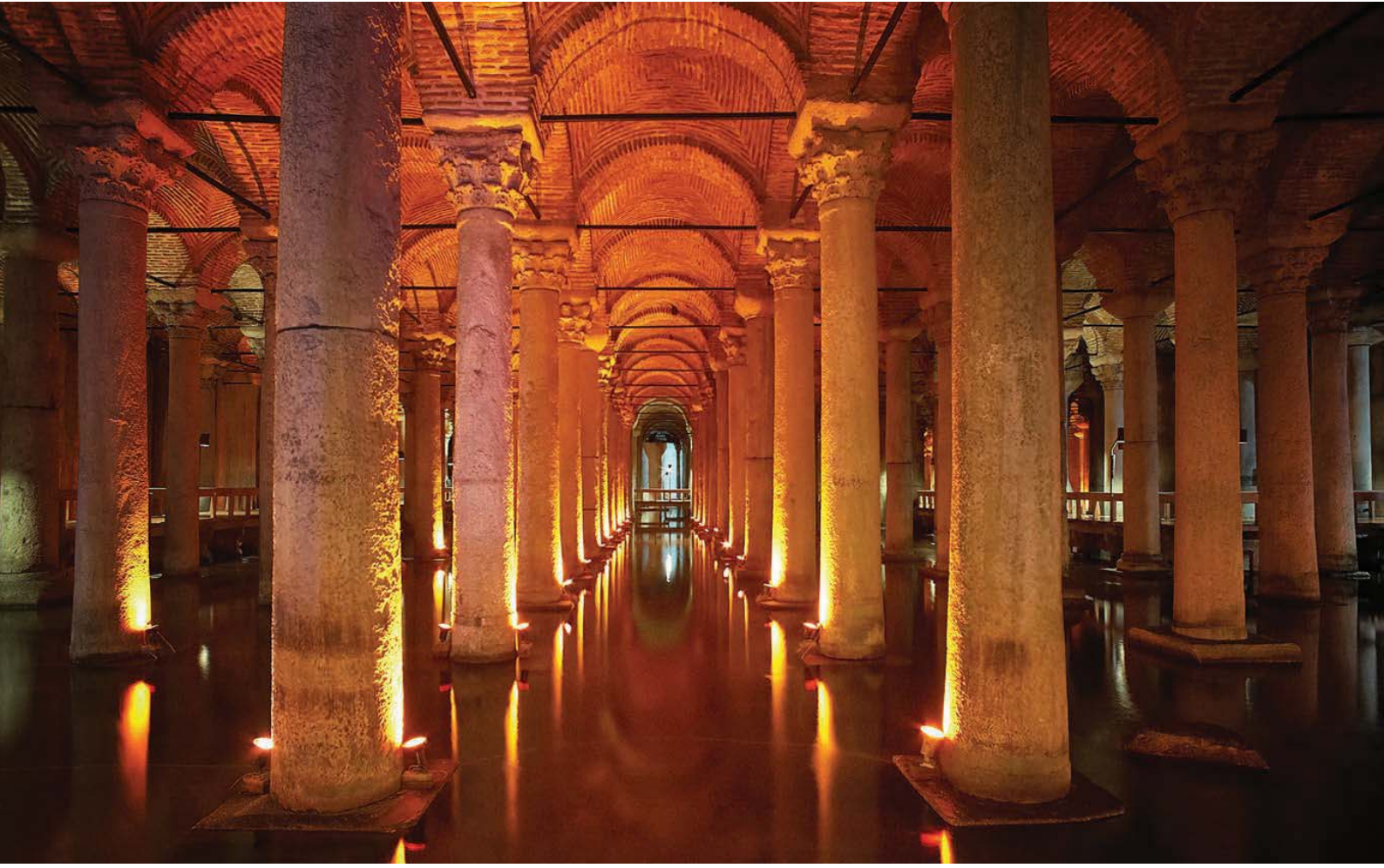
***Dört bir yanı surlarla çevrili olan
İstanbul'da şehre giriş-çıkışları
sağlayan kapılarla ilgili de
sayısız efsane bulunmaktadır.***

insanların ruhlarının, Mesih'in dünyaya geldiği güne kadar zindanların içine ve duvarlarına hapsolmasını, Mesih'in geldiği gün ise; ruhların hesap sormak için serbest kalmasını dilemişti. Mesih'in dünyaya ayak bastığı gün, Yedikule Zindanları'nda işkence görüp ölen bütün insanların ruhları serbest kalacak ve hesap soracaklardı. O yüzden Yedikule Zindanları'nda bazen çığlıklar ve hatta Latinceye benzer bir lisanda söylenen sözler duyulduğu söylenir.

Yerebatan Sarnıcı'nı konu alan bir diğer efsane ise şöyledir: İstanbul'un altı birbirine bağlı tünellerle kaplıymış. Hatta bu dehlizlere Yerebatan Sarayı'nın gizli bir yerinden de giriliyormuş ve tünel denizin dibinden devam edip ta Kınalıada'ya kadar gidiyormuş. Tüneller Kapalıçarşı'nın altından da geçiyormuş elbette. Hatta şu an, Çarşı'nın gizli tutulan bir yerinden girilebiliyormuş bu tünellere. Buralarda yemek takımı üzerine çalışan gümüş kaplama atölyeleri varmış. Çalışanlara da işe başladıkları gün, dehlizlerden kimseye bahsetmeyeceğine dair Kur'an'a el bastırılıyormuş. Tüneller çarşının altından başka yerlere doğru da gidiyormuş ama buraları

kullanmak kesinkes yasakmış. Bir keresinde hazine me raklarından üç-dört işçi çocuk denemiş ilerilere gitmeyi. Dehlizler labirent gibiymiş. Çocuklardan sadece biri geri dönmeyi başarmış, diğerleri yollarını bulamayıp tünellerde kaybolmuş. Dönen çocuk da aklını oynatmış. Çünkü ileriki kısımlar, iskeletlerle, insan boyunda böceklerle, farelerle doluymuş. Bu çocuk bir daha hiç 'yeryüzüne' çıkamamış. Bütün gün dehlizlerdeki atölyelerde dolaşıyormuş, kim ne verirse onu yiyip, gece de artık nerede bulursa orada uyuyormuş.

Başka bir efsaneye göre At meydanında bulunan Dikilitaş'ın dibinde bakırdan tılsımlı bir el varmış. Hangi tüccar İstanbul'a mal getirecek olsa doğrudan Dikilitaş'a gider, mala biçtiği değer tutarını elin içine koyarmış. Bu bakır el, malın gerçek değerini avucunu kapatarak bildirirmiş. Günlerden bir gün, Anadolu'dan gelen bir tüccar satmak üzere yanında getirdiği bir atla birlikte Dikilitaş'a gelmiş ve atın bedelini söylemiş. "On bin akçe". Sonrasında bakır ele parayı saymaya başlamış. Ancak konulan para kırk akçeyi bulduğunda el kapanmış. At tüccarı bu duruma çok öfkelenmiş. "Kırk akçe ne

demek ben bunu on bin akçeye bile vermem. Ben bu eli şöyle yapar böyle ederim..." diyerek öfkeyle sövüp saymış sonra da hırsını alamayıp bir vuruşta eli kırmış. Çevredeki kollukçular derhal adamı yakalayıp boynunu vurmuşlar. İki gün geçmeden de at ölmüş derisi de kırk akçeye satılmış.

***İstanbul'a ilgili efsaneler
zamanın yok edici etkisine
karşı kentin binlerce yıllık
tarihini ve kültürel zenginliğini
unutulmuşluğun karanlıklarını
yırtarcasına nesilden nesile
aktarmış, yeryüzünün bu
eşsiz sözlü kültür hazinelerini
yaşatmış ve İstanbullulara
şehrin ruhunu üflemiştir.***

Ayasofya ile ilgili de pek çok efsane anlatıla gelmiştir. Mesela Ayasofya'nın güney tarafındaki dehlizlerde bulunan oyuk bir taş Hz. İsa'nın beşiği olarak gösterilmektedir. Kadınlar yeni doğmuş rahatsız çocuklarını bu beşiğe koysalar sıhhat bulacaklarına inanılmaktadır. Müslümanların inanışlarına göre Hızır, Ayasofya'da top kandilin altında namaz kılar. 40 sabah aynı yende namaz kılanların Hızır'a rastlamaları mümkündür. Hızır genellikle bir derviş kılığında görünürdü. Eğer o anda tanınır ve eline sarılırsa dilenilen şey olurdu. Ayasofya'nın kubbesindeki 4 melek tasviri de birer tılsım sayılırdı. Bunlardan biri de Cebrael sureti kanat takıp bağırırsa doğu semti ganimet olur derlerdi. İsrail sureti sayha vursa batıda kıtlığa dalalet eylerdi. Mikail seslense kuzey tarafında bir asi ortaya çıkardı. Azrail seslense cümle âlemde veba baş gösterirdi diye inanılmıştır. Evliya Çelebi unutkanlık hastalığına tutunanların Ayasofya kubbesi ortasındaki altın top altında yedi kere sabah namazı kılıp dua etmeleri ve her vakitte yedişer siyah üzüm yemeleriyle dertlerinin iyileşeceğini yazmaktadır. Ayasofya'nın geride cümle kapılarının batı tarafı nihayetindeki direklerden biri Terler Direk ismiyle anılmaktadır. Bu rutubetli sütun önünden asırlarca, binlerce insan geçmiş ve türlü dertlere şifa ümidiyle uzattıkları parmaklarıyla sütunda derin bir çukur bırakmışlardır. Kible kapısının kanatları Nuh Peygamber'in gemisinin tahtasından yapılmıştır diye efsane vardır. Tacirlerin, kaptanların o kapının önünde namaz kılıp ellerini kapının tahtasına sürmeleri ve Nuh peygamber ruhuna bir Fatiha okuyup sefere çıkmaları uğurlu sayılırdı. Yürek oyna-

masına ve nefes darlığına uğrayanların Ayasofya içindeki kuyunun suyundan sabah erkenden aç karnına üç kere içerlerse iyileşeceklerine inanılırdı.

Küçükçekmece Gölü hakkındaki bir efsaneye göre nur yüzlü, uzun sakallı garip bir dede bütün bir köyü dolaşmasına rağmen bir lokma ekmek sıcak bir aş bulup karnını doyuramaz. Bu yoksul ihtiyarı evine davet edip sofrasını açan olmaz. Uğramadığı tek bir ev kalmamıştır. Son bir umutla bir kapıyı daha çalar.

-Buyurun efendim, ne istiyorsunuz?

-Açım!

Kapıyı açan yaşlı kadın onu içeri davet eder ve ihtiyarın karnını doyurur. Garip Dede adındaki bu zat dua ettikten sonra kadına,

-Çocuklarını al ve bu köyden uzaklaş, ama uzaklaşırken arkana bakma, der.

Kadıncağz çocukları alır ve köyden uzaklaşır, yolda aklına gelir: "Acaba neden arkana bakma" dedi diye. Merakını yenemez ve dönüp bakar. Ne görsün, köy çökmekte ve yerini sular kaplamaktadır. Sonra bağırır: "Köy çöktü... Köy çöktü..."

Köy çökmüş ve sulardan bir göl oluşmuştur. Çöken köyün bulunduğu yere 'Çökmece Gölü' denilmiş ve bu isim daha sonra 'Çekmece Gölü'ne dönüşmüştür.

İstanbul'la ilgili en meşhur efsanelerden biri de Çemberlitaş'ı anlatır. Efsaneye göre Hz. İsa'nın ölmeden önce son kez kullandığı kutsal kadeh bir havarisi tarafından büyük bir titizlikle saklanmış. Çünkü inanışa göre bu kutsal kadehle bir şey içen kimse ölümsüz

olmuş. Bizans imparatoriçesi Helena, Kudüs'e yaptığı bir seyahat esnasında Hazreti İsa'ya ait pek çok eşya ile birlikte bu kutsal kadehi de Bizans'ın koruyucusu olması için İstanbul'a getirmiş. İmparatoriçe bu kadehin sonuza dek İstanbul'da kalması için III. Konstantin adına dikilen sütunun altında gizli bir oda yaptırarak kadehi buraya saklamış. Zamanla sütunun üzerindeki heykel yıkılınca sütunun boyu da kısalmış. Osmanlı döneminde iyice tahrip olan sütun yıkılmasın diye etrafı çelik çemberlerle çevrelenmiş. İşte Çemberlitaş dediğimiz bu yerin altında hâlâ Hz. İsa'ya ait pek çok eşyanın yanı sıra bu kutsal kadehin de bulunduğu inanılır.

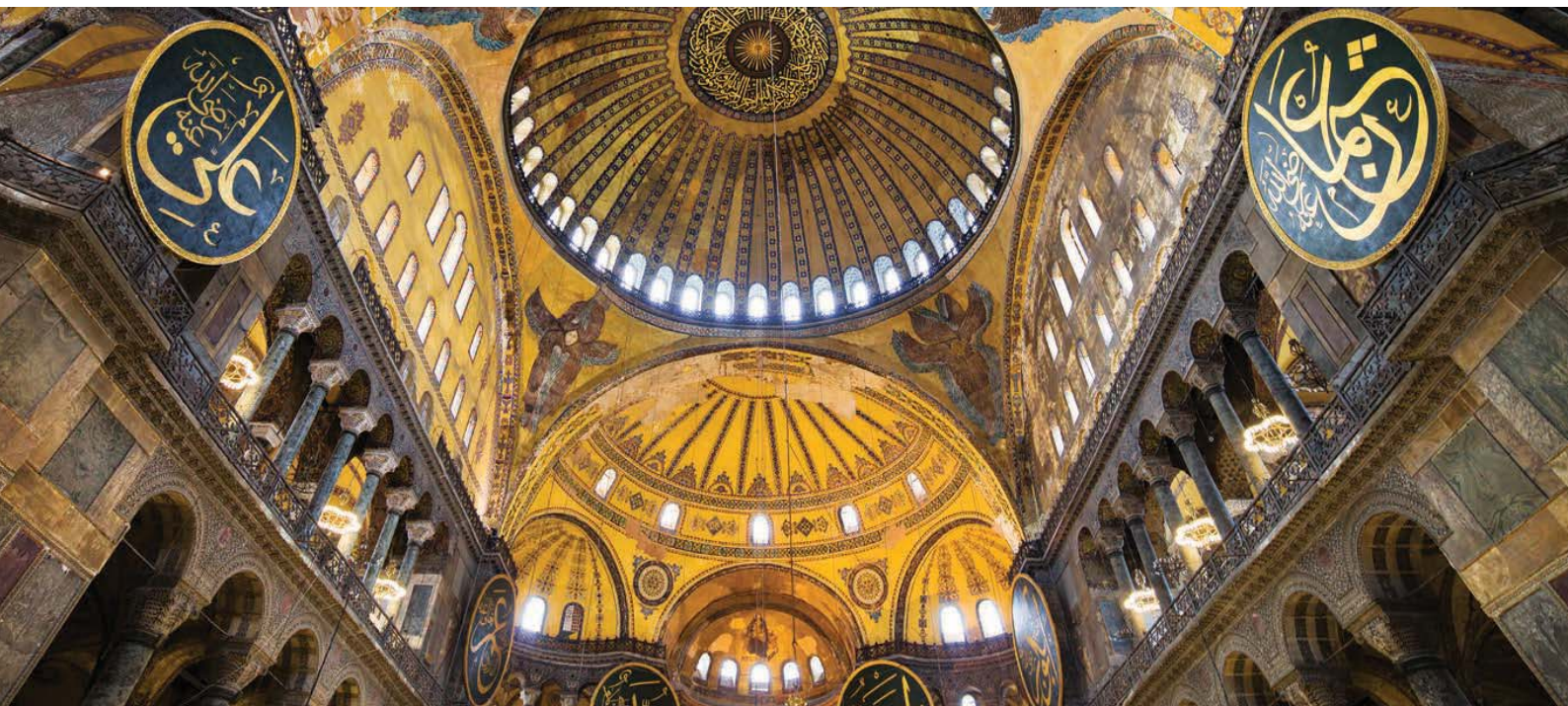
Kaynak: Ferhat Aslan, İstanbul'un 100 Efsanesi, İstanbul, İBB Kültür AŞ Yay., 2010.

**Pek çok efsaneye
göre İstanbul
yeryüzünde
insanoğlunun
yaratılmasından
önce de yaşanılan
bir mekân olarak
karşımıza çıkar.**

KIRMIZI
BEYAZ

61

kültür

İSTANBUL'UN ÖDÜLLÜ KAHVALTI-BRUNCH MERKEZİ

NAMLI GURME KARAKÖY&NAMPORT

Namport, Karaköy'ün en güzel yerlerinden birinde, Namlı'nın kendine özgü lezzetlerini, bir yanda Haliç bir yanda tarihi yarımadanın incisi Topkapı Sarayı ve yanı başındaki Galata Köprüsü eşliğinde tatmak isteyenler için alternatif bir mekân. 2007 yılında açılan ve Namlı Gurme'nin şubesi olan Namport, hizmet anlayışındaki kaliteyi özümseyerek sizleri bahçesi ve farklı konseptlerdeki 2 katıyla kaliteli anlar yaşamaya davet ediyor.

Pek çoğumuz özellikle hafta sonlarını şöyle ağız tadıyla kahvaltı yapabileceğimiz mekânları düşünerek geçiriyoruz. İstanbul'da bu ihtiyacı giderecek pek çok mekân var elbette. Fakat bunlardan büyük bir kısmı Boğaz'ın uzak kesimlerine dağılmış durumda. Hem çok uzaklara gitmeden hem de en kaliteli kahvaltı-brunch keyfini yapabileceğimiz yerlerden biri, belki de en önemlisi Namlı Gurme Karaköy ve şubesi Namport. Namlı Gurme Karaköy ve Karaköy vapur iskelesinin karşısındaki şubesi Namport, işletmenin üçüncü kuşak temsilcilerinden Engin Mepa ve dördüncü kuşak Betül Kurt tarafından yönetilmekte. Namlı Gurme 2006'da açılmasına rağmen bölgenin hareketli işletmelerinden biri olmuş. Şarküteri dükkânının içinde farklı ve istediğiniz sandviç çeşitlerini, 70 çeşit günlük hazırlanan zeytinyağlı çeşitlerini, ızgara kırmızı ve beyaz et çeşitlerini, sıcak ev yemeklerini, yurtdışından özel gelen tatlılarını bulabilirsiniz. Sonra zamanla İstanbul'un farklı yerlerinde adını duyurmaya başladı ve duyanlar buraya gelmeye başladı. İşletme yoğun ilgiye cevap vermek adına bu kez sahil tarafına Namport'u açtı. Burada, 200 metrekaare alanda cafe-restaurant konsepti bir arada sunuluyor. Namlı belli ki hizmet kalitesine verdiği büyük önemin yanında ürün kalitesinde de titiz davranmayı prensip edinmiş. Çünkü buraya yolu düşenlerin denediği lezzetlerin tatları damaklarında kalıyor.

Sayırsız çeşit yerli ve ithal peynir, 30 çeşit zeytin, bir o kadar şarküteri ürünü, söğüş sebze ve meyveler, bal, kaymak ve türlü türlü reçeller yanında haydari, zeytin-yagli fasulyeler, şakşuka, patlıcan salataları, acılı ezme-ler, humus, közde biber, enfes baharatlarla süslü kısır, mercimekli köfteler, içi peynirle doldurulmuş turşular hatta karides ve kalamarla dolu kurutulmuş domatesli zeytinyağlı salatalar, şehriyeli, salatalar, patates, soğan ve yengeç paneller, Namlı Gurme Karaköyden akılda kalanlardan sadece bazıları. Bu arada menemenleri, ek malzemeleri keyfinize kalmış sahanda yumurta çeşitleri, börekleri ve sandviçleri de unutmayalım. Menü sistemi bulunmayan mekanda, tezgahta çalışan kişilere istediğiniz kahvaltı ve yemek tabaklarınızı yaptırabiliyor ve istediğiniz ürünü de şarküteri reyonlarından temin edebiliyorsunuz. Bu arada size eşlik eden personel tabaklarınızı, içeceklerinizi ve mutlaka gözünüze takılan diğer tadımlıklarla birlikte servis edecektir. Yaz ve baharlarda açılabilen, kışın da cam konstrüksiyonla kapatılıp, kış bahçesi haline getirilen yemek alanının deniz manzarası, her yere yayılan deniz kokusu, servisin hızlı, sombrolu personelin güler yüzlü, ekmeklerin bol çeşitli ve taze olması da kahvaltıya keyif katan diğer unsurlar. Namportta ise açık büfede aynı ürünlerle brunch yapmanın keyfini denize sıfır manzarası ile yaşayabilirsiniz.

*Dünyanın en büyük turistik gemilerini
ağırlayan Karaköy, namına yaraşır bir
mekâna ev sahipliği yapıyor. 80 yıllık Namlı
Pastırmacı'nın sahibi Engin Mepa'nın açtığı
Namport ve Namlı Gurme, Karaköy Rıhtım
Caddesi'nin tek içkisiz 2 mekânı ayrıca.*

Her damak tadına uygun lezzetlerin bulunduğu mekân sabah 07:00'den akşam 22:00'ye kadar sıcak ve soğuk her çeşit yiyecek ve içecek çeşitleriyle sizleri dostlarınızla, ailenizle ve sevdiklerinizle hoş vakitler geçireceğiniz anları yaşatmaya çağırıyor. Bir yanda tarihse İstanbul yarımadasının ucundaki Sarayburnu'nu, 600 yıllık Topkapı Sarayı'nın tüm haşmetini gözler önüne sererken, Karaköy rıhtımının sunduğu denizin rengârenk ısıltıları arasında lezzetlerini bize tattırıyor. Namlı Gurme

Karaköy ve şubesi Namport kapıdan girerken sıcak gülümseyen personeliyle eşsiz tabaklarında sundukları köfte, tavuk ızgaraları ile damaklarınızda unutamayacağınız şölenler yaratıyor. Bin bir güzel çeşidin içinden seçtiğiniz nefis kahvaltılıklarla oluşturacağınız tabak hem gözünüze hem de damağınıza hitap edecektir. Burayı tecrübe edinenlerin iki önemli tavsiyesi var: Mutlaka bal kaymağını deneyin ve eğer pastırma seviyorsanız pastırmalı menemenlerini tadın.

Yurt dışında örnekleri olan, insanların günün her saatinde vakit geçirip, lezzetle kahvaltısını yapıp, öğle yemeklerini yiyerek, keyifle içeceklerini yudumlayabildikleri bir hayat alanı formatında olan Namlı Gurme Karaköy, fazla şube açmak istemeyen, onun yerine belirlemiş olduğu kriterler doğrultusunda

franchise vermeyi tercih eden bir yaklaşıma sahip. Uzun yıllara dayanan ticari geçmişi paralelinde zengin çeşitleri, kaliteli, sağlıklı, hijyenik ve lezzetli ürünleriyle bütünleştiği, son derece titiz hizmet anlayışıyla müşterilerine yeni tat ve lezzetler sunmaya devam eden Namlı'nın son temsilcisi Engin Mepa şöyle diyor: "Çok değişik bir yapı oluşturduk. Büyük ilgi görüyoruz. Sürekli olarak yeni şubeler açmamızı istiyorlar. Ancak biz fazla şubeleşmek yerine belirlemiş olduğumuz kriterler paralelinde, doğru noktada olduğuna inandığımız ve ince eleyp sık dokuyarak belirlediğimiz yerlere franchise veriyoruz. Şu anda bu anlamda çok başvuru alıyor ve onları değerlendiriyoruz. Amacımız bizi tercih eden müşterilerimize en iyiyi, en güzeli, en lezzetliyi, en sağlıklıyı sunmak, bizi ziyaretleri sonrasında buradan mutlu bir şekilde ayrılmasını sağlamaktır. İnsanlar bizim işletmelerimizde hem sabah kahvaltısını yapabiliyor, hem öğle yemeğini yiyebiliyorlar. Ayrıca zengin içecek çeşitlerimizle çok keyifli zamanlar yaşıyorlar. Her şeyden önce çok zengin ve geniş bir ürün çeşitliliğine sahibiz. Alanında en iyi markaların, en iyi ürünlerini, çok titiz bir hizmet anlayışıyla sunuyoruz. Müşterilerimizin memnuniyeti bizi çok mutlu ediyor. Bu şevkle, yolumuza heyecan ve arzuyla devam ediyoruz. Çok genç ve dinamik bir ekibe sahibiz. Güler yüzlü çalışan bu genç ekip ile insanların mutlu olarak buradan ayrılması için hizmet vermeye devam ediyoruz".

Türkiye'de ilk defa cafe, restoran ve şarküteri üçlüsünü bir araya getiren firma geçtiğimiz yıllarda Ataköy A Plus AVM ve Caddebostan'da açtığı iki şube ile genişlemeye de başladı. Gelen olumlu tepkilere bakılırsa, şimdiden, her iki mekânın da Karaköy'deki mekânın hizmet ve kalitesini aynı standartla sürdürmeyi başardığı görülüyor. Dolayısıyla Namlı Gurme Ataköy ve Caddebostan'ın yetkilisi Engin

Namport'ta menü uygulaması yok, herkes kendi istediğini tezgâhta seçerek siparişini yapıyor.

Karabacak, iki yıl içinde Ataşehir, Zincirlikuyu, Bebek ve Ankara'da da şube açacaklarını ve kaliteyi koruyacaklarını belirtiyor.

İthal ve yöresel peynirler, et ürünleri, özel bal-kaymak ikilisi ve reçeller, 30 çeşit renk renk zeytinlerinin yanı sıra ızgara hellim sucuk ikilisi ise denemeye değer. İki bine yakın, gurme kelimesine yakışır alışveriş ürünleri ile organik ürünler de bulmak mümkün. Soğuk yemek bölümünde yaklaşık 70 çeşit zeytinyağlı günlük olarak sunulmakta.

Bol çeşitli bir kahvaltı tabağının yanında kavurmalı-sucuklu-pastırmalı yumurtalar ve menemen çeşitleri ile ızgara kırmızı ve beyaz et çeşitleri de tercih edilebilir. Sohbetlerinizi daha da tatlı hale getirmeniz için ise pasta çeşitleri ve yabancı kahve çeşitleri de mevcuttur. Güler yüzlü çalışanları, farklı konsepti ve damağınızda iz bırakacak tatları ile Namlı Gurme Ailesi sizleri bu keyfi yaşamaya bekliyor. Nampotta, hafta sonu ister kendi menünüzü belirleyin isterseniz kişi başı 39 TL olan sınırsız brunch keyfini yaşayın, tercih sizin. 2009-2010-2011 yıllarında En İyi Kahvaltı Mekânı ve 2009-2010 yıllarında En İyi Alışveriş Mekânı seçilen Namlı Gurme'nin kalitesini aynısıyla Nampott'a da bulacaksınız.

Karaköy-İstanbul, (212) 251 15 41
www.namligida.com.tr

**Kahvaltı ve kahvaltılık
deyince akla gelen ilk
yer olan Namlı Gurme
ve Nampott, şarküteri
alanında olduğu kadar
restoran işinde de
şehrin iddialı mekânları
arasında. Çünkü daha
mekâna girer girmez
iştahınız açılıyor.**

KIRMIZI
BEYAZ

65

mekân

HEYECAN VERİCİ FAKAT
TEHLİKELERLE DOLU BİR DOĞA SPORU

DAĞCILIK

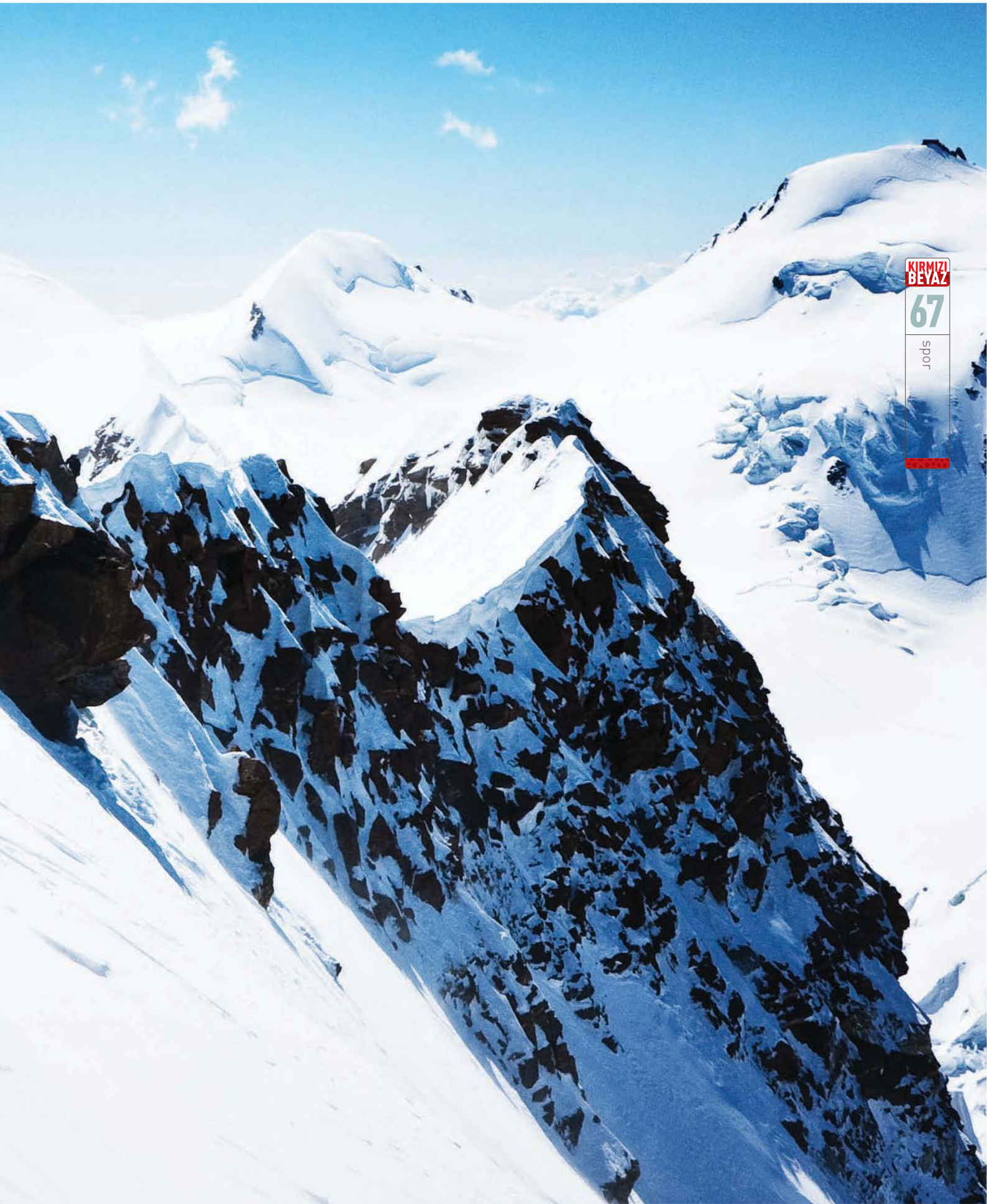
En başta her tür spor etkinliğinin riskleri bulunduğunu söyleyerek başlayalım konuya. Çünkü dağcılık denildiği zaman aklımıza ilk gelen şey 'Ya düşersem!' oluyor genelde. Oysa dağcılık, insanın en temel içgüdülerinden biri olan tırmanma arzusunu gerçekleştirdiği bir spor etkinliğidir. 'Biraz' cesaret gerektiriyor, o kadar. Uzmanlara göre dağcılık, bir ekiple yapıldığı zaman spordur, fakat yalnız başına dağ tırmanışı yapmak narsizim göstergesidir.

Dağcılık esas olarak doğada/dağlık bölgelerde bir takım kar, buz, kaya tekniklerinin yazın veya kışın uygulanarak belirli bir nokta/zirve veya dağın belirli bir rotasına tırmanılması şeklinde tanımlanabilir. Bu noktada, neresi dağdır neresi dağ değildir sorusu bazılarının ve hatta bu sporla ilgilenenlerin bile zihnini kurcalamaktadır. Kabaca şöyle ortaya konulabilir; orman sınırının bittiği yerde 'dağ' başlar. Ülkemizde orman sınırının yaklaşık 2000 metrede olduğunu düşünürsek, 2000 metrenin üstündeki bölgelere dağ ve bu bölgelerde yapılan teknik veya yürüyüş faaliyetlerine de dağcılık denilebilir.

XVIII. ve XIX. yüzyılda Avrupalı (İngiliz ve Fransızlar başta olmak üzere) zenginlerin boş zamanlarını değerlendirmek ve hayatlarının rutin akışını yeni maceralarla süsleme arayışı neticesinde bir spor sayılmaya başlanan

dağcılık, XX. yüzyılın başında diğer ulusların da ilgisini çekmeyi başarmıştır. Uluslararası bir spor haline gelmesi ise, 1931 yılında, merkezi Cenevre'de olan Uluslararası Dağcılar Birliği'nin (UIAA) kurulmasıyla mümkün olmuştur. Sonraki yıllarda, belirli teknik ve emniyet yöntemlerinin geliştirilmesine paralel olarak kendine özgü disiplini ve ilkeleri olan bir spor dalı haline dönüşen dağcılık, birçok doğa sporunun da önünü açmıştır.

Günümüzde en çok rağbet gören doğa sporlarından biri olsa da, bu spora eklenebilecek yeniliklerin azalması, yeni neslin yeni doğa sporlarına daha fazla ilgi duyması, ya da bu tür sporlara yönelmesi nedeniyle, günümüzde dağcılık XX. yüzyılın başındaki cazibesini kaybetmeye başlamıştır. Türkiye'de dağcılık ise, üniversite klüpleri ve Türkiye Dağcılık Federasyonu (TDF) bünyesinde canlı-

KIRMIZI
BEYAZ

67

spor

www.kirmizibeyaz.com

ğını korumaktadır. Dağcılık sporunun Türkiye'deki popülaritesi ise her geçen gün yükselen bir seyir izlemektedir.

Pek çok spor dalında olduğu gibi dağcılık da sayısız risklerle doludur elbette. Bütün kurallara uyulsa bile vücudunuzun sınırlarını zorladığınız bir etkinlikte hata yapmak da an meselesi. Hata sizde olmasa bile, karla kaplanmış bir buzul çatlağına basabilir ya da kar kulvarında düşüp kendinizi kazma ile durduramayabilirsiniz. Veya tipi veya sis bastırabilir ve bunların sonucunda kaybolabilirsiniz. Eğer kış mevsiminde bu etkinliği gerçekleştirirseniz hipotermiye (donma başlangıcı) girebilirsiniz. Bütün bunlar mümkün, en profesyonel dağcılar için bile. Fakat bu spora gönül verenler, risklerinin yanında bu etkinliğin kendilerine kattığı ruhsal tecrübeye dikkat ederler. Bir dağın zirvesine çıkınca, doğrusu, somut olarak hiç bir şey olmuyor, sadece fiziksel olarak bir dağın en yüksek noktasına bir şekilde varmış oluyorsunuz. Ama zihinsel ve ruhsal olarak vardığınız yer çok farklı ve kişiden kişiye değişiklik gösteriyor.

Dünyada çok az sayıda insanın çıkıp görebileceği muhteşem yerlere ulaşabilmek, vücudun fiziki imkânlarını

en üst sınırında zorlamanın verdiği özgüven duygusunu kazanmak gibi artılarıyla dağcılık, insanda bir şeyi başarma güdüsünü en iyi tatmin eden spor dalıdır. Saatlerce hatta bazen günlerce çabaladıktan ve sayısız tehlike atlattıktan sonra 'hedef'e ulaşıp zirvede etrafı seyretmenin sonra da geldiğiniz yerlerden tekrar aşağı inerek sosyal hayatınıza devam etmenizin yaşattığı duyguları tarif etmek imkânsız. Bu yönüyle pek çoklarına göre dağcılık gerçekte bir spor dalı değil, bir yaşam biçimidir. Çünkü spor bir tür rekabet etkinliğidir, oysa dağcılıkta kendinizle baş başa kalırsınız. Ruhunuzu dinlersiniz. Muhakkak bir tür iç disiplin gerçekleştirerek kendinizi tanımaya çalışırsınız. Modern hayatın baskılarından uzakta sadece kendinizle rekabet edebileceğiniz bir etkinliktir dağcılık.

Dağcılık sporunun pek çok alt türünden bahsetmek mümkündür. Yaz/kış dağcılığı, kaya/sportif tırmanış ve yapay tırmanış üç ana tür olarak dikkati çeker.

Yaz/kış dağcılığı yılın herhangi bir zamanında, kamp yüküyle belirli bir noktaya kadar çıkılarak bu noktada kamp kurulması ve ardından önceden belirlenen bir

rota dâhilinde, gerekirse bazı teknik malzemeler de kullanarak çıkışlar yapılmasıdır. Bu tip tırmanışların temeli yürüyüştür. İpe girilmesi gereken bir rotaya bile ulaşana kadar yürünmesi gerekir. Ayrıca dünyadaki ve ülkemizdeki birçok dağın 'klasik' diye tabir edilen zirveye çıkış için en kolay ve mantıklı rotası için yürüyüş yeterlidir. Zamanla, klasik rotalara alternatif olan daha dik ve zor rotaların çıkılması isteğiyle bazı güvenlik malzemeleri icat edilmiş ve bu malzemeler yardımıyla teknik tırmanış yöntemleri geliştirilmiştir.

Kaya/sportif tırmanış son 50 yıl içinde gelişmeye başlamış olan ve çok daha kısa (1-50 metre arası) dik kayaların kısa süre içinde (ortalama 1-60 dakika arası) çıkılıp inilmesi ile yapılır. Bu tip tırmanışlar büyük çoğunlukla ipe girilerek ve tırmanıcının yanı sıra bir de emniyetçinin yardımıyla gerçekleşir. Günümüzde çok popüler olan ve giderek de daha çok insan tarafından yapılan bu tür, "tırmanış bahçesi" diye tabir edilen ve bünyesinde aynı anda birçok tırmanıcıya tırmanma imkânı veren farklı zorluklarda rotalardan oluşan bölgelerde yapılır. Gebze-Ballıkayalar, Ankara-Hüseyin Gazi kayalıkları, İzmir-Kaynaklar, Antalya-Geyik Bayırı, Niğde-Cimbar Vadisi ve Adana-Anavarza ülkemizdeki önemli sportif kaya tırmanışı bahçelerinden bazılarıdır.

Yapay tırmanış ise 1980'lerin başında başlamış olan ve tamamen insan eliyle üretilmiş olan duvarlar ve üzerlerindeki tutamaklardan oluşan yapılara tırmanı-

larak yapılır. Yapay tırmanış doğaya gitmeden, şehrin ortasında bile tırmanıcılara tırmanma ve antrenman yapma olanağı sağlar. Ayrıca, seyircisiz ve yarışmasız olan dağcılık sporu yapay tırmanış duvarları sayesinde artık sportif rekabet ortamına da kavuşmuş oldu. Hatta yakın bir zamanda sportif yapay tırmanış olimpik bir spor dalı olarak olimpiyat oyunlarına da katılabilir.

Dağcılık yapmamış bir insan bile zaman içinde televizyon, gazete veya filmlerden görüp duydukları ile dağcılığın bir takım riskler ve tehlikeler içerdiğini bilir. Birçok dağcı, dağcılık tehlikeli bir spordur demek iste-

**Saatlerce hatta bazen
günlerce çabaladıktan ve
sayısız tehlike atlattıktan
sonra 'hedef'e ulaşır zirvede
etrafı seyretmenizin sonra da
geldiğiniz yerlerden tekrar
aşağı inerek sosyal hayatınıza
devam etmenizin yaşadığı
duyguları tarif etmek
imkânsız.**

**Dağcılığa gönül
verenler, bütün
risklerinin yanında bu
etkinliğin kendilerine
kattığı ruhsal
tecrübeye dikkat
çekerler.**

mez. Dağcılık, birtakım teorik ve pratik eğitimlerin öğrenilmesi ve uygulanması sonrasında yapılmalı ve mutlaka bu spor da tecrübeli olan kişilerin rehberliğinde eğitimler verilmelidir. Bu çerçevede okurlarımıza dağcılıkla ilgili şu tavsiyelerde bulunabiliriz:

Öncelikle kendinizi dağda hiç kimse yardım etmeyecekmiş gibi hazırlamalısınız ve teşkilatınızı ona göre düzenlemelisiniz.

Bilmelisiniz ki kalabalık bir güvence değildir.

Artacak ve hiç kimseden istemeyecek şekilde yakıt ve yiyecek alın. Çünkü kötü hava koşulları ve kazalar dönüşü geciktirebilir ve burada komşuluk olamaz. Faaliyete gitmeden önce ocağınızı deneyin ve mümkünse ona gözünüz gibi bakın. Yoksa dağda ocağınız sönebilir. Aşağılarda ağır yük taşımaya katlanmak yukarılara çıkıldığında rahatlamayı sağlayacaktır. Kendinize gerekli olan malzemelerinizi bir başkasına taşıtmayın. Aksi takdirde arkadaşınızın uzakta kalması veya geri dönememesi halinde dağda yaşayamazsınız. Dağda misafirlik, etiket ve ünvan olmayacağı bilmelisiniz. Bir de çok sıkı giyinin. Çünkü dağda soğuğa karşı dayanıklılık olmaz. Susamasanız dahi kendinizi içmeye zorlayın, içeceğinizin sıvıların vücut sıcaklığından aşağı olmamasına dikkat edin. Ve bir de saf su içmeyin, meşrubat özellikle mayhoş olmalıdır. Kazaların inişte olduğunu unutmayın, dönerken acele etmeyin ve çıkışta olduğu gibi bol sıvı almaya, iyi beslenmeye ve sık sık dinlenmeye devam edin. Son olarak düğüm atma tekniklerini öğrenmeden dağcılık yapmayı denemeyin.

***Dağcılık
sporunun pek
çok alt türünden
bahsetmek
mümkündür. Yaz/
kış dağcılığı, kaya/
sportif tırmanış
ve yapay tırmanış
üç ana tür olarak
dikkati çeker.***

Dağcılık, birtakım teorik ve pratik eğitimlerin öğrenilmesi ve uygulanması sonrasında yapılmalı ve mutlaka bu sporda tecrübeli olan kişilerin rehberliğinde eğitimler verilmelidir.

SAYISIZ SAĞLIK PROBLEMİNİN EN TEMEL NEDENLERİNDEN BİRİ

UYKU BOZUKLUKLARI

Uyku sadece günlük yaşamın dışında kalmış bir zaman parçası değil, bedenin kendini yenilediği sağlıklı ve uzun yaşamın temeli olan yaşamsal bir gerekliliktir. Gereğince alınamayan uyku, insanın kendini gün boyunca yorgun-bitkin ve uykulu hissetmesine neden olur. İşinizin kalitesi, konsantrasyon yeteneğiniz ve insanlarla karşılıklı ilişkileriniz etkilenebilir.

Uyku hayatta kalmak için gereklidir. Hayatımızın yaklaşık üçte birini uykuda geçiririz. Bu yılda yaklaşık 3000 saat uyku anlamına gelir. Uyumak kişilere hem zihinsel hem de fiziksel enerji sağlar. Çoğumuz, kötü bir gece uykusunun nasıl bir şey olduğunu biliriz. Ertesi gün halsiz oluruz ve gün ilerledikçe sinirli hale gelebiliriz. Araştırmalar, sadece birkaç gün süren uyku yoksunluğunun bile net düşünebilme yeteneğimizi engellediğini söylemektedir. İyi bir gece uykusu geçireli yıllar oldu diye düşünelim. Bu durumda, ilişkileriniz etkilenir, okul ödevlerini yapmanız zorlaşır veya iş yerindeki verimliliğiniz azalır. Aynı zamanda, uykusuzluk sizi fiziksel olarak da etkiler. Araştırmalara göre, yeterli uyku almayan insanlar daha fazla sağlık probleminden şikâyet etmektedir. Bunun sebebi olarak, uykusuzluğun bağışıklık sistemini zayıflatmış düşünülmemektedir.

Uyku ihtiyacı kişiden kişiye değişir. 4-5 saatlik uyku ile ve zinde uyanan ve gün boyu dinç kalan insanlar olduğu gibi sekiz saat uykudan sonra bile uyuma ihtiyacı duyan insanlar vardır. Uyku süresi kişiden kişiye farklı olmakla beraber, genelde sekiz saatlik uyku sağlıklı bir insan için yeterlidir. Sabah dinç uyanmanız ve kendinizi gün içinde zinde hissetmeniz, uykunuzu aldığınızın en önemli göstergesidir.

Uyku bozukluklarının hem biyolojik hem de psikolojik nedenleri vardır. Kişilerin uyku bozukluğuna biyolojik olarak eğilimleri olabilmektedir. Bu eğilim, kişiden kişiye göre, hafif ila çok ciddi uyku bozukluklarının oluşmasına zemin hazırlamaktadır.

Uyku bozuklukları iki ana kategoriye ayrılır:

Disomni ve Parasomni.

-Disomni yeterli uyku alma güçlüğüdür.

İstediğiniz zaman uyuyamamak ve bütün gece uyumuşsa bile dinlenmiş hissetmemek gibi uyku kalitesi şikâyetleri içermektedir. Bu gruba dâhil olan insomni en çok görülen uyku bozukluklarından biridir. Bu grubun bir diğer üyesi, hipersomnia, çok fazla uyuma şeklinde görülmektedir. Hipersomnia durumunda kişiler çok uykulu olmaktan şikâyetçidirler. Aynı zamanda, bu kişilerde gündüz saatinde uyuklama durumu da gözlenmektedir. Yine bu grupta değerlendirilen narkolepsi uyku bozukluğunun temeli genettir. En az 3 ay boyunca her gün görülen, karşı konulamayan dinlendirici uyku atakları ve beraberinde getirdiği kısa süreli kas tonu kontrolünün kaybedilmesi şeklinde görülmektedir. Narkolepsinin en göze çarpan özelliği, bir önceki

*Uykusuzluk uzun
vadede çok ciddi
rahatsızlıklara ve
hatta ölüme neden
olabilmektedir.*

*Araştırmalara göre sadece birkaç gün süren
uyku yoksunluğunu bile doğru düşünebilme
yeteneğimizi engellemektedir.*

Uyku bozukluklarından korunabilmek için en başta ideal uyku alışkanlıkları edinmelisiniz. Gece rahat uyuyabilmek için gün boyunca doğal ve parlak ışığa maruz kalmaya özen gösterin.

Solunumdan kaynaklanan bozukluklar en sık rastlanan uyku bozukluğu türüdür. Bunlar içerisinde en yaygınlarından biri de uyku apnesidir.

gecede alınan uyku miktarı ne olursa olsun, ansızın bastırabilecek aşırı uykulu olma halidir. Narkolepsi hastaları, gün boyunca aşırı uykulu olma hali üstüne, ani kas tonu kontrolü kaybı yaşarlar. Daha çok psikolojik problemlere, bilişsel, sosyal ya da mesleki işlevlerdeki aksamalara neden olabilen sirkadyen ise bir insanın çevresindeki gerek duyulan uyku-uyanıklık düzeni ile kendi uyku-uyanıklık düzeni arasındaki uyumsuzluktur. Solunumdan kaynaklanan uyku bozukluğunda, uyku sırasında periyodik olarak meydana gelen birtakım solunum bozuklukları görülmektedir. Bunlar basit horlamadan hava akımı kesilmesine (apne) kadar değişebilmektedir. En yaygın uyku bozuklukları bu türdendir.

-Parasomni ise, uyku sırasında ortaya çıkan fizyolojik olaylar (kabuslar, ayakta uyumak gibi) ile karakterizedir.

Uyku süreci içinde uyarılma ve uyku geçişlerindeki beklenmeyen bozukluklar olarak tanımlanmaktadır. Uyku anksiyetesi, uykuda korku, uyurgezerlik gibi türleri vardır.

Fakat dediğimiz gibi solunumdan kaynaklanan bozukluklar en sık rastlanan türdür. Bu bağlamda en önemli uyku bozukluklarından biri de uyku apnesidir. Hayati sağlık sorunlarına neden olabilen uyku apnesinin belirtilerini hastanın kendisinin fark edebilmesi zordur. Hasta genellikle uykudaki anormal durumlardan, eşi veya yakınlarının fark etmesiyle haberdar olur. Uyku apnesinin en önemli belirtisi gece uykusu süresince ani solunum duraklamaları, çok gürültülü horlamalar ve iç ek-

melerdir. Apneli durumlarda 10 saniyeden başlayan solunum duraklamaları bir dakikadan fazla sürelerle kadar devam edebilir. Uykuları boyunca saatte 20, hatta 100 defa tekrarlayan, bir dakikaya varan nefes durmaları ile boğulurcasına mücadele eden kişilerde uyku ve oksijen yetersizliğinin büyük sorunlara neden olması kaçınılmazdır.

Uyku apnesinin teşhisinden sonra hastanın bir Kulak-Burun-Boğaz uzmanının kontrolünden geçmesi gerekmektedir. Konu ile ilgili anatomik bozukluklar varsa bunlar düzeltilmelidir. Uyku apnesinin cerrahi veya ilaçla tedavisi yoktur. Uyku apnesinin en etkili tedavisi CPAP (Continuous Positive Airway Pressure) cihazı kullanılarak yapılır. Uyku apnesi tedavi edilmezse düzensiz kalp atışları, kalp büyümesi, kalp krizi riskinin artması, yüksek tansiyon, aşırı sinirlilik ve depresyon başta olmak üzere çok önemli sorunlara yol açabilir.

Bu tür uyku bozukluklarından korunabilmek için en başta ideal uyku alışkanlıkları edinmenizi tavsiye edebiliriz. Mesela, düzenli yatma ve uyanma saati oluşturun ve yatmadan 6 saat önce kafein içeren yiyecek ve içecekleri tüketmeyin. Yatağa yalnızca uykunuz olduğu zaman gidin ve 15 dakika içinde uyuyamıyorsanız ya da tekrar uykuya dalamıyorsanız yataktan kalkın. Yatak odasında gürültü ve ışığı azaltın. Gün boyunca doğal ve parlak ışığa maruz kalmaya özen gösterin.

Uyku apnesinin en önemli belirtisi gece uykusu süresince ani solunum duraklamaları, çok gürültülü horlamalar ve iç ekmelerdir.

HARCAMALARI ASTRONOMİK SONUÇLARI KOMİK

UZAY TEKNOLOJİLERİ

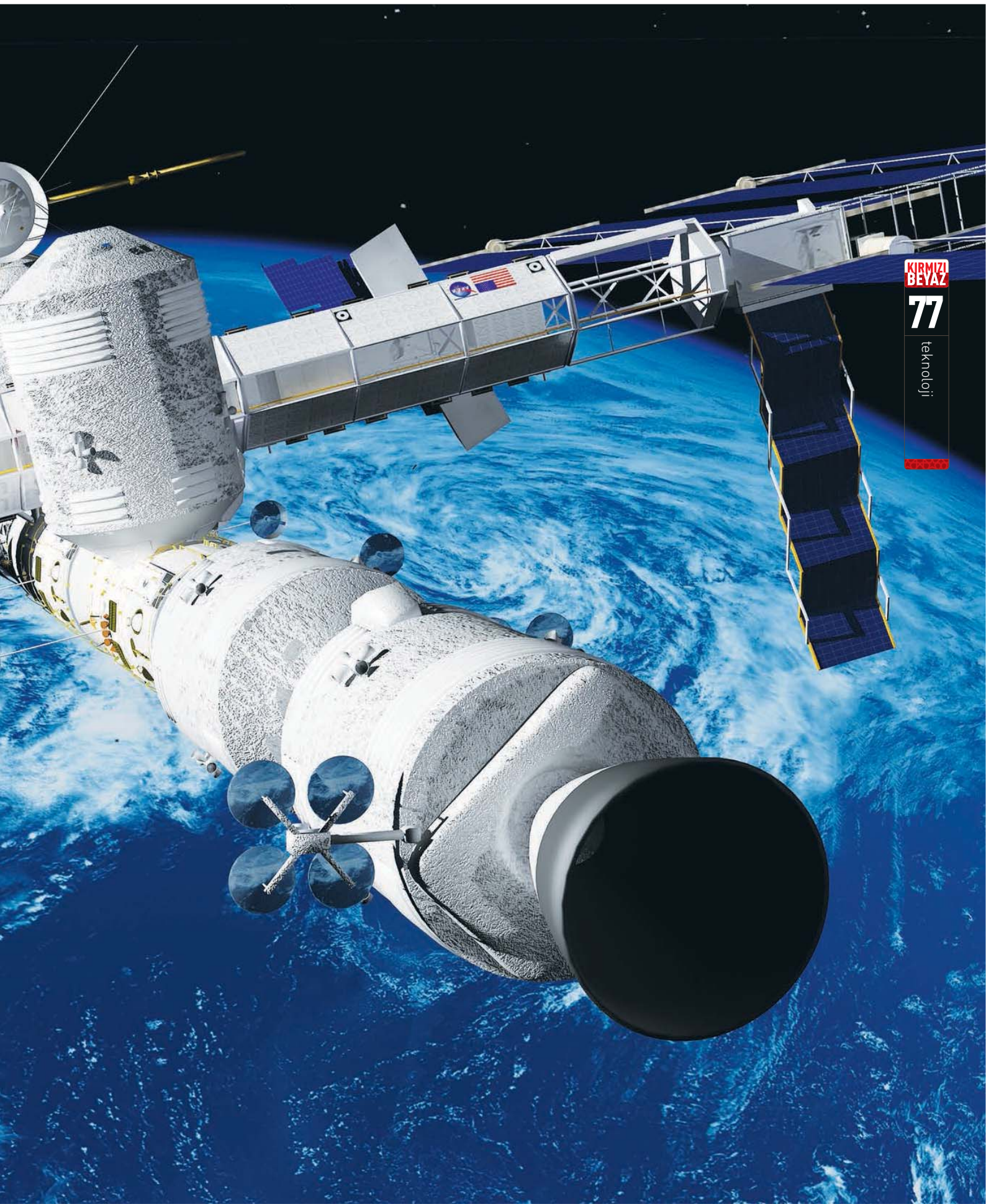
Bilindiği gibi son 60-70 yıldır uzay araştırmalarında büyük ilerlemeler kaydedildi. Yeni bilgiler ve bulgulara ulaşıldıkça bu uğurda harcanan paraların miktarı daha da büyüyor. Özellikle ABD, Rusya ve Çin'in başını çektiği ülkeler, dünyamızdan sonra uzayda da hâkimiyet kurmak için inanılmaz bir rekabetin içindeler. Son projeler ve maliyetleri insanın dudaklarını uçurtacak cinsten. Peki, ülkemiz bu alanda ne konumda?

Teknolojik gelişmeleri takip etmek çok zor. Hele bir de bu gelişmeleri uzay araştırmaları açısından ele almak gerçekten çok çetin bir iş. Baş döndürücü bir hızla yenilenen araştırmalar insanı hayrete düşürüyor. Bilindiği gibi uzay ile ilgili araştırmaların genel amacı, temel bilimlerin ve teknolojinin de itici gücü ile uzayda doğal olayların ölçülmesi, bilinmeyenin araştırılması, bilginin genişlemesi yeryüzü dışında insanlığa, yararlı olabilecek kaynakların ve enerjinin bulunması olarak ortaya konulabilir. Söz konusu araştırmaları gerçekleştiren itici güçler ise genel anlamda ülkelerin ulusal itibarı ve güvenliği, bilimsel merak; özelde ise dünya yer üstü ve yer altı kaynaklarının bulunması, meteoroloji ve iletişim, enerji sorununa çözüm bulma gibi noktalarda odaklaşmaktadır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki Soğuk Savaş döneminde bu araştırmalar ABD ve Rusya arasında bir rekabet sorununa dönüşmüştü. Rusya'nın ilk kez 4 Ekim 1957'de Sputnik I'i uzaya göndermesine ABD 31 Ocak 1958'de Explorer I ile cevap verdi.

Bu iki ülke arasındaki yarışa 1965'te Fransa, 1970'de Japonya ve Çin, 1971'de ise İngiltere katıldı. Bu araştırmaları yürütmek üzere pek çok araştırma merkezi kuruldu. NASA bunların en bilinenlerinden biridir. İlk 20 yılda NASA 90 trilyon dolar kaynak harcadı. Rusya'daki Bilimler Akademisi ise hemen hemen aynı harcamayı yapmıştı. Üçüncü aktör olarak Avrupa Uzay Ajansı (ESA) ise en az bu miktarda harcamada bulunmuştur. Bu baş döndürücü gelişmeler ve harcamalar günümüzde de hız kaybetmeden devam etmektedir. Her geçen gün araştırmaların yönü ve seyri değişmekte; farklı bilgiler ve meraklara doğru bilimsel ilerlemeler devam etmektedir. Peki, son gelişmeler ne seviyede ve Türkiye uzay araştırmalarında hangi konumda bulunuyor?

Elde edilen bilgilere göre NASA'nın günümüzdeki ilgisi daha çok uzayda yaşam olup olmadığı sorununa odaklanmış durumdadır. NASA'nın gündeminde şu anda 35 milyar dolara mal olan, ilk deneme uçuşunu 2017'de yapacak ve uzay yolculuklarında kullanılacak yeni bir dev roket projesi bulunmaktadır. Bu proje sayesinde en erken 2030'lu yıllarda insanoğlunun Mars'a gidebilme hayalinin gerçek olabileceği bekleniyor. Yeni tasarlanan roket, Ay'a insan taşıyan sıvı yakıtlı roketlere benziyor. Ancak daha güçlü olduğu için daha uzağa seyahat edilebilecek. Fırlatma denemelerine en geç 6 yıl içinde

KIRMIZI
BEYAZ

77

teknoloji

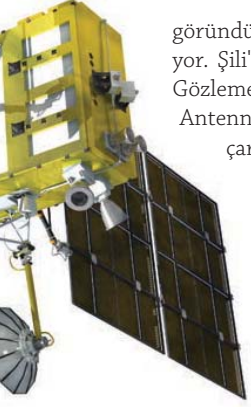
Şu anda NASA'nın gündeminde 35 milyar dolara mal olan, ilk deneme uçuşunu 2017'de yapacak ve uzay yolculuklarında kullanılacak yeni bir dev roket projesi bulunmaktadır.

başlanması planlanan uzay aracı, dev boyutu ile Apollo'yu andırıyor. Dahası yetkililer, önümüzdeki 20-30 yıl içinde her yıl bir roket yapıp fırlatılmasını düşünüyorlar. İlk insansız test uçuşu 2017'de gerçekleşecek. İlk astronot ekibi ise bu roketle 2021'de uzaya gidecek ve 2025'te ise dünya yakınındaki bir göktaşına inecek. Buradan 2030'lu yıllarda Mars'a gidilmesi hedefleniyor. NASA'nın hesaplamalarına göre bu projeye her yıl 3 milyar dolar harcanacak. Ancak bilindiği gibi NASA genellikle ilk hesaplamalarının ardından araştırmanın ilerleyen safhalarında proje maliyetlerini iki-üç katına çıkarmaktadır.

Uzaya insan taşıma düşüncesi ile ilgili tek proje bu değil elbette. Uzay mekiklerinin emekliye ayrılmasıyla Uluslararası Uzay İstasyonu'na (UUI) astronotlarını götürüp getirmede Rusya'ya bağımlı kalan NASA, özel sektörün uzay taksisi geliştirmesi için iki yılda 1,6 milyar dolar harcayacak. 2012-2014 arasında astronotları taşıyacak uzay aracı için uzay gemisi ve fırlatma sistemi geliştirmekte olan Boeing, SpaceX, Sierra Nevada Corporation ve Blue Origin adlı dört Amerikan şirketine destek sağlayacağını açıkladı. Bu arada ABD'nin uzaya astronot göndermek için bağımlı kaldığı Rusya, eğitim ve hizmet desteği dâhil kişi başı 50 milyon dolardan fazla ücret istiyor. NASA'nın öncelik verdiği bir diğer konu ise 2018'de bitirilmesi ve beş yıl içinde hizmete girmesi planlanan James Webb Uzay Teleskopu. Yaklaşık 10 milyar dolara mal olması beklenen ve evreni aydınlatan ilk yıldızların ışığını dahi tespit etme kapasitesinde olacağı belirtilen bu teleskopun meşhur Hubble uzay teleskopunun yerini alması düşünülüyor.

Görüldüğü gibi uzay teleskopları her geçen gün önemini daha da artırıyor. Bu alanda 21. yüzyılın en büyük astronomi projesi olarak nitelenen 'ALMA' projesi ise geçtiğimiz günlerde hayata geçti. Alma teleskopunun evrenin derinliklerinden aldığı ilk görüntü de basınla paylaşıldı. Dünyanın en karmaşık ve en büyük teleskopu olarak nitelendirilen Alma, evrenin oluşumundan sonra ilk yıldızların parlamaya başladığı anı inceliyor. Yapılan çalışmayla araştırmacılar evrenin bugün

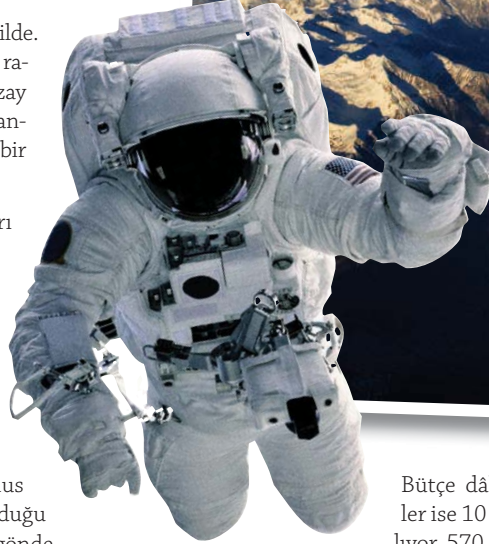
göründüğü haline nasıl ulaştığını anlamayı umuyor. Şili'deki faaliyetleri yöneten Avrupa Güney Gözlemevi ESO'nun yayınladığı fotoğraflarda Antennae Galaksileri adı verilen iki galaksinin çarpışma anı görülüyor.

ABD ve Avrupa uzay araştırmalarında bu durumda iken Rusya ve Çin de boş durmuyor elbette. Rusya Uzay Ajansı, Ay'da keşfettikleri volkanik tünellerin ilk kolonistler için doğal bir koruma alanı oluşturabileceğini düşünüyor. Bilim adamları Ay'ın geçmişte volkanik lav tüplerinden oluşan bir yeraltı ağına sahip olduğunu belirtiyor. Uzmanlar ilk Ay kolonisinin 2030 yılına doğru

kurulabileceğini açıklamıştı. Anlaşılan Rusya ABD gibi uzaklara odaklanmıyor ve Ay'da yaşam alanı kurmanın planlarını yapıyor. Çin ise bir uzay istasyonu kurmak amacıyla, geçtiğimiz günlerde insanlı uzay programının ikinci aşaması olarak Şincou-8 adlı mekiğini gönderdi. Komuta merkezi Şincou-8'in yerin 200 kilometre yukarısındaki ilk yörüngesine 20 dakikada ulaştığını duyurdu. Çin'in 2020 yılına kadar kurmayı planladığı insanlı uzay istasyonu programının parçası olan bu araştırmalar sayesinde 2016 yılına kadar uzay laboratuvarı kurulması planlanıyor.

Yeni projeler ve harcamalar bu şekilde. Ancak her ne kadar astronomik rakamlarda harcamalar yapılsa da uzay hakkında çok az şey bildiğimiz uzmanlar tarafından sürekli dile getirilen bir gerçektir.

Peki, Türkiye'de uzay araştırmaları ne durumda? Türkiye uzay araştırmalarına sonradan katılan bir aktör sayılabilir. Uzaya dair ilk çalışmalarımız kimi zaman hayal kırıklığı ile noktalanmış. 24 Ocak 1994'de Ariane 4 ile fırlatılan ilk uydumuz TÜRKSAT 1A, roketteki arıza nedeniyle 12 dakika 12 saniye sonra okyanus sularına gömülmüştü. Sigortalı olduğu için TÜRKSAT 1B aynı yıl uzaya gönderildi. Ancak bunlar yeterli değildi. Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun 2005 yılındaki 11'inci toplantısında 2015'e kadar 1.1 milyar liralık bütçenin uzay teknolojileri için kullanılması öngörülüyor. Başbakan Erdoğan'ın müjdelediği milli uydu projelerinin arkasında bu kritik toplantı yatıyor. Türkiye bugün, hem askeri, hem sivil tüm kurumlarıyla bu hedefe odaklanmış vaziyette.

Bütçe dâhilindeki projeler ise 10 milyondan başlıyor 570 milyona dolara kadar çıkıyor. TÜBİTAK

UZAY'ın yer gözlem uydusu RASAT muhtemelen bu ay uzaya gönderilecek. Sırada ise Göktürk serisi askeri uydular ve TÜRKSAT'ın haberleşme uyduları var. Bu projelerin gerçekleşmesinin ve milli uydunun yörüngesine yerleşmesinin ardından Türkiye'nin yeni hedefinin ise fırlatma yeteneğine sahip olabilmek olacağı belirtiliyor.

AHŞAP OYMACILIĞI

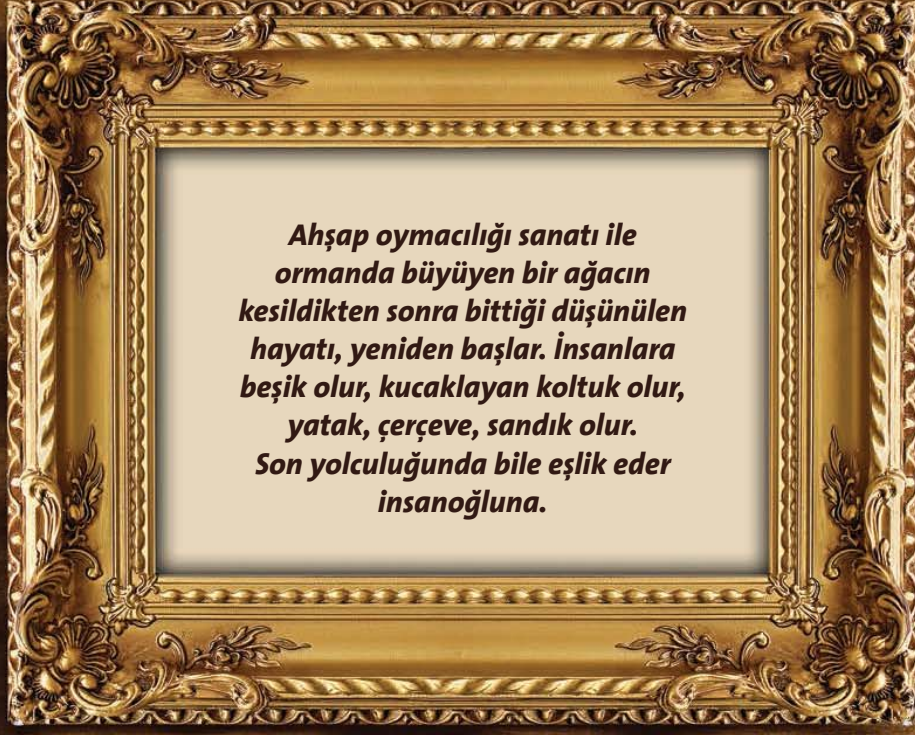
Tahta levhaları istenilen şekilde kesip oymak şeklinde tanımlanabilecek ahşap oymacılığı günümüzde önemini neredeyse yitirmiş sanatlardan biridir. Daha doğru bir ifadeyle büyük bir emek ve sabırla yoğrularak tarihler öncesinden günümüze gelen geleneksel el sanatlarımızdan biri olan ahşap oymacılığının, varlığını sürdürebilmesi için, ona ilgi gösteren herkesin katkısına ihtiyacı vardır.

Şekil verilmesi kolay bir malzeme olduğundan ahşaba şekil verme sanatı çok eski çağlara dayanmaktadır. Anadolu'da Selçuklu döneminde gelişip, kendine özgü bir karakteristlik niteliğe bürünmüştür. Selçuklu ve Beylikler dönemi ağaç eserler genellikle mihrap, cami kapısı, dolap kapakları gibi mimari elemanlardan oluşan usta işi eserlerdir. Osmanlı dönemine gelindiğinde ahşap oymacılığı pek çok uygulama alanı bularak zirveye ulaşmıştır.

Ağaç oymacılığı kolay ve masrafsız yapılabilen bir sanattır. İşin püf noktası ağaç seçimindedir. Seçilen ağaçlarda incelik, kalınlık ve ağacın damarlarının akış isti-

kametine, üzerindeki beneklerin küçüklük ve büyüklüğüne, açıklık ve koyuluk rengine de önem verilirse daha estetik ürünler ortaya konulabilir. Tahtaya çizilen motifin çevre kesiminin dışında kalan yerlerin kesim işlemi gayet kolaydır. Ancak motifin iç kısımlarında kalan yerleri kesebilmek biraz ustalık gerektirebilir.

Ağaç oymacılığının çeşitli türleri bulunur. Kesme Oyma, bir masif veya kontrplağın her iki yüzeyinin aynı düzeyde kesilerek çıkartılmasıdır. Yüzey Oymacılığı ise yüzeyleri zenginleştirmek, estetik bir görünüm ve belirli bir hareket vermek için yapılan bir tekniktir. Kalem çok derinlere inerse derin

**Ahşap oymacılığı sanatı ile
ormanda büyüyen bir ağacın
kesildikten sonra bittiği düşünülen
hayatı, yeniden başlar. İnsanlara
beşik olur, kucaklayan koltuk olur,
yatak, çerçeve, sandık olur.
Son yolculuğunda bile eşlik eder
insanoğluna.**

**Ağaç oymacılığı kolay ve
masrafsız yapılabilen bir
sanattır. İşin püf noktası ağaç
seçimindedir.**

**Seçilen ağaçlarda incelik,
kalınlık ve ağacın damarlarının
akış istikameti vb. özellikler
dikkat alınmalıdır.**

**Günümüzde ise, ahşap oyma ustalığı gün geçtikçe azalmış durumdadır. Bu nedenle eğer bu
sanata gönül ve emek vermek isterseniz bir uzman eşliğinde bunu yapmanızı tavsiye ederiz.**

Günümüzde ise, ahşap oyma ustalığı gün geçtikçe azalmış durumdadır. Bu nedenle eğer bu sanata gönül ve emek vermek isterseniz bir uzman eşliğinde bunu yapmanızı tavsiye ederiz.

oyma, daha eğimli çalışılırsa sathi veya mail kesim adı verilir. Kullanılan belli başlı motifler rumi, çiçek, geometrik şekiller ve yazılardır. Bunun dışında ahşap oymacılığının pek çok türü vardır.

Günümüzde ise, ahşap oyma ustalığı gün geçtikçe azalmış, cami minberlerinde kullanılan ahşap oymaların yerini, usta azlığından boyalı desenler almıştır. Anadolu'nun bazı yerlerinde çok az sayıda kalmış ustalar tarafından icra edilmekte olan bu sanatla maalesef hiçbir üniversitede doğrudan bir bölüm yoktur. Bunun nedeni gerekli alt yapı, yetişmiş eleman ve akademik desteğinin olmayışı ve bu sanatın dört yıllık gibi kısa sürede öğrenilemeyeceği gerçeğinde yatmaktadır. Uzmanlar, Kültür Bakanlığı'nın, piyasada yetişmiş ahşap ustalarıyla ve üniversitelerle yapacağı organik işbirliğiyle, bu sanatın geliştirilmesi üzerine çalışmalar yapılabileceğini düşünmektedirler.

Ahşap oymacılığı ile ormanda büyüyen bir ağacın kesildikten sonra bittiği düşünülen hayatı, yeniden başlar. Parçalara ayrılır, kesilip, biçilir, yeni hayatında, yeni şeklinde yeni görevler üstlenir. İnsanlara beşik olur, kucaklayan koltuk olur, yatak, çerçeve, sandık olur. Son yolculuğunda bile eşlik eder insanoğlunun. Ahşap oymacılığı, hayal gücümüzün, fiziki imkân ve kabiliyetlerimizin el verdiği ölçüde kendimizi ifade etmenin, duygularımızı anlatmanın bir yoludur. Ahşabı işlerken ona dokunduğumuzda hissettiğimiz sıcaklık, işlenirken çıkardığı sesler ve kokusu ile hala canlı olduğunu bile hissedebilirsiniz. Siz de biraz vakit ayırarak, içinde yaşadığımız doğanın canlı bir parçası olan ahşabın aslında bize ne kadar yakın olduğunu anlayabilirsiniz.

Ahşap oymacılığı sanatı ile ormanda büyüyen bir ağacın kesildikten sonra bittiği düşünülen hayatı, yeniden başlar. İnsanlara beşik olur, kucaklayan koltuk olur, yatak, çerçeve, sandık olur. Son yolculuğunda bile eşlik eder insanoğluna.

A NOKTASINDAN B NOKTASINA GİTMENİN EN LÜKS HALİ!

Alman otomobil devi Mercedes Benz'in 2012 model B serisi şık ve kompakt tasarımı ile görenleri kendine hayran bırakıyor. Düşen yüksekliğine rağmen daha yüksek bir oturma pozisyonuna sahip araç tasarım anlamında radikal değişiklikler barındırıyor. olarak adlandırılan yeni B-Serisi, 4359 mm uzunluğunda (+86 mm), 1786 mm genişliğinde (9 mm) ve 1.557 mm (43mm) yüksekliğe sahip. Gelecek A-Serisi'nin aksine, yeni B-Serisi modüler sandviç tipinde motor yerleşimini kullanmaya devam ediyor.

Yeni arka koltuk standart olarak oranı 60:40 göre arkalık bölünmüş ve katlanabilir. Ayrıca koltukların konumlandırılmasını sağlayan, çok pratik bir hale getiren ve opsiyonel olarak sunulan Easy Vario Plus sistemi ile B serisinin arka koltukları 140 mm hareket ederek bagaj hacmini 488 litreden 666 litreye çıkarabiliyor. Beş koltuk modeli B200 156 hp B180 122 hp güç üreten 1.6-litre benzinli motor ile satışa sunulacak.

Dizel seçenekleri ise B180 CDi 109HP, 250Nm ve B200 CDi 136bg, 300Nm 1.8-litre motor ile satışa sunulacak. Aracın ön tarafında LED'li far yapısı dikkat çekerken, yandan bakıldığında yay şeklindeki çizgi göz alıyor. Arka kısımda ise eskisinden çok daha dinamik bir görüntü sunan çift renkli stop grubu kullanılmış. Selefinden 86 mm uzayan yeni B serisi, 6mm genişlerken 43 mm alçalmış.

Eskisinden daha aerodinamik bir yapıya sahip B serisi, Eco paketi ile 0.24 Cd rüzgâr sürtünme katsayısına kavuşuyor. İç kısımda Mercedes'in SLS AMG ile kullanmaya başladığı tasarım dilinin etkilerini görüyoruz.

Mercedes, yeni B serisinin malzeme kalitesinin sınıfının kalite standartlarını yeniden belirleyeceğini iddia ediyor. İç mekanda en çok dikkat çeken yenilikler üç kollu direksiyon simidi, yeni havalandırma kanalları ve 5.8 veya 7.0 inç olarak alınabilen TFT renkli ekran oluyor. B serisi sadece kullanışlılık ve verimlilik anlamında değil, yol tutuş anlamında da geliştirilmiş. Mercedes, B serisinin yol tutuşundaki geliştirmelerin yeni dört bağlantılı arka süspansiyon sistemi, düşürülmüş ağırlık merkezi ve geliştirilmiş ESP sistemi olduğunu açıklıyor.

KIRMIZI
BEYAZ

85

otomobil

Ayrıca müşteriler opsiyonel olarak sunulan süspansiyon paketi ile 20 mm daha alçak ve daha iyi çalışan bir direksiyon sistemine sahip B serisi satın alabilecekler.

Mercedes-Benz yeni B-Serisi'nde çok sayıda teknoloji güzellikler barındırıyor. "Adaptif Far Yardımcısı", "Kör Nokta Asistanı", "Çizgi Asistanı", "Uyarı Asistanı", "Hız Sınırı Asistanı", "Aktif Park Yardımcısı", "Linguatronic", "Distronic Plus", "Pre-Safe" ve Adaptif Fren Asistanı ile ortak çalışan "Çarpışma Önleme Sistemi" ile özellikle en güçlü rakipleri BMW 1 Serisi ve Audi A3'e gözdağı veriyor.

İlk bakışta BlueZero Konsept'ten ödünç alınan tasarım, üretim modeline aktarılırken

İç mekanda en çok dikkat çeken yenilikler üç kollu direksiyon simidi, yeni havalandırma kanalları ve 5.8 veya 7.0 inç olarak alınabilen TFT renkli ekran.

Mercedes, Yeni B Serisinin barındırdığı teknolojik yenilikler ve tasarımındaki sıradışı çizgileri ile piyasadaki başlıca rakiplerine gözdağı veriyor.

daha fazla çekicilik katmak için ustaca harmanlanan çizgiler aynı zamanda selefine de gönderme yapıyor.

Ayrıca Mercedes-Benz, Yeni B-Serisi için, taşınabilir Arka Koltuk Eğlence sistemi, Becker MAP Pilot navigasyon sistemi, hafif-alışım jant seçenekleri, alüminyum portbagaj, kayak ve snowboard rafları, bisiklet rafı, tavan kutuları, deri direksiyon simidi ve paslanmaz çelik pedal setinden oluşan bir aksesuar paketi hazırlamış.

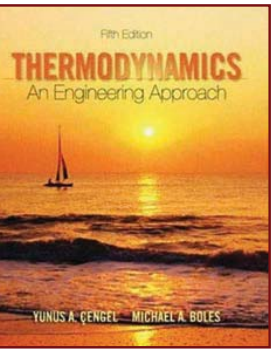

Eskisinden daha aerodinamik bir yapıya sahip B serisi, Eco paketi ile 0.24 Cd rüzgâr sürtünme katsayısına kavuşuyor. İç kısımda Mercedes'in SLS AMG ile kullanmaya başladığı tasarım dilinin etkileri görülüyor.

DÜNYAYA ISIYI ÖĞRETEN BİLİM ADAMIMIZ

PROF. DR. YUNUS ALİ ÇENGEL

Yurt dışındaki Türk bilim adamlarının özellikle tıp alanındaki katkıları biliniyor. Fakat dünyaca ünlü mühendislerimizden söz etmek o kadar kolay olmuyor. Ünlü Türk Bilim Adamı Prof. Dr. Yunus Ali Çengel bu olumsuz havayı dağıtan isim. Oxford, Harvard vb. üniversiteler başta olmak üzere bütün dünyada ders olarak en çok okutulan Termodinamik kitabı, enerji konusunda otorite olan ve uluslararası birçok prestijli bilim ödülü sahibi Prof. Çengel'e ait.

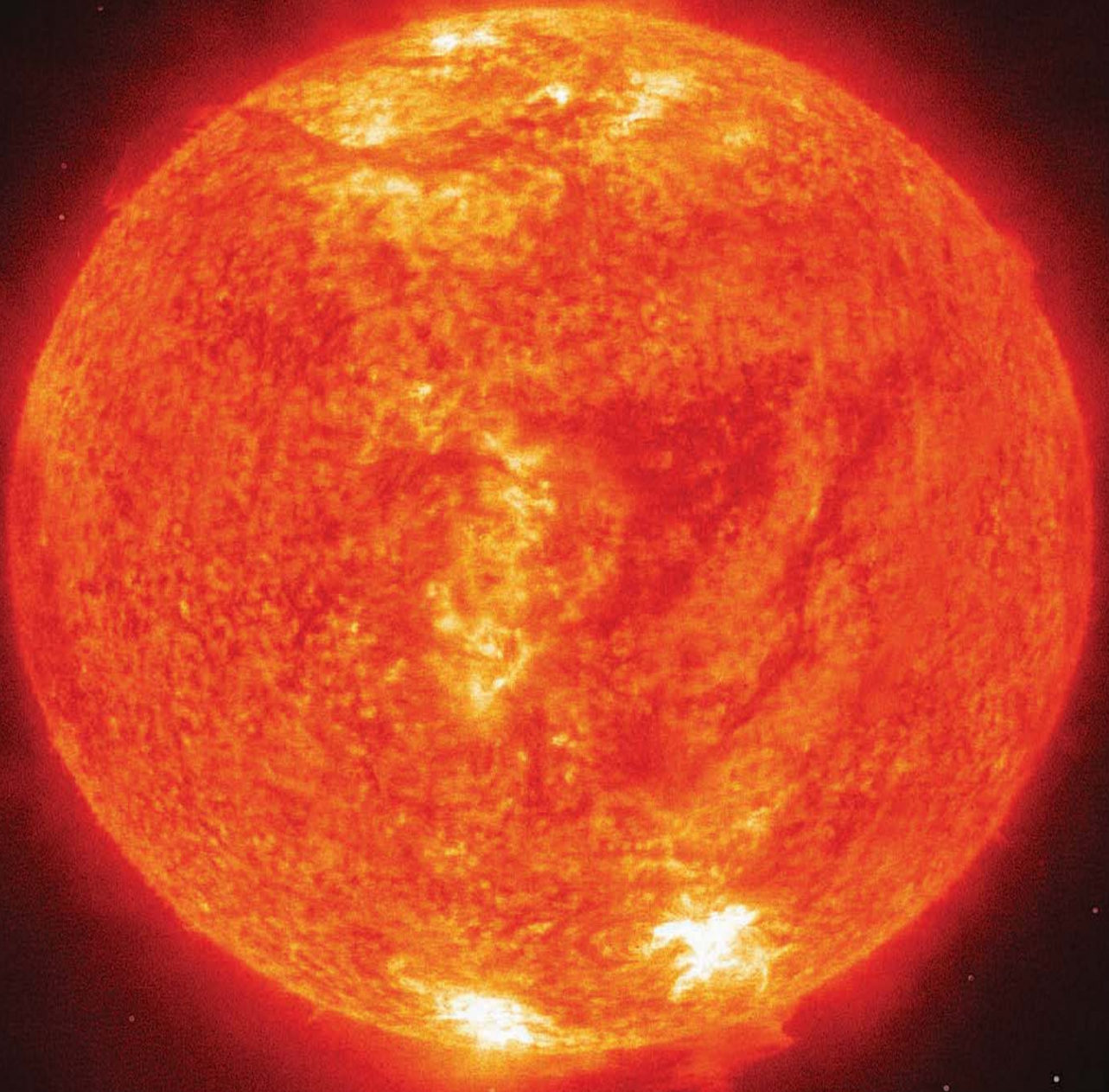
Yunus Çengel, ilkokulu Kuşadası'nda okuduktan sonra ortaokul ve liseye Aydın'da devam eder. 1972'de İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Makine Mühendisliği Bölümü'ne girer ve 1977'de mezun olur. Kaldığı ev ile kampüs arasındaki mesafede, halk otobüsünde geçen 1 saatlik süreyi değerlendirerek kendi çabasıyla İngilizceyi öğrenir. 1977 Aralık ayında North Carolina Eyalet Üniversitesi'nde lisansüstü eğitimine başlar. Burada asistanlığa başvurur, kazanır. Güneş enerjisi dersinin asistanlığını yapar. 1980'de ABD'ye tekrar geri döndüğünde bu sefer mühendisliğin en belalı derslerinden biri olan termodinamik dersi vermesi istenir ondan.

Yunus Çengel ABD'deki öğrencilerine verdiği termodinamik dersine çok iyi hazırlanır. Dersle ilgili, kütüphanelerde ilâve kaynaklar bulur, gerçek hayattan örneklerle dersini anlaşılır kılar. Ders anlatımındaki başarıları bütün ABD'ye yayılır. 1984'te doktorasını bitiren Çengel 1985'ten 2002'ye kadar Nevada Üniversitesi'nde ders verir ve 2002'de, istediği zaman ders verme hakkı baki kalmak üzere buradan emekli olur. Amacı çocukla-

rının İslam ve Türk kültüründen uzak kalmaması için Türkiye'ye dönmektir.

Bu süreçte yazdığı ve McGraw-Hill tarafından 1989'da basılan "Thermodynamics: An Engineering Approach" (Mühendislik Yaklaşımıyla Termodinamik) kitabı, sahasında piyasadaki kemikleşmiş kitaplardan daha fazla ilgi uyandırır ve Çince, Japonca, Korece, İspanyolca, Türkçe, Farsça ve Yunanca başta olmak üzere 13 dile çevrilir. Şu an ABD'de en çok tercih edilen mühendislik kitaplarının yazarı bir bilim adamı Yunus Çengel. Bunun dışında Introduction to Thermodynamics and Heat Transfer, Heat Transfer: A Practical Approach, Fundamentals of Thermal-Fluid Sciences ve Fluid Mechanics: Fundamentals and Applications gibi eserleri var. ASME (Amerikan Makine Mühendisleri Birliği) ve ASEE'nin (Amerikan Mühendislik Eğitimi Birliği) üyesi olan Çengel, aynı zamanda, Mükemmel Mühendislik Kitabı Yazarı nedeniyle ASEE tarafından verilen Seçkin Yazar Ödülü'nü 1992 ve 2000 yıllarında alan ve bu ödülü tarihinde iki kez kazanan tek kişi.

***Çengel, bugünlerde, enerji verimliliği konusunda
Türk hükümetine danışmanlık da yapmaktadır.***

***2002 yılında Nevada Üniversitesinden emekli olarak çocuklarının Türk-İslâm
kültürü ile yetişmesi amacıyla Türkiye'ye dönen Çengel, bütün dünyada 13
dile çevrilen ve ders kitabı olarak en çok okutulan Thermodynamics:
An Engineering Approach kitabının yazarı.***

FETİH 1453

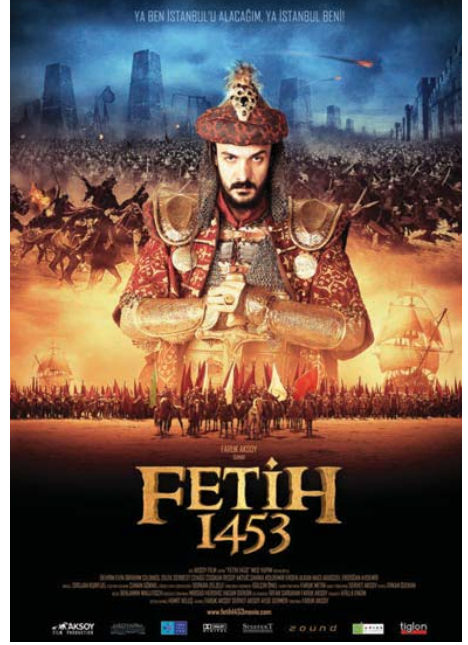
Çağları Değiştiren Savaşın Rekorlar Kıran Filmi

Yapımcı-Yönetmen: Faruk Aksoy

Senaryo: Atilla Engin, İrfan Saruhan

Yapım: 2012, Türkiye, 160 dk.

Oyuncular: Devrim Evin (Sultan II. Mehmed), İbrahim Çelikkol (Ulubatlı Hasan), Dilek Serbest (Era)

Türk sinemasının en pahalı yapımı olan Fetih 1453, gerek yapım aşamasında gösterilen titizlik ve gerekse teknik imkânların en son raddesine kadar kullanılması ile dünya tarihinin en önemli olaylarından biri olan fethi, başarılı bir yapımla buluşturuyor.

Fetih 1453 hakkında pek çok şey yazılıp çizildi. En çok da filmin yapım aşamasında gösterdiği başarı ve gerçekleştirdiği ilkler konu edildi. 17 milyon liralık bütçesiyle Türkiye'nin en büyük yapımı olan film, gösterime girdiği ilk günden itibaren en çok izlenen film ünvanını kısa sürede kazandı. Nisan 2009'da hazırlıklarına başlanan filmin ilk etabı eylül ayında, 4 bin metrekarelik kapalı alana sahip stüdyoda çekildi. 25 dönüm arazi üzerindeki tarihi dokular da kullanılarak 14 bin 600 metrekarelik dekor inşa edildi. Top döküm atölyesi, pazar alanları, kiliseler gibi mekânların 7 ayda hazırlandığı filmde, Cenova Limanı'nın canlandırılması için 2 bin 500 metrekare gerçek zeminli havuz inşa edildi. Alibey-

köy'deki baraj havzasının yanındaki 100 bin metrekare arazi üzerinde kurulan platoda; Fatih Sultan Mehmet'in otağı, savaş meydanı, asker çadırları, hastane çadırları, İstanbul'un surları, toplar, Medine şehir sokakları, Vatikan Sarayı Kütüphanesi inşa edildi. Ayrıca deniz savaşı ve karadan kaydırılacak gemiler için gerçek ölçüsünde 3 adet kadirga yapıldı.

Toplam 16 bin yardımcı oyuncunun rol aldığı filmin son etabının çekimleri 11 haftada tamamlandı. Oyuncuların büyük çoğunluğunun at ve kılıç eğitiminden geçirildiği filmde

toplam 44 bin metre kumaş kullanılarak kostümler ve aksesuar malzemeleri hazırlandı.

Uzmanlar filmin, tarihi kurgu içinde değerlendirdiğinde, olayların akışını güzel anlattığında ve özellikle kuşatma öncesi hazırlıkların her iki cepheden de detayları ile vurgulandığında hemfikirler. Hazırlık aşamasının sadece bir tarafın gözünden izleyiciye aktarılması bir artı. Ancak pek çok izleyici filmin sonunun aceleyle getirilmesinden yakınıyor. Hollywood filmlerini aratmayacak derecede güzel savaş sahneleri var. Her halükârda filmin hem teknik anlamda hem de kurgu bakımından Türk sinemasında çok önemli bir boşluğu doldurduğu kesin. Fakat bununla beraber, eleştirilen bazı yönleri de görmezden gelinemez.

Filmin tarihi bilgilerle çeliştiği en dikkat çekici kısım, Ulubatlı-Fatih arasındaki ilişkide ortaya çıkıyor. Sanki fethin tek kahramanı Ulubatlı imiş gibi bir hava oluşuyor filmde. Bunun yanında Akşemseddin çok da merkezi bir yerde durmuyor. Bunun da bir eksiklik olduğu düşünülebilir. Bazı uzmanlar, Fatih'in diğer hocalarının da filmde yer bulması gerektiğini düşünüyorlar mesela. Bu haklı bir eleştiri. Çünkü Fatih'i fethetme teşvik eden en önemli yönlendirmeleri hocalarından alıyor. Aslında fetih hadisiyle başlaması ve onu Fatih'in doğumuyla ilişkilendirmiş olması, filme mütahiş bir derinlik kazandırıyor ve şimdiye kadar yapılan fetih filmlerinin kesinlikle üstüne çıkartıyor. Bu arada filmle ilgili en önemli eleştirilerden biri hiç kuşkusuz mehtere yer verilmemesi.

Film hakkında Mustafa Armağan'ın şu görüşlerine katılmamak elde değil: "Bundan sonra fethin asıl mesajının

filmleştirilmesi gelebilir ama oraya varmak için almamız gereken daha çok mesafe var. Çünkü Fatih'in İstanbul'u alma tutkusu, yalnız maddi değil, manevî temellere de dayanır ve filmin başında verilen muhteşem mesaj, taşla saplanan kılıç gibi orada çakılı kalmıştır. O kılıcı, oradan çıkarıp bilim ve marifet sahillerine saptırmayı hedef alacak bir filme bilerseniz ne çok ihtiyacımız var. Fetihten 10 yıl sonra "Küçük cihad bitti, büyük cihada başlıyoruz" diyen bir Fatih portresi karşımızda. Medreseyi yaptırırken "cihad-ı asgardan cihad-ı ekbere müracaat" ettiğini yazdırmış vakfiyesine. Sizin anlayacağınız, İstanbul'un Fethi dahi, onun nazârında, yapılacak olan büyük ruh ve zihin açılımının yanında küçük kalır demesek bile asıl fethetme basamak teşkil eder. Bu, Nurettin Topçu'nun kastettiği anlamda Büyük Fetih'tir. Bunun için başına ulema sarığı takmış, bu yüzden âlimler karşısında ayağa kalkmış, bu sebeple fırsat buldukça medreselere ders dinlemeye koşmuştu. İstanbul'un mekân olarak fethi, bu Büyük Fethin 'fatiha'sı' olacağı için önemliydi. Fatih bu Büyük Fetih hareketini başlattı ama bitiremedi. Lakin bize o taşlarda donmuş arzuyu miras bıraktı."

Filme gösterime girdiği ilk günden itibaren böylesine yoğun bir ilginin gösterilmesi belki de söz konusu mirasa sahip çıkma arzumuzun bir ifadesiydi.

iŞ YAŞAMINDA YENİ TEKNOLOJİLER

Üçü Bir Arada En Son Teknoloji HTC One SERİSİ

Akıllı telefon pazarının global tasarımcısı HTC, dikkat çeken tasarımı, muhteşem kamerası ve gerçek ses deneyimi ile en yüksek kalitede mobil deneyim sunan yeni HTC One Serisi'ni tanıttı. HTC One, ImageSense sayesinde geleneksel dijital kameralar ile lens, sensor, yazılımlarında, yeni geliştirdiği entegre HTC ImageChip ile rekabet ediyor. Görüntünün en hızlı şekilde yakalanması ve en kötü koşullarda bile en iyi görüntü kalitesinin elde edilebilmesi için gerçekleştirilen bu yenilikler ile birlikte, yan yana duran fotoğraf ve video çekme tuşlarına, hızlı görüntü alma ve videolara hızlı erişimi sağlayan, en kolay ara yüze sahip.

HTC One X'in gövdesi, hem metal dayanıklılığına hem de çok hafif olma özelliğine sahip polikarbondan yapılmış. Kusursuz yapısıyla birlikte, tek parça gövdesi, benzersiz "piyano" parlaklığını ve mat arka yüzeyini birleştiriyor. Entegre bir beşinci Pil Tasarruf Merkezine (Battery Saver Core) sahip 1.5GHz Super 4-PLUS-1™ dört çekirdekli işlemciye ve yüksek performanslı 12-Çekirdek NVIDIA® GPU'ya sahiptir.

HTC One S, en son teknolojiye sahip akıllı telefonunu daha kompakt bir boyutta isteyen kişiler için tasarlandı. HTC One S, HTC'nin yenilikçi tek parça metal gövde tasarımını 7.9 mm'lik yeni bir tasarım ile buluşturmaktadır;

bu da HTC One S'i, HTC'nin şu ana kadar yarattığı en ince telefon yapmaktadır. Klasikleşmiş, ödüllü HTC Legend tasarımından yola çıkarak yaratılan HTC One V ise göze çarpan üst düzey tasarımı akıllı telefona taşıyor ve muhteşem bir kamera ve gerçek ses deneyimi sunar. Sanatkârlığı ve kaliteyi yansıtan basit, iz bırakan alüminyum tek parça gövde tasarım özelliğini taşımaktadır.

HTC One X, HTC One S, HTC One V türlerinden oluşan HTC One Serisi Nisan ayından itibaren Türkiye'de satışa sunulacak.

Nokia'dan 41MP'lik Yeni Bir Akıllı Telefon PUREVIEW 808

Geçtiğimiz günlerde İspanya'daki Dünya Mobil Teknolojiler Kongresi'nde 41 megapiksellik kamera çözünürlüğü ile rakiplerine açık ara fark atan Pureview 808 adlı modeli tanıtan Nokia, akıllı telefon pazarında yeniden atağa kalkmak istiyor. Yeni ürün, kullanıcıların çektikleri fotoğrafları sosyal medyada kolaylıkla paylaşmalarını sağlayan bir dosya sıkıştırma sistemine de sahip. Nokia 808 Pureview aynı zamanda, full HD 1080p video kaydetme ve oynatma, CD kalitesinde ses kaydı ve ses sistemlerini de birlikte sunuyor. Nokia 808 PureView'da 4 inç, 640 x 360 çözünürlüklü Clear Black AMOLED ekran ve 1.3 GHz tek çekirdekli işlemci yer alıyor. Tek çekirdekli işlemcinin artan performansı sayesinde Nokia Belle kullanıcı deneyiminin biraz daha üst noktaya taşındığını söyleyebiliriz. 802.11b/g/n Wi-Fi, Bluetooth, DLNA, UPnP, GPS de cihazın kablosuz veri iletim tarafında dikkat çekici özellikler arasında yer alıyor. Bu arada HSDPA 14.4 Mbps desteği de olumlu bir iyileştirme sayılabilir. Nokia 808'in arkasında 41 megapiksel sensörlü, Carl Zeiss optikli kamera yer alıyor. Bu kamera sayesinde DSLR'lara kafa tutacak çözünürlükte, detayları yüksek fotoğraflar çekmek mümkün. Nokia 808 PureView'ın Nisan'dan itibaren Türkiye'ye de gelmesi bekleniyor.

Huawei'den Dünyanın En Akıllı İnce Telefonu: ASCEND P1

Çin merkezli en büyük haberleşme cihazı tedarikçisi Huawei, geçtiğimiz Ocak ayında tanıttığı 6.68 mm kalınlığındaki Ascend P1 modelini Nisan'dan itibaren satışa sunacak. Küresel pazara hitap eden en ince akıllı telefon olan cihazın ilk etapta üreticinin kendi ülkesindeki tüketicilerle buluşacağı bildirildi. Tasarımıyla öne çıkan Ascend P1 akıllı telefonunu Çin'in Pekin şehrinde tanıtan Huawei, Nisan ayı ortalarında satışa başlayacak. Açıklanan plana göre Çin'in ardından şu ülkelerde satış yapılacaktır; İngiltere, Fransa, Almanya, İsveç, Rusya, Japonya ve Avustralya. 4.3 inç qHD (960 x 540 piksel) Gorilla Glass'lı Super AMOLED ekran, 1.5GHz TI OMAP4460 çift çekirdekli çipset, 1GB RAM, 4GB ROM, 8MP arka, 1.3MP ön kamera ve 1670 mAh pilin eşlik ettiği Huawei Ascend P1, 1800 mAh'lık Ascend P1 S modeliyle de tüketicinin beğenisine sunulacak. Şimdilik Türkiye'de satılıp satılmayacağı konusunda bir bilgi yok, maalesef. Huawei Honor modelinin halen ülkemizde satışa sunulmamış olmasını göz önünde bulundurarak Ascend P1'in ancak yaz aylarında gelebileceği tahmin ediliyor. Android 4.0 Ice Cream Sandwich işletim sistemi versiyonlu Ascend P1; pembe, beyaz ve siyah renk seçenekleriyle gelecek.

Samsung'dan Göz Alıcı Bir Notebook: 10.1 inç GALAXY NOTE

Galaxy Note 10.1, gelişmiş S Pen özellikleriyle hem iş hem de eğitim konusunda piyasanın en iddialı ürünü olmaya aday. IPD'nin raporuna göre; 1.4GHz hızında çift çekirdekli Exynos 4212 yongasının eşlik ettiği 10.1 inçlik tablet, Samsung'un yeni 1.5GHz hızında dört çekirdekli Exynos çip setiyle Haziran'da satışa sunulacak. Dört ARM Cortex-A9 işlemci ve ARM Mali-400 GPU'dan oluşan Exynos 4412 modelli çipset, yeni 32nm düşük güç tüketimli HKGM mimarisiyle üretiliyor. Grafik performansı 4212'den farksız olan 4412, çoklu görev konusunda etkili olacaktır. Apple'ın yüksek çözünürlüklü ve 4 grafik işlemcili yeni iPad'ini, daha önce tabletlerde yaşamadığınız çoklu görev özellikleriyle alt etmek isteyen Samsung'un bu hamlesi sonrasında Cupertino merkezli üreticinin işi bir hayli zorlaşacak. Aynı ekranda iki işlem yapabilmenizi sağlayan Galaxy Note 10.1, S Pen kalem sayesinde

kullanım kolaylığı da sağlayacak. Benzer çoklu görev yetilerini Sony Tablet S ile Tablet P'nin ICS güncellemesinde de görmüştük. Yakında Android tabletleri, büyük bir telefon olmaktan öteye giderek bilgisayarlara çok daha yakın tecrübeler yaşatabilecek. Haziran'da teknoloji mağazalarındaki yerini alacak Samsung Galaxy Note 10.1'i amiral gemi telefon ve tablet modelleri takip edecek.

KÜLTÜR-SANAT AJANDA:

KIRMIZI
BEYAZ

94

kültür-sanat

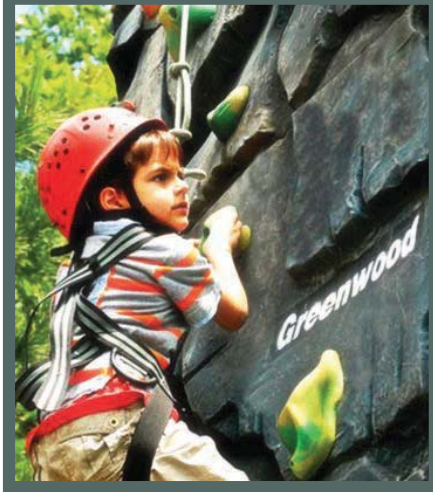

**Rahmi M. Koç Müzesi, Hasköy Caddesi No:5
Hasköy / İstanbul** Tel: 0 212 369 66 00 -01-02
20 Nisan – 16 Eylül 2012

Sergi: YENİKAPI'NIN ESKİ GEMİLERİ

Yenikapı'nın eski gemileri Rahmi M. Koç Müzesi'ne demir attı. Yenikapı'da 2004 yılında başlayan Marmaray ve Metro Projeleri inşaat alanında ortaya çıkan, son yılların en dikkat çekici arkeolojik verileri olarak kabul edilen Theodosius Limanı kalıntılarının fotoğraflarının yer aldığı 'Yenikapı'nın Eski Gemileri' Sergisi 16 Eylül'e kadar Rahmi M. Koç Müzesi'nde görülebilir.

Metro ve Marmaray kazı çalışmaları kapsamında Yenikapı'da ortaya çıkan Theodosius Limanı kalıntıları bu çalışmayı yürüten İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sualtı Kültür Kalıntılarını Koruma Anabilim Dalı'na bağlı Yenikapı Batıkları Projesi ekibi tarafından fotoğraflandı. Kazılar sırasında ortaya çıkan günümüzden yaklaşık 1000-1500 yıl öncesine ait kalıntıların gün yüzüne çıktığı ilk dakikalarda çekilen fotoğraflarından oluşan sergide; İstanbul Üniversitesi ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri arşivinden seçilen toplam 31 adet fotoğraf, 12 batığın bir ölçekli foto-mozaiik çıktısı ve biri 3 boyutlu olmak üzere toplam 4 adet liman ve batık illüstrasyonu yer alıyor.

**İletişim: 0 212 239 70 10
(Dahili:1484) - 0532 687 90 84**

Çocuklar İçin: GREENWOOD CAMP DOĞA SPORLARI YAZ OKULU

Greenwood Camp Doğa Sporları Yaz Okulu, Kemer Golf & Country Club'ta 5-14 yaş arasındaki çocuklara 11 farklı dalda keyifli bir program sunuyor. 18 Haziran-31 Ağustos 2012 tarihleri arasında gerçekleştirilecek Yaz Okulu'nda, çocuklar; golf, binicilik, tenis, basketbol, yüzme, doğa sporları, sportif tırmanış, okçuluk, eskrim, güzel sanatlar, ritim atölyesi ve cam ocağı aktivitelerinde yeni beceriler kazanırken; bir yandan da İngilizce öğrenecek.

Yaz Okulu İngilizce programları, Greenwood Camp'ın üye bulunduğu Amerika ve Kanada'da yer alan uluslararası kuruluşlardan Türkiye'ye gelen tecrübeli eğitim koçları tarafından verilecek. Branş programları ise; sporcu geçmişi olan pedagojik formasyonunu tamamlamış uzmanlar eşliğinde gerçekleştirilecek.

2.000 dönümlük kampüste 2'şer haftalık beş ayrı dönem halinde yapılacak derslerin ilki **18 Haziran 2012 Pazartesi** günü başlıyor. Katılım Bedeli: **1.250 TL**. Birden fazla döneme katılan çocuklar "özel indirimden", kardeşiyle birlikte gelenler de "kardeş indiriminden" faydalanabiliyorlar.

İstanbul Arkeoloji Müzesi, Gülhane/İstanbul
19 Temmuz 2012 Perşembe / 21.00

Konser: USTALARLA BULUŞMALAR

USTALARLA BULUŞMALAR / DHAFAER YOUSSEF'S "DANCE of the INVISIBLE DERVISHES"

"Ustalarla Buluşmalar", dünyaca ünlü sanatçıları, yeni ve özgün üretimler sergilemek üzere bir araya getirmeye bu yıl da devam ediyor.

Bu kez Tunus avangart müzik sahnesinin en önemli isimlerinden, bugüne dek Bugge Wesseltoff'tan Omar Sosa'ya dek birçok usta isimle düetlere imza atan, udi, besteci ve vokalist Dhafer Youssef, Kristjan Randalu (piyano), Eivind Aarset (gitar), Chris Jennings (bas) ve Marilyn Mazur'dan (perküsyon) oluşan güçlü bir kadro eşliğinde Türkiye'de klarnet denince akla gelen ilk isim olan Hüsnü Şenlendirici ve kanun ustası Aytaç Doğan'la buluşuyor. Kendi deyimiyle Dhafer Youssef, bu özel konserle "İstanbul'a aşkını ilan ediyor".

Fuar: 3. HELAL VE SAĞLIKLI ÜRÜNLER FUARI

Dünya genelinde 2 milyar kişiye hitap eden sektörün büyük buluşmasını, Avrupa, Orta Doğu, Kuzey Afrika, Uzak Doğu ve Amerika'dan 30'u aşkın ülkeden perakendeci, distribütör ve hizmet sektörünün satın almaları ziyaret edecek. Fuar, 2 trilyon dolarlık pazarın nabzını İstanbul'da tutacak. Helal ve Sağlıklı Ürünler Fuarı, Gimdes (Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Denetleme ve Sertifikalandırma Araştırmaları Derneği) ve WHC (World Halal Council) desteğinde yapılacak. Sektör hedeflerine uygun olarak fuar, "helal ve sağlıklı" ürün sertifikası konusunda yurtdışı pazarlarına açılmak isteyen ihracatçı ve üretici kuruluşlara olanak tanıyacak. Erpiliç, Lezita, Beyza Piliç, Tatşen, Kandazlar, Şifa Yemek, Nafia Gıda, Nurçay, Eriş Yumurta, Akdeniz Tarım, AVS Tarım, Ege Teknoloji Kimya, Helal Kozmetik, Helal Dünya Marketleri ve 7K Dağıtım gibi lider firmalar Helal ve Sağlıklı Ürünler Fuarı'nın yurtdışı katılımcıları arasında yer alıyor. Ayrıca yurtdışından 40'in üzerinde firmanın stand açacağı belirtiliyor. Helal ve Sağlıklı Ürünler Fuarı'nda helal gıda ve içecekler, helal kozmetik, helal medikal ürünler, helal temizlik, hijyen malzemeleri, İslami moda ve tekstil, tesettür giyim ve hac malzemeleri sergilenecek.

CNR Expo Fuar Merkezi, Yeşilköy/İstanbul
30 Ağustos - 02 Eylül 2012

KIRMIZI
BEYAZ

95

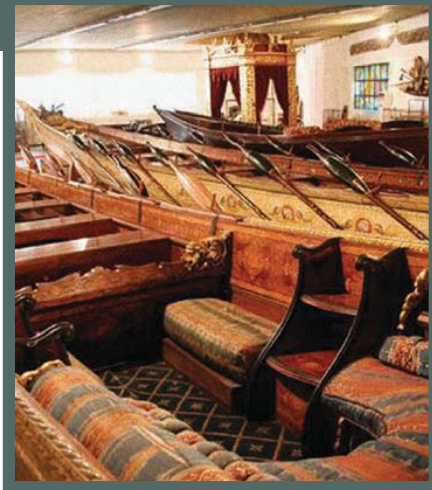
kültür-sanat

Müze: DENİZ MÜZESİ

Bu sayıda sizlere tavsiye edeceğimiz müze Beşiktaş'taki Deniz Müzesi. Deniz Müzesi, 31 Ağustos 1897 tarihinde Bahriye Nazırı Bozcaadalı Hasan Hüsnü Paşa'nın emirleri ve Tersane Komutanı Amiral Arif Hikmet Paşa'nın destekleri ile Binbaşı Süleyman Nutki tarafından Tersane-i Amire bünyesindeki Mayın Müfreze Komutanlığı'na ait binada dünyanın nadir örneklerinden biri olarak "Müze ve Kütüphane İdaresi" adıyla kurulmuştur.

Ressam Ali Sami Boyar 1917 yılında müzenin ilk kataloğunu yayınlamış, Türk gemilerinin tam ve yarım modellerinin yapılması için "gemi model atölyesi" ve mankenlerin yapıldığı "mulaj (döküm)-manken atölyesi"ni kurarak, müzenin geliştirilmesine ve bugünkü halini almasına temel oluşturmuştur. 1948 sonbaharında Preveze Deniz Zaferi'nin 410. yıldönümü sırasında "Deniz Müzesi ve Arşivi Müdürlüğü" adı ile ziyarete açılmıştır.

Son olarak 27 Eylül 1961 yılında, Beşiktaş semtinin İskele Meydanı'nda Türk Amirali Kaptan-ı Derya Barbaros Hayrettin Paşa'nın anıtı ve türbesi yanında, bugünkü bulunduğu yere taşınmıştır. Türkiye'nin denizcilik alanında en büyük ve içerdiği koleksiyon çeşitliliği açısından dünyanın sayılı müzelerinden biri olarak varlığını sürdürmektedir.

Deniz Müzesi, Beyoğlu

Pazartesi-Salı hariç her gün 09.00 - 17.00

Konser: İNCESAZ KURUÇEŞME ARENA'DA

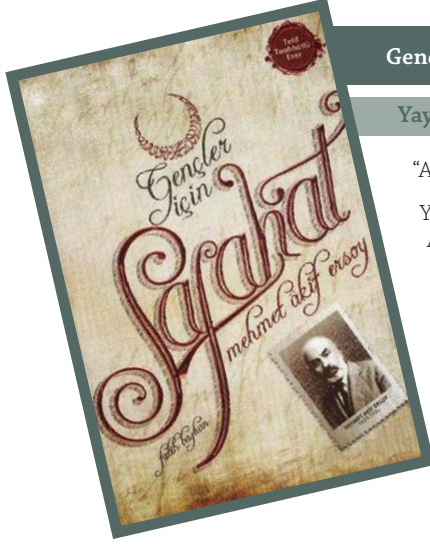
İstanbul'a Dair
"İncesaz" Kuruçeşme Arena'da İstanbul'u anlatıyor...

Bu yıl, 15. yaşını kutlayan, yaşadığımız yılların İstanbul müziğini yapan İncesaz Grubu'nun 11 Ağustos'ta gerçekleşecek konserinin başlıca konusu da tabii ki "İstanbul" olacak. Daha önce yayınlanmamış tarih görüntülerin eşliğinde ve İstanbullu şairlerin mısralarıyla birlikte İncesaz, 11 Ağustos Cumartesi akşamı, o geceye özel olarak hazırlanmış konsept ve sürpriz konuklarla Kuruçeşme Arena'da Boğaz'ın ışıkları altında İstanbul'u anlatacak. Biletler Biletix'te.

Turkcell Kuruçeşme Arena, Ortaköy-İstanbul

11 Ağustos 2012 Cumartesi 21.30

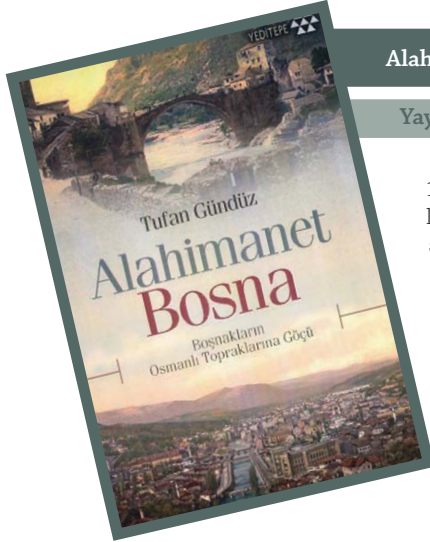
Gençler İçin Safahat | Mehmet Âkif Ersoy (Yay. Haz. Fatih Bayhan)

Yayınevi: Paradoxs Yayınları, 2012

“Asım'ın nesli... diyordum ya... nesilmiş gerçek; İşte çiğnetmedi namusunu, çiğnetmeyecek!”

Yeni kuşaklar Mehmet Âkif'i çok kere bir yönüyle tanımaktadırlar: İstiklal Marşı şairi Mehmet Âkif. Hâlbuki o, yeni kuşaklar tarafından örnek alınması gereken farklı özelliklere sahip zirve bir insandır. İdealist, sanatkar, şair, hatip, devlet adamı, kahraman, âlim ve bilge bir düşünce adamıdır. Ama Mehmet Âkif'in öne çıkan ve gençlerimize örnek gösterilmesi gereken en önemli vasfı ise bir düşünce ve hareket adamı olmasıdır. Safahat'ın 6. kitabı Âsım, ideallerin zirvelerini yakalamak isteyen gençlerin ana hatları çok iyi belirlenmiş yol haritası gibidir. Âsım'ın neslini yetiştirecek geleceğin anne, baba ve kurumları bu haritayı kullandıkları sürece zirveye tırmanacaklardır. Mehmet Akif, Safahat'ta gençliği "Asım" karakteriyle sembolize eder. Vatanın karış karış işgal edildiği bir dönemde geleceğe Asım'la bakmış ve teselli bulmuştur. Çünkü ona göre ülkenin geleceği ancak iyi yetişmiş kuşaklarla mümkün. Bu nedenle her geçen gün gençlere Âkif'i daha iyi tanıtmayı borç bilmeliyiz.

Bu amaçla yola çıkan Fatih Bayhan'ın, 2000'lerin Asım nesilleri için hazırladığı Gençler İçin Safahat'ın birinci bölümünde, edebiyat ve düşünce adamı Mehmet Akif'in hayatındaki köşe taşlarına tanık oluyoruz. Ve ikinci bölüm, edebiyatımızın bir devre tanıklık eden önemli eseri Safahat'tan seçilmiş şiirlerden oluşuyor.

Alahimanet Bosna | Tufan Gündüz

Yayınevi: Yeditepe Yayınevi, 2012

1878'de Avusturya idaresine bırakılmak, Boşnakların zihin dünyasını alt üst etmişti. Osmanlılar Balkanlardan çekilmekteydi ve bir Müslüman topluluk olarak Avrupa'nın orta yerinde savunmasız kaldıklarını düşünmekteydiler. Osmanlıların yeniden döneceklerini beklemek yüreklerine su serpiyordu aslında. Ama ya dönemezlerse? Ya geçici olarak verdikleri idareyi yeniden ele alamazlarsa? İşte o zaman şu soruları cevaplamaları gerekiyordu: Bir Boşnak için vatan neresidir? Atalarından miras kalan Bosna mı, yoksa Müslüman kimliği ile yaşayabileceği Osmanlı toprakları mı? Bu kitapta Boşnakların, göç üzerine tartışmaları, Hayal Ülkesine yolculukları, Anadolu ve Rumeli'deki yerleşim alanları, yeni hayatları, sevinçleri, hüznüleri, mutlulukları ve pişmanlıkları arşiv kaynaklarının ışığı altında inceleniyor.

Arşiv belgelerine göre yazılmış olan kitabın en önemli özelliği Bosna-Hersek'te meydana gelen göç olayının Boşnaklar tarafından nasıl algılandığı konusudur. Son dönem Osmanlı ve Modern Türkiye tarihi araştırmalarında bu tür monografik araştırmaların çoğalması akademide büyük eksiklikleri giderecektir.

Osmanlı Sultanları Albümü | Mustafa Armağan

Yayınevi: Paradoxs Yayınları, 2011

Tarihimizin en önemli sayfalarına tanıklık etmiş olan Osmanlı sultanlarının hepsi birer göz alıcı sanat eseri portrelerinden oluşan bu albüm, başta ne kadar şanlı ve yüce bir geçmişin mirasçısı olduğunu görebilmesi için çocuğunuza ya da sevdiklerinize hediye edebileceğiniz bir çalışma olarak dikkati çekiyor. Osmanlı tarihi üzerindeki araştırmalarıyla bu konuda Türkiye'nin önde gelen otoritelerinden biri olan Mustafa Armağan'ın hazırladığı eser derdini şöyle anlatıyor: “Bugünkü nesiller atalarının neler yaptığını bilip tanıdıkça kendilerinin neden onlar gibi olmadıklarını sorgulayacak ve daha iyisini yapmak için bir isteğe kapılacaklardır. Geleceğimizin aşağılık kompleksinden uzak, kendine güveni yeniden gelmiş nesillerinin bu sultanlardan ve onların yaptıklarından öğrenecekleri çok şey var. Bir avuç insanın dünya tarihini 600 yıl şekillendirecek bir cihan devletinin mimarları haline nasıl geldikleri ve bu düzeni dünyanın en zor coğrafyalarından birinde kurup asırlar boyu nasıl devam ettirdikleri, her zaman çözülmesi verimli sonuçlar doğuracak bir sırın içinde barındırmaya devam edecektir.”

OVALARIN HAKİMİ!

TÜMOSAN

tumosan.com.tr

60 yıl 10.000 çalışan!

1952'de inşaat projeleriyle başladığımız iş hayatımıza bugün 6 sektörde yaptığımız yatırımlarla devam ediyoruz. Yurt içinde ve yurt dışında inşaat, sanayi, lojistik, hizmet ve enerji, turizm ve medya sektörlerinde, 20'den fazla şirketimizde 10.000'i aşkın kişiye istihdam sağlıyoruz.

Fakat yapmamız gereken daha çok iş, fayda sağlamamız gereken daha çok insanımız olduğuna inanıyoruz. Albayrak Grubu olarak bundan sonra da ülkemizin yarınlarına yatırım yapmaya devam edeceğiz.

albayrak